

60 YEARS
נוער JUGEND 2015
CELEBRATING EXCHANGE

50 שנים יחסים דיפלומטיים גרמניה – ישראל
60 שנים חילופי נוער גרמניה – ישראל
היסטוריה – מבט מקרוב – מידע

1965 - 2015
50 שנה ליחסים דיפלומטיים
גרמניה-ישראל
50 Jahre
Diplomatische Beziehungen
Israel-Deutschland

Bundesministerium
für Familie, Senioren, Frauen
und Jugend

50 שנים יחסים דיפלומטיים גרמניה – ישראל

60 שנים חילופי נוער גרמניה – ישראל

שותפים 2015

מועצת הנוער הבווארית – חילופי נוער בינלאומיים **עיריית ירושלים – המחלקה לחילופי משלחות**"אם טאוּאָר", מרכז מפגשים לנוער בית אל שבאב • מועצת הנוער המחחית באד קיסינגן **מועצה אזורית תמר – ים המלח** • מועצת הנוער המחחית רחנהיים **עיריית באר שבע** • מועצת הנוער המחחית נירנברג **עיריית חדרה** • מועצת הנוער המחחית אייכאך-פרידברג **מרכז המוסיקה קונסרבטוריון כרמיאל** • מועצה אזורית וירצבורג **מועצה אזורית מטה יהודה** • מועצה אזורית מיין-שפּסארט **"אקספרמנט" ישראל** • מועצת הנוער המחחית הספּרְגה **עיריית קריית מוצקין** • העמותה לעידוד השותפות אמרטל – מודיעין **מועצה אזורית חבל מודיעין** • בירת מדינת המחוז מינכן **עיריית ירושלים – המחלקה לחילופי משלחות** • עמותת האקדמיה האירופית על שם יאנוש קורצ'ק **ארגון אלמנות ויתומי צה"ל** • המבורג – הרשות לעבודה, לעניינים סוציאליים, למשפחה ולאינטגרציה **עיריית אשדוד** • מרכז לצעירים (KIZ), המבורג **עיריית אשדוד** • אגודת הצופים והצופות צפון **עיריית אשדוד** • עמותת מירנטאו מלח הארץ • מחוז הנובר **מכללת אוהלו** • מועצת הנוער העירונית גיאורגסמארְינהוט **עיריית רמת השרון** • מועצת הנוער העירונית מינדן **עיריית חולון** • העיר זלצגיטר **איגוד ערים לאיכות הסביבה** • העיר גוסלר **הפועל רעננה** • העיר לִיבְנבורג **בית הספר התיכון על שם רבין באילת** • העיר בְּראונשוויג **עיריית ירושלים – המחלקה לחילופי משלחות** • מועצת הנוער העירונית בוקסטהוףה מגוונים – מרכזים רב-תחומיים • אתר ההנצחה ברגן-בלזן **בית לוחמי הגטאות** • העיר אולְדנבורג – הלשכה לנוער, למשפחה ולבתי ספר **מועצה אזורית מטה אשר** • העיר בראונשוויג **מתנ"ס קריית טבעון** LidiceHaus, ברמן **מרכז קהילתי טמרה** • "בית התושבים", הֶמְלינגן **בית ספר מקיף אל-ביאן** • פרויקט האוהדים ברמן **הפועל קטמון ירושלים** • השירות הסוציאלי של הנשים והתקולות"בית מוניקה" **עיריית תל אביב** • אגודת מולדת והיסטוריה **פריגְרִיכט בית הספר יוצא הדסים** • לשכת הרווחה והנוער בפרנקפורט על המיין – מרכז חינוך לנוער **עיריית תל אביב** • עליית הנוער והילדים **כפר הנוער עיינות** • בירת מדינת המחוז ויסבאדן **בית הספר התיכון של מנזר האחיות נצרת** • בירת מדינת המחוז ויסבאדן **נווה חנה** • "קפה מילר" – מרכז המפגשים לתלמידים של הנוער הקתולי הלומד (KJS) **שבט הצופים מעיליא** • המועצה האזורית הוכטאונוס **המועצה האזורית גלבוע** • עמותת "BEGEGNUNGEN" (מפגשים) **2005 הכפר הירוק** • איגוד השירותים הסוציאליים **תיכון מנור כברי** • עמותת הידידים והתומכים של מרכז היצירה "האוס אם אָנְגֶר" **קהילת אור חדש** • המרכז לחינוך הנוער קורט לוונשטיין **אורט מקיף על שם חילמי שאפעי** • מכון "Neue Impulse" בית רוטנברג – **מרכז חינוך והדרכה לנוער** • הרשות המקומית ברלין – **פנקו עיריית תל אביב** • המרכז לחינוך הנוער קורט לוונשטיין **תיכון המושבה** • הרשות המקומית ברלין – שטגליץ-צלנדורף **קיבוץ ברור חיל** • הרשות המקומית ברלין – רייניקנדורף **רשת המתנ"סים קריית אתא** • החברה הטכנית לחינוך ולפעילויות פנאי לנוער **תיכון המושבה** • בית ועידת ואמה מול נבו • השומר הצעיר **תנועת הנוער השומר הצעיר** • המרכז לחינוך הנוער J-ArtEck **עיריית נצרת עילית** • העמותה לחינוך תרבותי ולתמיכה בנוער **תיכון סולם צור** • עמותת "לנד אונד לויטה", מוריץ בית הספר **הריאלי חיפה** • עמותת "לנד אונד לויטה", מוריץ **מרכז חינוך ליאו בק** • עיריית אינגלהיים **עיריית עפולה** • העיר שפאייר **תיכון אלון גינסבורג** • העמותה לידידות דימונה/אנדרנך **העמותה לידידות אנדרנך/דימונה** • העמותה לקובלנץ-פתח תקווה **תיכון עירוני בן גוריון פתח תקוה** • אגודת ישראל-גרמניה, בון **בית ספר מקיף עמקים-תבור** • עמותת בונך לתמיכה בנוער **עמותת עולים ועומדים** • מועצת הנוער של קלן **עיריית תל אביב** • עמותת "BEGEGNUNGEN" (מפגשים) **2005 מכללת ספיר שדרות** • העיר אובראהאן **עיריית ירושלים – המחלקה לחילופי משלחות** • מועצת הנוער המחחית זיגן-ויטגנשטיין **מועצה אזורית עמק חפר** • SEN רשת הפיתוח של העיר זסט **מרכז קהילתי קריית אונו** • העיר הלפר "הורה", **פרדס חנה-כרכור** • מחוז הוכזאוארלנד **עיריית ירושלים** • לשכת הנוער בפדרבורן **בית רוטנברג** – מרכז חינוך והדרכה לנוער • אגודת הידידים של הנוסעים לישראל ויטן **מועצה אזורית לב השרון** • עיר הממח הגדולה הורב אם נְקָאר **פנים אל פנים** • העמותה לבתי ספר מקצועיים ולבתי ספר לכלכלת בית ולסיעוד, אמנדינגן **מועצה אזורית דרום השרון** • האגודה לקידום על שם גרטרוד לוקנר **המכללה הטכנולוגית באר שבע** • עיר המחוז הגדולה אפינגן **זכרון יעקב** • המועצה המחחית של קרלסרוהה **מועצה אזורית שער הנגב** • מועצת הנוער העירונית היידלברג **עמותת הידידות היידלברג – רחובות** • עמותת IsraelPlattform **מרכז "מורשת" גבעת חביבה** • העיר גְרָה **עיריית בסמת טבעון** • מועצת הנוער והילדים של מחוז לייפציג **מועצה מקומית להבים** • עמותת "אות האומץ האזרחי" **עיריית ירושלים – המחלקה לחילופי משלחות** • מרכז תרבות לנוער ולילדים "יויו" **מקום בלב – קהילת קימרלינג** • עמותת בון קוראז' **בית רוטנברג – מרכז חינוך והדרכה לנוער** • אות הכפרה והשלום **בית בן יהודה** • קהילת הסטודנטים האוונגלים מינסטר **המכללה האקדמית גליל מערבי** • ארגון כפרי הנוער הנוצרים בגרמניה (CJD), **ברלין מרכז קהילתי דנון** • עמותת הצעירים הנוצרים (CVJM), **הנובר מכבי מוצקין** • הנוער האוונגלי – לחיים ישראל, **בלציג בית הספר יוצא הדסים** • הנוער האוונגלי, ברלין – צפון-מזרח **תיכון סולם צור** • לשכת הנוער האוונגלית העירונית, מיינץ **מרכז חינוך ליאו בק** • לשכת הנוער האוונגלית המחחית, דרזדן **חילופי נוער ישראל-אירופה (I & EYE)** • הנוער האוונגלי של המחוז הכנסייתי, פירנה **חילופי נוער ישראל-אירופה (I & EYE)** • הנוער האוונגלי של המחוז הכנסייתי, זימרן-טרארבך **מועצה אזורית רמת הנגב** • הקהילה האוונגלית העירונית, רמשייד **פנים אל פנים** • נציגות הנוער האוונגלי של המחוז הכנסייתי, מינסטר **תיכון אמירים** • ארגון המיסיון הפנימי, אוברפאוגלנד **תיכון חקלאי כנות** • מסדר הדיאקוניסות, נפת הוכטאונוס **כפר הנוער יוצא לקידום נוער** • בית פרנץ היצ'ק **בית הגפן – מרכז תרבות ערבי-יהודי** • "האוס אם מאיבְּרג" – אקדמיה לחינוך פוליטי וחברתי **גבעת חביבה** • אקדמיית בִּיגְה **מועצה אזורית חוף השרון** • ABC – מרכז הדרכה ומפגשים **בית בן יהודה – Haus Pax** • המרכז לכנסים בְּרֻדְבֶּק **מכללת ספיר** • מכון גוסטב שטרמון, סכססוניה-תחתית **"ספארק פרו"** • מרכז לימודי על שם מקס מנהיימר **בית לוחמי הגטאות** • קרן היינריך בל, ברנדנבורג **הנוער העובד והלומד טמרה** • מרכז הנוער המחחי של ארגון הרווחה לעובדים (AWO) **הריין התחתון הנוער העובד והלומד** • העמותה הגרמנית הפדרלית למשחק ותיאטרון (BAG) **עיריית ירושלים – מחלקת אמנויות** • העמותה הגרמנית הפדרלית לעבודה עם נוער וילדים (BAG OKJE) **רמת גן** • נוער צפון-גרמני בשירות קהילתי בינלאומי **בית הספר הריאלי חיפה** • נוער צפון-גרמני בשירות קהילתי בינלאומי **מועצה מקומית כפר כנא** • השירות הסוציאלי של צבא גרמניה **מועצה אזורית עמק הירדן** • צעירי איגוד עובדי המדינה הגרמנים, נוודריין-וסטפאליה **מרכז השלטון המקומי בישראל** • איגוד עובדי המדינה הגרמנים ואיגוד התעריך **תנועת הנוער הלאומי** • הארגון הפדרלי הגרמני "אינטגרציון" Elena Makarova Initiative Group • אגודת אכסניות הנוער הגרמניות **אגודת אכסניות הנוער בישראל** • התאחדות הצופים הגרמנית של סנקט גיאורג (DPSG) **שבט "גרייפן" התאחדות הצופים**

הוצופות • הלשכה הפדרלית סנקט גיאורג **התאחדות הצופים והצופות** • ספורטאים צעירים באיגוד הספורט המחחי של זקסן-אנהלט **"דיאלוג" – המכון למפגשים בין תרבותיים** • אגודת כדור-היד זקסן-אנהלט **מועדון כדור-יד נוער מכבי חולון** • מועדון הג'לודו האֵלה **מכבי חיפה כרמל** • העמותה להתעמלות ולספורט (TUS), בְּראמְשֶה **הפועל רעננה** • ארגון הקפוארה ריין-נקאָר **אבאדה – קפוארה** • פנימיית הספורט בון **הפועל כפר סבא** • הספורטאים הצעירים ברנדנבורג **הפועל גבעת ברנר** • הספורטאים הצעירים ברנדנבורג **הפועל רעננה** • איגוד ההתעמלות באד ברגצארבן **הפועל שער הנגב** • מועדון הג'לודו אפרורט **בית הספר לאומנויות הלחימה "איפון"** • הספורטאים הצעירים באיגוד הספורט המחחי של ברלין **עיריית ירושלים – רשות הספורט** • איגוד ההתעמלות לגברים ליבק **מועדון כדור-יד נוער מכבי חולון** • מועדון הספורט בוזריגואלְדֶה 1910 **מכבי עירוני קריית אתא** • אגודת הספורט ראבנסבורג **איגוד הספורט הפועל קיבוץ יד מרדכי** • הספורטאים הצעירים הגרמנים **תנועת מכבי ישראל** • מועדון הקאנו של מונדן **הפועל – מועדון הקאנו** • קהילת ההתעמלות והספורט ציגלהאחן-היידלברג **מכבי כרמיאל** • התעמלות אמנותית בגלגלי ענק פלנסבורג **מכבי מחנה יהודה/פתח תקווה** • "מרכז תלמה" האגודה לספורט ולעבודה סוציאלית בקרב נוער, ברלין **מקום בלב** • הספורטאים הצעירים ריינלנד-פפאלץ **איגוד הספורט הפועל** • הספורטאים הצעירים באיגוד הספורט המחחי, ברלין **עיריית ירושלים – רשות הספורט** • הליגה האזורית של כדור-עף פדרבורן **הפועל משגב** • איגוד ההתעמלות לגברים ליבק – ארגון התמיכה בפעילות בינלאומית של ספורטאים צעירים מליבק **מועדון הספורט מכבי חולון** • ארגון "רעננה" לעבודה בינלאומית בענף הספורט **כפר כנא – מכון וינגייט** • מועצת הנוער הפדרלית של גרמניה **מועצת תנועות הנוער בישראל** • אגודת ישראל-גרמניה קאסל **רמת גן** • אגודת ישראל-גרמניה בון **"דיאלוג" – המכון למפגשים בין תרבותיים** • אגודת ישראל-גרמניה – סניף אוסטפריילנד **"אורט" בנימינה** • איגוד מוסדות ההכשרה של התאחדות האיגודים המקצועיים בגרמניה **ההסתדרות החדשה** • התאחדות האיגודים המקצועיים בגרמניה, מחוז באדן וירטמברג **ההסתדרות החדשה** • ארגון הנוער של התאחדות האיגודים המקצועיים בגרמניה, מחוז סכססוניה תחתית **ההסתדרות החדשה – מרחב חיפה** • ארגון הנוער של התאחדות האיגודים המקצועיים בגרמניה, ריינלנד-פפאלץ / חבל הזאר **ההסתדרות החדשה** • התאחדות האיגודים המקצועיים בגרמניה, בואריה **ההסתדרות החדשה מרחב הנגב** • ארגון הנוער של הצלב האדום, דרמשטאדט **תיכון עירוני ה'** • מועצת המוסיקה של סכססוניה **חילופי נוער ישראל-אירופה (I & EYE)** • האגודה הבינלאומית – סיעוד לבעלי מוגבלות, הסן **אקים ירושלים: אגודה לקימום מפגרים** • האגודה הבינלאומית – איגוד צפון עמותת גוונים • האגודה הבינלאומית – איגוד צפון **התאגדות המרכזים הקהילתיים בישראל – IACC** • שרותי התנדבות קהילתיים בינלאומיים לצעירים (Ijgd), סניף אזורי מגדבורג **המכללה האקדמית אחוה** • האגודה לשיתוף פעולה נוצרי-יהודי **האגודה לשיתוף פעולה נוצרי-יהודי** • **מועצה מקומית דבוריה** • התאחדות הקהילות הנוצריות שטיינגאדן **"דיאלוג" – המכון למפגשים בין תרבותיים** • קהילת הכנסייה הקתולית סנקט אנה **רמת גן** **האגודה לעידוד העבודה בקרב צעירים ומשפחות סנקט יחף, האוס מועצה מקומית שוהם** • הלשכה הכנסייתית לנוער טיטלינגן/פּסאָו **עיריית טבריה – מחלקת הנוער** • הסטודנטים הקתולים ראבנסבורג **אחיות הישועה** • רשת העיתונות לצעירים **בית רוטנברג – מרכז חינוך והדרכה לנוער** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – סכססוניה **צעירי העבודה – שכונת התקווה** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – נוודריין-וסטפאליה **צעירי מרצ-יחד** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – קבוצות בניו הספר הגבוהים **צעירי העבודה – שכונת התקווה** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – מחוז בראונשווייג **צעירי מרצ-יחד** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – האגוד הפדרלי **צעירי מרצ-יחד** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – בואריה **צעירי העבודה – שכונת התקווה** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – הסן-דרום **צעירי מרצ-יחד** • צעירי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית – ברלין **צעירי מרצ-יחד** • צעירי האגודה להגנת הטבע – המבורג **צעירי החברה להגנת הטבע בישראל** • צעירי האגודה להגנת הטבע – SOS קינדרהוף שוורצוואלד**SOS כפר הילדים ישראל – קריית מטלון** • האגודה הגרמנית לפסיכיאטריה סוציאלית **"דיאלוג" – המכון למפגשים בין תרבותיים** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", סכססוניה **תנועת הנוער השומר הצעיר** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", פרידריכסהיין-קרויצברג, ברלין **האקדמיה לנוער ולספורט טמרה** • המרכז לחינוך הנוער קורט לוונשטיין **תנועת הנוער השומר הצעיר** • המרכז לחינוך הנוער קורט לוונשטיין **גבעת חביבה** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", באדן-וירטמברג **תנועת הנוער השומר הצעיר** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", בראונשווייג **תנועת הנוער השומר הצעיר** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", הסן-דרום **השומר הצעיר** – אג'יאל (**תנועת נוער ערבית**) • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", ברלין **הנוער העובד והלומד** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", דורטמונד **השומר הצעיר** – אג'יאל (**תנועת נוער ערבית**) • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", וסטפאליה **הנוער השומר הצעיר** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", הוועד המנהל הפדרלי **תנועת הנוער השומר הצעיר** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", הוועד המנהל הפדרלי **הנוער העובד והלומד** • הנוער הסוציאליסטי בגרמניה (SJD) – ה"פּלֶקֶן", האיגוד המחחי נויס **הנוער העובד והלומד** • התאחדות הצופים הנוצרים – בואריה **התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – וולפסבורג, מחוז פאול שניידר **התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – מחלקת "פרידנסליכט" (אור שלום) **התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – מועצת ישראל/המזרח התיכון **התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – בואריה **התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – שבת וילהלם לוהה **התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – שבת קרקאו **קיץ התאחדות הצופים והצופות** • התאחדות הצופים הנוצרים – ברלין-ברנדנבורג **התאחדות הצופים והצופות** • בית הספר למוסיקה על שם ליאו קסטנברג **התאחדות הצופים והצופות** • בית הספר למוסיקה של העיר סנקט אוגוסטין מוסיקון – **בית-ספר מולדת** • בית הספר האזורי למוסיקה "היינריך שוץ" **הגימנסיה למוסיקה קיבוץ עין שמר** • בית הספר למוסיקה ולאמנות וְלִ תזמורת בני הקיבוצים • בית הספר למוסיקה ברלין-מערב **הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה, תל אביב** • בית הספר למוסיקה ברלין-מערב **הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה, תל אביב** • בית הספר למוסיקה גיסן **בית הספר למוסיקה נתניה** • בית הספר למוסיקה בשטוטגרט – תזמורת הנוער ברלין **הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה, תל אביב** • בית הספר למוסיקה גיסן **בית הספר למוסיקה נתניה** • בית הספר למוסיקה בשטוטגרט – תזמורת הנוער הסימפונית לכלי נשיפה **מרכז "עירית" למוסיקה זכרון יעקב** • האגודה לפעילות חברתית-תרבותית "Outreach Mobile" לעבודה בקרב נוער **קידום נוער ירושלים**

הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים

רחוב אספרגוס 11
תל אביב 67949
טל': +972 (0)3 - 6969390
פקס: +972 (0)3 - 6969382
דוא"ל: ariella@youthex.co.il

ConAct - Koordinierungszentrum
Deutsch-Israelischer Jugendaustausch

Altes Rathaus - Markt 26
Lutherstadt Wittenberg 06886
Tel.: +49 (0)3491 - 4202-60
Fax: +49 (0)3491 - 4202-70
E-Mail: info@ConAct-org.de
www.ConAct-org.de

ממונה: כריסטינה מהלר

תיאום פרויקט: פלקו קליווה

עריכה: פלקו קליווה, כריסטינה מהלר

שותפים לעבודה: אלון שפיצר, יונאס מ. האן, סנדרה פג'רי, אליזבת שנוור

עיצוב: מיכל בלום

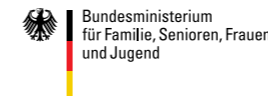
תרגום לעברית: טלי קונס

הפקה: Elbe Druckerei Wittenberg

תצלומים: שגרירות ישראל בגרמניה (עמ' 11), ממשלת גרמניה/דנצל (עמ' 10), פרנסואז כפרי (עמ' 22, 54), קוואקט (עמ' 15, 18, 20-22, 46, 50, 56, 60, 62-65), אגודת אכסניות הנוער הגרמניות (עמוד השער), ארגון הספורט האולימפי הגרמני (עמ' 47), האקדמיה האוונגלית פיליגסט/לשעבר איזרלוהן (עמ' 16, 42), קווין פוקס - מועצת הנוער הפדרלית של גרמניה (עמ' 49), אנה גאיץ' (עמ' 12), שירותים קהילתיים בינלאומיים לנוער (עמ' 16), יודית קהל (עמ' 60), נדיה חלף (עמ' 59), המועצה האזורית וירצבורג (עמ' 66), מכבי קריית מוצקין (עמ' 12), מרטינה מולקאמפ (עמ' 16, 20, 42, 66), יוליאנה ניקלאס (עמ' 64), יורם רשף (עמ' 52), טים שולץ (עמ' 58), יוהאנס שראדר (עמ' 12), סליה זוטרלין (עמ' 66), רות צונץ (עמ' 18-19, 48)

תודתנו נתונה לכל האנשים והארגונים שהעמידו לרשותנו נתונים, תצלומים ומידע. בזכותם בלבד אפשר היה להציג ולתעד את העבר וההווה של חילופי הנוער בין גרמניה לישראל בשנת היובל 2015 בצורה עשירה ומגוונת כל כך.

קוואקט - מרכז תיאום לחילופי נוער בין גרמניה לישראל הוא גוף של המשרד הפדרלי לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער בתמיכת מדינות גרמניה-סכסוניה-אנהלט ומקלנבורג-פורפומרן. מרכז התיאום קוואקט נוסד ביחמת נשיא גרמניה יוהאנס ראו בשנת 2001 - למען קידום, ליוויים ופיתוחם של קשרי הנוער בין גרמניה לישראל. לקוואקט יש סניפים בכל רחבי גרמניה. במקום מושבו הוא פועל תחת ארגון הגג של האקדמיה האוונגלית סכסוניה-אנהלט. ארגון קוואקט קבע את משכנו בבית העירייה ההיסטורי של עירו של מרטיין לותר, ויטנברג, בהזמנת העיר.

50 שנים יחסים דיפלומטיים גרמניה – ישראל

60 שנים חילופי נוער גרמניה – ישראל

היסטוריה – מבט מקרוב – מידע

קואקט – מרכז התיאום חילופי נוער גרמניה ישראל

לותרשטאט ויטנברג

50 שנים יחסים דיפלומטיים גרמניה – ישראל

60 שנים חילופי נוער גרמניה – ישראל

היסטוריה – מבט מקרוב – מידע

10 דברי ברכה מאת השרה לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער

11 דברי ברכה מאת שגריר ישראל בגרמניה

13 **1 הקדמה**

17 **2 60 שנים של קשרי נוער בין גרמניה לישראל**
גשרים מעל תהום העבר – רשת קשרים עמידה בפני משברים – עתידה של חברות

23 **3 חילופי הנוער בין גרמניה לישראל במספרים**

43 **4 קולות מהשטח**
דיוקנאות האנשים והארגונים המשתתפים בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל

61 **5 עבודה דו-צדדית – חילופי פרספקטיבות – פעולה משותפת**
ליווי וקידום חילופי הנוער והצעירים בין גרמניה לישראל במשך 60 שנה

67 **6 Exchange Visions**
ציוני דרך בשישה עשורים של חילופי נוער בין גרמניה לישראל

דברי ברכה מאת שגריר ישראל בגרמניה יעקב הדס-הנדלסמן

בשנת 2015 מדינת ישראל והרפובליקה הפדרלית של גרמניה מציינות את יובל החמישים לחידוש יחסייהן הדיפלומטיים. העובדה שיחסינו כיום הם מגוונים, מלאי-אמון דינמיים כל כך אינה מובנת מאליה בהתחשב בעבר. זכר השואה מאריך ימים. דבר זה נכון במיוחד לגבי היחסים בין גרמניה לישראל, שהנם יחידים במינם ושגם יישארו כך.

קשרים אישיים הם שסללו את הדרך להתקרבות בין שתי המדינות – מן הצד האחד, גרמנים שהכירו באשמתם ובאחריותם על השואה, ומן הצד האחר, ישראלים שהיו חזקים די הצורך לבנות גשר מעל התהום ולהושיט יד לגרמנים. במישור הרשמי פתחו המדינאים דוד בן-גוריון וקונרד אדנאואר בדו-שיח ישיר. ובמישור האזרחי עמדו בקשר אזרחים מגויסים למטרה משתי הארצות עוד שנים לפני חידוש היחסים הדיפלומטיים.

תחום חילופי הנוער היה מן הראשונים ליזום התקרבות בין גרמניה לישראל. עוד בשנת 1955 נסעו קבוצות הנוער הגרמניות הראשונות לישראל. המפגשים הראשונים עדיין התקיימו בדיסקרטיות ומסיבות מובנות נתקלו בהתנגדות מן הצד הישראלי. אולם במהלך השנים נוצרו שותפויות וידידות והאמון גדל. כאז כן עתה חילופי המשלחות בין צעירים הוא מרכיב בסיסי ביחסינו הדו-צדדיים. והראיה – בשתי הארצות יש מרכזי תיאום לחילופי נוער וצעירים.

הנוער של היום הוא שיעצב ויגדיר את היחסים בין גרמניה לישראל בעתיד הקרוב. לכן עלינו להקפיד על הדימוי שיש לבני הנוער של ארץ אחת על בני הנוער של הארץ האחרת ולהפך. ועלינו לקדם בעקביות ובהתמדה את המפגשים האישיים כדי שצעירים רבים ככל האפשר יוכלו לקבל רושם ממשי ואמיתי על ארצם של שותפיהם ועל מציאות חייהם.

בשנת היובל הזאת ברצוננו להביט לאחור על הצלחותינו ולרקום תכניות לעתיד. בעשותנו כך אנו מסתמכים בעיקר על הדור הצעיר. מי ייתן והידידות תוסיף ותתהדק!

יעקב הדס-הנדלסמן
שגריר ישראל בגרמניה

דברי ברכה מאת השרה לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער מנואלה שוויג

ביותר משישים השנים שעברו מאז ייסוד מדינת ישראל יצרו גברים ונשים מעורבים חברתית ובני דורות שונים בסיס לאמון בין הרפובליקה הפדרלית של גרמניה ובין מדינת ישראל. היום אפשר לכנות את הקשר בין שתי המדינות כשותפות הדוקה, עמוקה ורב-ממדית. תחום חילופי הנוער מילא ועדיין ממלא תפקיד מכריע בכך.

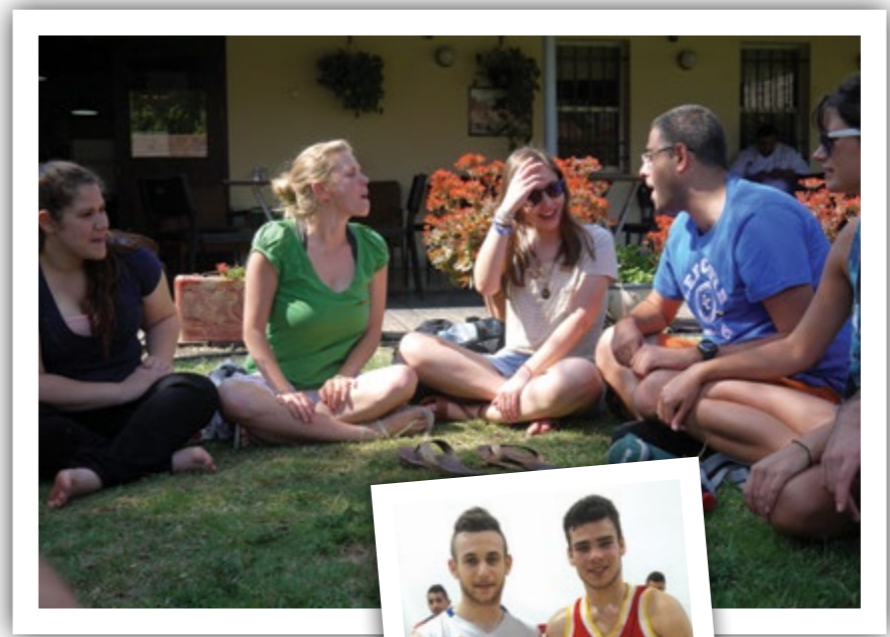
הביקורים הראשונים של נוער גרמני בישראל באמצע שנות החמישים היו צעדים ראשונים על קרקע לא יציבה. ההיסוס הרב בצד הגרמני ואף בצד הישראלי טבע את חותמו על שהותם בארץ. אבל הגרמנים הצעירים קשרו קשרים אישיים עם שותפיהם הישראלים ושכנעו אותם שגרמניה של אחרי המלחמה היא גרמניה שונה. תכניות החילופים שנוצרו כך היו שלב חשוב בדרך לחידוש היחסים הדיפלומטיים בין גרמניה לישראל לפני חמישים שנה. מאז השתתפו כחמש-מאות אלף צעירים גרמנים וישראלים בתכניות הנוער וההדרכה.

המשרד הפדרלי לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער תומך בחילופי הנוער והמדריכים בין גרמניה לישראל ומאפשר כך לכשבעת אלפים משתתפים בשנה להתוודע לעבר ולהווה, לגיוון החברתי בשתי הארצות ולאתגרים העכשוויים. בחילופים משתתפים נשים וגברים מכל שכבות האוכלוסייה: ישראלים ממוצא ערבי ויהודי, גרמנים עם ובלי רקע הגירה.

החוברת שלפניכם מאגדת רשמים משישה עשורים של חילופי נוער וצעירים בין גרמניה לישראל, המעידים על התגייסותם הגדולה של המשתתפים בחילופים האלה. ברצוני להודות לכל מי שנטל חלק בכך. גם היום, כמו לפני שישים שנה: כל אחד ואחת חשובים בעיצוב תכניות המפגשים בין גרמניה לישראל. כל אחד ואחת תורמים להעשרת הקשר המיוחד בין שתי הארצות ולהעמקתו. לכן – על בסיס הניסיון של שישים השנה האחרונות – חשוב שנמשיך לפתח יחד עם שותפיהם הישראלים את תחום חילופי הנוער והצעירים בין גרמניה לישראל. הצעירים של היום הם שיחליטו כיצד יראו יחסי גרמניה-ישראל מחר. לשם כך כדאי ואפילו הכרחי שיכירו זה את זה!

מנואלה שוויג
השרה לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער

הקדמה

“ „We were able to listen, to understand and to respect all of the differences between us - and we found out the similarities which connect us.”

משתתפי מפגש נוער בין אגודת אכסניות הנוער בישראל ובין אגודת אכסניות הנוער הגרמניות, 2010 באוברלינגן ובישראל

שחקני כדורסל במפגש הנוער בין הקבוצות של איגוד הנוער הנוצרי הנובר ובין מכבי קריית מוצקין אחרי משחקם באפריל 2014 בישראל

“ „I felt both sides got closer and gave trust at each other which led us to the level of maturity for the more painful conversations.”

משתתפי ישראלית בחילופי נוער בין אגודת אכסניות הנוער בישראל ובין אגודת אכסניות הנוער הגרמניות, 2010 באוברלינגן ובישראל

משתתפי מפגש הנוער „העבר שלנו – העתיד שלנו” של קרן אתרי ההנצחה בסכסוניה תחתית והפועל רעננה באוקטובר 2008 ברעננה

הקדמה

רבים הארגונים והפעילים שתרמו במשך עשרות שנים לכך שהיחסים בין גרמניה לישראל ובין תושבי שתי הארצות הם כיום מגוונים, חיים, קרובים ולעתים אף הדוקים. אף שהנידוי, הרדיפה והרצח של יהודים באירופה בידי נאצים גרמנים הותירו צלקות עמוקות, המפגשים הזהירים בין צעירים הם ניסיון לקשור קשרים חדשים ראשונים. במשך שישה עשורים יצרו דווקא חילופי הנוער עם תכניותיהם הרבות והמגוונות מסגרת רציפה שהפגישה צעירים משתי הארצות, אפשרה מפגש אמיתי וקשרה קשרים בני קיימא בין אנשים וארגונים.

כיצד אפשר ולו להתחיל לתאר את ההיסטוריה הזאת ואת סיפוריהם הרבים מספור של רגעים מרגשים, התודעויות מעמיקות, מפגשים נוגעים ללב ותובנות מאלפות? אילו נקודות מפגש היו בין היחסים הדיפלומטיים המתהדקים ובין התפתחויות חדשות בתחום חילופי הנוער? אילו מטרות, תכניות וגופים תרמו במשך שישים שנה להתקרבות ולמפגש, ומוסיפים לקדם אותם גם היום? אילו אתגרים תוכניים וחינוכיים כרוכים בליווי של תכניות מפגשים בין גרמנים וישראלים צעירים? כיצד אפשר להביע במילים את הצלחותיה של העבודה הזאת, מה אומרים הצעירים ואנשי המקצוע שהשתתפו בה?

בשנת היובל 2015 יוצאו לפועל חמישה פרויקטים גדולים בעלי אופי שונה כדי למצוא ולתעד תשובות מגוונות על השאלות האלה:

אתר האינטרנט המחודש www.Exchange-Visions.de לרגל 60 שנה לחילופי נוער בין גרמניה לישראל פותח צוהר להתפתחויות ולנקודות ציון בתחום חילופי הנוער ומציין את נקודות המפגש של אלה עם ההתפתחות הפוליטית. ארגונים ואנשים יחידים מתמנים לתעד את הפרויקטים שלהם ואת חוויותיהם במילים ובתמונות. במסגרת **פרויקט הנוער Spotlight on... 50 Years Israel & Germany** צעירים גרמנים וישראלים שהשתתפו בחילופים חוקרים יחדיו את הנסיעה לשתי הארצות ומציגים בסרטונים קצרים את נקודת מבטם על קשרי גרמניה-ישראל בעבר ובהווה. ספר הלימוד **Moving Moments Connecting for Life** מאגד מאמרים מקצועיים על ההיסטוריה, הדינמיקה והפדגוגיה של תכניות חילופי הנוער בין גרמניה לישראל. **בכנס נוער בגרמניה ובישראל** דנים גרמנים וישראלים צעירים על בסיס חוויותיהם מחילופי נוער ומשירותי התנדבות על/בתובנות אקטואליות ופרספקטיבות עתידיות של היחסים בין שתי הארצות ובין תושביהן.

ולבסוף, **בחוברת היובל** שלפניכם מקובצים קטעי קולות ותמונות מן העבר ומן ההווה של חילופי הנוער בין גרמניה לישראל.

האמת צריכה להיאמר: כל הניסיונות לתמצת את תולדות ההתקרבות והידידות בין גרמניה לישראל ולתעד את תרומותיהם של המשתתפים בתכניות חילופי הנוער בדורות השונים, נידונו להיכשל. האירועים והחוויות האלה רבים מדי, שונים מדי ומורכבים מדי. מי שרוצה לדעת יותר, עליו להתחקות אחר הקולות והמקורות המצוטטים כאן, מי שרוצה לחוות זאת בעצמו עליו להשתתף בתכניות. גם שישים שנה אחרי המפגשים הראשונים בין גרמניה לישראל כל מפגש ומפגש הוא חדש ורב משמעות, כל פרויקט שהושלם הוא הצלחה מרשימה וכל שותפות ערה היא נס.

כריסטינה מהלר
קונאקט – מרכז תיאום
לחילופי נוער בין גרמניה לישראל

אריאלה גיל
הרשות הישראלית
לחילופי נוער וצעירים

60 שנים של קשרי נוער בין גרמניה לישראל

גשרים מעל תהום העבר – רשת קשרים עמידה בפני משברים – עתידה של חברות

▲ משתתפי מפגש הנוער בין גיאורגסמריינהוטה ורמת השרון בביקור בקבלת פנים בעיריית גיאורגסמריינהוטה, 14 באוגוסט 2007

◀ תרגול דיבור בבית הספר התיכון ברהט במאי 2012 במהלך פרויקט החילופים „Stand up! Minority, rights in past and present Germany and Israel” של הארגונים השותפים „שרותי התנדבות קהילתיים בינלאומיים לצעירים” (IJGD) ועמותת „מתוקנת”

▲ בני נוער בתכנית החילופים בין האקדמיה האוונגלית איחלוהן ובין מועצת הנוער של ראשון לציון באוקטובר 2004 בטיול בגן הלאומי עין גדי

”אני מאוד מחבב את הגרמנים, וגם הרגשתי רצון להיות עם היהודים. שמת לי לב שהם החברים שלי. הגרמנים עזרו לנו לתקשר. הפרויקט הזה מלמד אותנו דברים שלא נלמד אף פעם בבית הספר.”

משתתף ערבי-ישראלי בתכנית החילופים הגרמנית-ישראלית "מפגש", בון, גרמניה, 2007

”כשאני חושב על הפרויקט אני לא חושב דבר ראשון על המשמעות התרבותית וההיסטורית של החילופים האלה. אני חושב בעיקר על החברויות שנוצרו. [...] כשעשרים התלמידים האלה יטוּסו בחזרה לארצם ביום רביעי, יטוּסו בעצם עשרים חברים.”

משתתף גרמני בפרויקט "מפגש", בון, גרמניה, 2006

מוסיקאים מבית הספר למוסיקה על שם ליאו קסטנברג בברלין בשיתוף עם הקונסרבטוריום למוסיקה גבעתיים מופיעים בחגיגות העשור לפעילותו של קוואקט, 7 בנובמבר 2011 בארמון בלוו בברלין

התגובות לסכסוכים האלה בגרמניה, שלוו בחלקן בהפגנות קולניות בעלות גוון אנטי-ישראלי ואנטישמי, עוררו תחילה תשומת לב רבה והעלו שאלות לגבי ביטחונם של יהודים ושל ישראלים בגרמניה. אולם הממונים על התכניות גילו ערנות למצב ולא היססו לשאול שאלות העומדות על הפרק ולדון בהן. בסופו של דבר הסכימו כולם שהביקורים בארץ האחרת הכרחיים עבור ההיכרות וההבנה ההדדית.

חילופי הנוער בין גרמניה לישראל הם סיפור הצלחה. הנתונים המספריים, העובדות ותיעודי הפרויקטים מוכיחים שוב ושוב את עוצמתן הישירה של החוויות שחווים בני נוער וצעירים גרמנים וישראלים במסגרת תכניות המפגשים האלה: הכרת תנאי החיים השונים בין "מלחמה במזרח התיכון" ובין "שלום אירופי", חילופי נקודות המבט ביחס ללקחים השונים שהופקו מן ההיסטוריה בין הסיסמה הישראלית "לעולם לא נהיה שוב קורבנות" ובין הסיסמה הגרמנית "לעולם לא נפתח שוב במלחמה", ניהול דיונים על הצורך בשירות צבאי ובהגנה, החלפת רשמים על התבגרות במסגרות

קשרי הנוער הם תחום מועד למשברים ביחסים בין גרמניה לישראל, אולם בה בעת הוא גם עמיד בפני משברים: הוא מועד למשברים מפני שבעיקר ביקוריהם של בני נוער ומתנדבים גרמנים בישראל תלויים בתנאים הבטחוניים בארץ – הורים ומקומות ההשמה האחראים לחילופים אינם ששים לשלוח בני נוער לארץ המצויה באותה עת במצב מלחמה מתוח. אולם התחום הזה גם עמיד בפני משברים, מפני שהתכניות משני הצדדים מוסיפות להתקיים למרות זאת והקשרים נמשכים גם תחת התנאים הקשים ביותר. בשנת 2005 הגיע מספר הפעילויות הממומנות מכספי ממשלת גרמניה ל-182 ובכך שב והתקרב למספר הפעילויות שהתקיימו לפני השנים הקשות בתקופת האינתיפאדה השנייה. בעשר השנים האחרונות צמחה ההשתתפות בתכניות בכ-40 אחים, כך שכיום תומך קוואקט מדי שנה בעזרת כספי המשרד הגרמני הפדרלי לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער בכ-300 תכניות שבהן נוטלים חלק כ-7000 משתתפים. חיכוכים בין ישראל לעזה, כמו בקיץ 2014, מעוררים קשיים: בחודשים האלה נקטעו לזמן מה תכניות הקיץ. אולם מקומות השמה רבים השלימו את מפגשיהם עוד בסתיו של אותה שנה או קבעו להם מועד קרוב אחר.

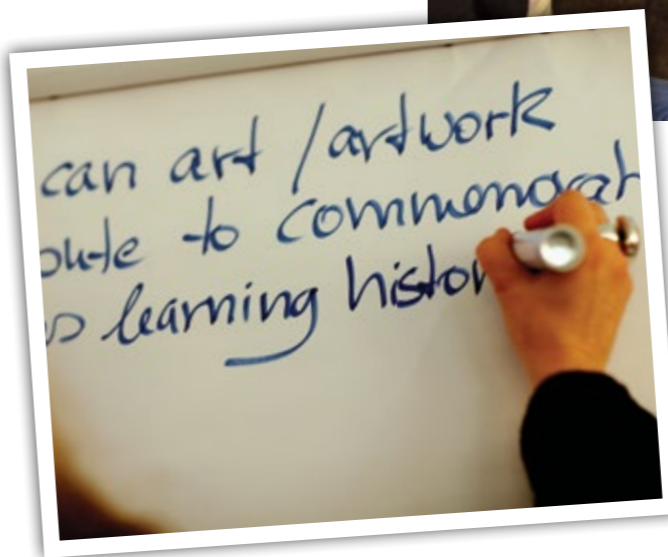
60 שנים קשרי נוער בין גרמניה לישראל

גשרים מעל תהום העבר – רשת קשרים עמידה בפני משברים – עתידה של ידידות

של ענף הספורט, הנוער האוונגלי והקתולי, תנועות צופים, תנועות הנוער של איגודי העובדים, ארגוני הנוער של המפלגות ושל מועצת הנוער הפדרלית של גרמניה, אבל גם יחמות קטנות, מוסדות חינוך, ארגוני שלום ומקומות השמה אזוריים רבים. על המגוון הרחב להפליא הזה של ארגונים מעורבים, נוספים גם בתי ספר ותכניות חילופים במסגרת בריתות הערים. כ-10,000 בני נוער וצעירים 'נעים' בין שתי הארצות במסגרת התכניות האלה מדי שנה כדי להתוודע לארץ האחרת, לעברה, להווה שלה, לאנשיה ולתרבותה. במהלך השנים השתתפו יותר מ-600,000 אנשים משתי הארצות בתכניות החילופים, וההשפעה המצטברת של סיפור והפצת החוויות האישיות שנחוו במסגרתן היא מקור מרכזי ליחסי ההבנה בין גרמניה לישראל.

סמינר קישור בין מתנדבים גרמנים וישראלים, פברואר 2015 בברלין

"היום אחרי החילופים ובעקבות הקשר החדש והנפלא עם הגרמנים אני כבר לא מרגישה צמרמורת ביחס לנושאים הקשורים בגרמניה. ברגע הזה, שבו אני נמצאת בעיר הבירה של גרמניה, ברלין, אני מרגישה בבית, רצויה ומוערכת." (משתתפת ישראלית, 2009).

אף על פי שבעבר נדמה היה שלא ניתן להתגבר על ההיסטוריה, דהיינו, על רצח יותר משישה מיליוני יהודים בידי גרמנים, החל תחום קשרי הנוער עוד באמצע שנות החמישים להקים גשרים ראשונים לחציית התהום הפעורה בין שתי הארצות. מאז צומחים קשרי הנוער ומתפתחים ברשת ענפה של מפגשי נוער, תכניות לאנשי מקצוע בתחום העבודה עם נוער, שירותי התנדבות ותכניות מפגשים רב-צדדיים בגרמניה ובישראל. הגופים המשתתפים בחילופי הנוער החוץ-בית-ספריים הם אגודות הנוער הגדולות, ארגון הנוער

סטפן ווסמן, (משרד הנוער של העיר דורטמונד) וישראל פרץ (מכבי ישראל) בסמינר Match-Making ביוני 2014 בברלין

המוקדמות היו בראש ובראשונה תכניות ביקורים שמטרתן להתוודע לארץ האחרת על מגוונה ההיסטורי, הגיאוגרפי והתרבותי. הן עוצבו במגוון מתכונות: פרויקטים משותפים בנושאי מוסיקה ותיאטרון, סמינרים תוכניים בנושאי

דמוקרטיה וחברה אזרחית וגם פעילויות ספורט ופנאי מכל סוג. עתידם של קשרי הנוער בין גרמניה לישראל טמון ביכולת להעשיר את המגוון הזה ולהציב יותר מתמיד במרכז התכניות פעילויות משותפות ולפיכך מגבשות. עשייה משותפת עבור הסביבה, התנדבות עבור שכבות מוחלשות בחברה האזרחית או לימוד משותף של דרכי השפעה והשתתפות פוליטית בתהליכים חברתיים, בתקשורת ובתרבות – את כל האפשרויות האלה של חוויות ופעולות קונקרטיות ומשותפות אפשר לשלב בתכניות החילופים במידה רבה אף יותר וכך להעצים את השפעתן ארוכת הטווח.

הרף את קשת הפרויקטים והקשרים. עם זאת, חשוב להיות ערנים גם לאפשרות צירופם של מקומות השמה פעילים חדשים ושל משתתפים פוטנציאליים חדשים. היום יותר מתמיד יכולים צעירים משכבות מוחלשות חברתית או תרבותית להשתתף בחילופים בין גרמניה לישראל. בשני הצדדים, הן בגרמניה והן בישראל, הדור החדש מורכב מאנשים בעלי רקע תרבותי, דתי ולאומי שונה. הגברת השתתפותם בחוויות הספציפיות של המפגשים הגרמנים-ישראלים, המעוררים תמיד גם שאלות על ההיסטוריה, הזהות הלאומית והשייכות התרבותית של המשתתפים עצמם, עשויה להעשיר לאין ערוך את קשרי הנוער בין גרמניה לישראל וגם את השיח החברתי בשתי הארצות.

את כל זה ואף יותר יש לעשות, שכן, לדברי נשיא גרמניה יואכים גאוק בביקורו הרשמי בישראל בשנת 2012: "כשאנשים צעירים היום מתעניינים אלה בארצם של אלה, הם ממשיכים את היחסים בין גרמניה לישראל, הם מעצבים את העתיד של ידודתנו".

• **טיפול קשרים ותיקים וצירוף קבוצות יעד חדשות:** שותפויות רבות בפרויקטים, בעיקר עם מקומות השמה בגרמניה המערבית לשעבר, מתקיימות מדי שנה באופן רציף זה 35 או 40 שנה, ואינן מושפעות מחילופים של בעלי תפקידים. השותפויות האלה בעלות ערך רב, אך לעתים הן נדחקות שלא בצדק לקרן זווית בשל השיאפה להרחיב בלי

או המעלים אסוציאציות מקריות לגביה, זיכרון השואה תופס פעמים רבות במפתיע מקום בולט שאין להתעלם ממנו ומאיים לנתק את החברויות שנדמה היה כי עד כה נוצרו בלי קושי. בחוויה הזאת יש להשתמש באופן פורה גם בעתיד למען קירובם של צעירים משתי הארצות. לשם כך נחוצה מתכונת שתגבש בתהליך משותף עם כל המשתתפים, תיושם בעזרתם היצירתית של הצעירים ותשמש כן לעיבוד הנושא וגם להכנת טקס הזיכרון. רק כאשר יחושו הצעירים משני הצדדים כחלק בלתי נפרד מהתהליך הזה תיוותר נוכחות העבר מגבשת ובעלת משמעות גם בעתיד.

משתתפי מפגש הנוער בין גיאורגסמריינהוטה ורמת השרון מניחים זר משותף על קברו של יצחק רבין, 10 במרס 2008

דתיות שונות, אבל גם גילויין של נקודות משותפות רבות בתרבות היום, באמצעי התקשורת, באופנה ובמוסיקה. גם כעבור שישים שנה לא נס ליחן של התכנים המובילים האלה במפגשים בין גרמניה לישראל. שכן זכותו של כל דור ושל כל קבוצת גיל של צעירים לקבל מחדש את הסיכוי להשתתף במפגשים הייחודיים והמכוננים האלה.

מה נותר לעשות למען המשכם המשמעותי של קשרי הנוער בין גרמניה לישראל גם בעתיד?

• **הנצחה משותפת במקום אָבל בודד:** ההיסטוריה הייתה ועודנה נקודת התייחסות חשובה עבור קשרי הנוער בין גרמניה לישראל. טענה זו זכתה לאחרונה לאישוש בכינוס המקצועי הגרמני-ישראלי 2014, שבמסגרתו דנו אנשי מקצוע משתי הארצות בהתמודדות עם נוכחותו של העבר בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל. הדינאים הדו-צדדיים על תוכנו וצורתן של התכניות כוללים זה שנים רבות מרכיב תוכני של "זיכרון" המלווה בביקור באתר הנצחה, וכך נשארים אקטואליים. אמנם לא רק ההיסטוריה היא המעניינת את הצעירים בחילופים בין גרמניה לישראל. אבל ביישום הלכה למעשה של חלקי התכנית העוסקים באופן ספציפי בזיכרון השואה

• **עבודת פרויקט משותפת במקום תכנית ביקור תיירותית:** התכניות

3

חילופי הנוער בין גרמניה לישראל במספרים

”הביקור שלנו היה עבור הרבה מאוד ישראלים אתגר גדול, זה ברור. כל מי שהתגייס לעשות זאת לקח על עצמו הרבה יותר מאשר יכולנו לנחש בהתחלה. לכן היה מרגש יותר לראות איך ההיסוס הראשוני הופך ללבביות מביכה ומשמחת.”

משתתף גרמני בנסיעה לישראל של קהילת הסטודנטים האוונגלים ברלין, 1959

▲ בני נוער ממחוז הוכזאוארלנד ומירושלים במפגש בדצמבר 2014 בישראל

▲ מתנדבים גרמנים וישראלים בסמינר קישור, מאי 2013 ברלין

”יש רוח משותפת שמחברת בין המתנדבים בשתי הארצות. מתנדבים בגרמניה ובישראל מתעניינים באותם נושאים, הם עושים את השירות ההתנדבותי מתוך מניעים דומים ועובדים למען מטרה משותפת – התודעות לארץ האחרת.”

מתנדב ישראלי בתכנית "קום מתנדב" 2015

חילופי הנוער בין גרמניה לישראל במספרים

תכניות מפגשים בין צעירים גרמנים וישראלים מתקיימות זה כשישים שנה. יותר מ-600,000 צעירים השתתפו בזמן הזה בתכניות חילופים של בני נוער ותלמידים או במסגרות התנדבותיות חכו כך למבט מקרוב בארץ האחרת. מתחילת שנות השבעים המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער והמועצה לחילופי נוער בישראל מתאמים מדי שנה תכניות חילופים חוץ-בית-ספריות בין גרמניה לישראל עבור צעירים ואנשי הדרכה בתחום העזרה לנוער. התכניות לחילופי נוער בנויות אפוא כאפשרויות השכלה חוץ-בית-ספרית עבור נוער וצעירים בני ארבע-עשרה עד עשרים ושבע; התכניות לאנשי ההדרכה עוסקות בנושאים מתחום הסיוע לילדים ונוער ומעודדות חילופי ידע מקצועי בסוגיות של מדיניות נוער בשתי הארצות.

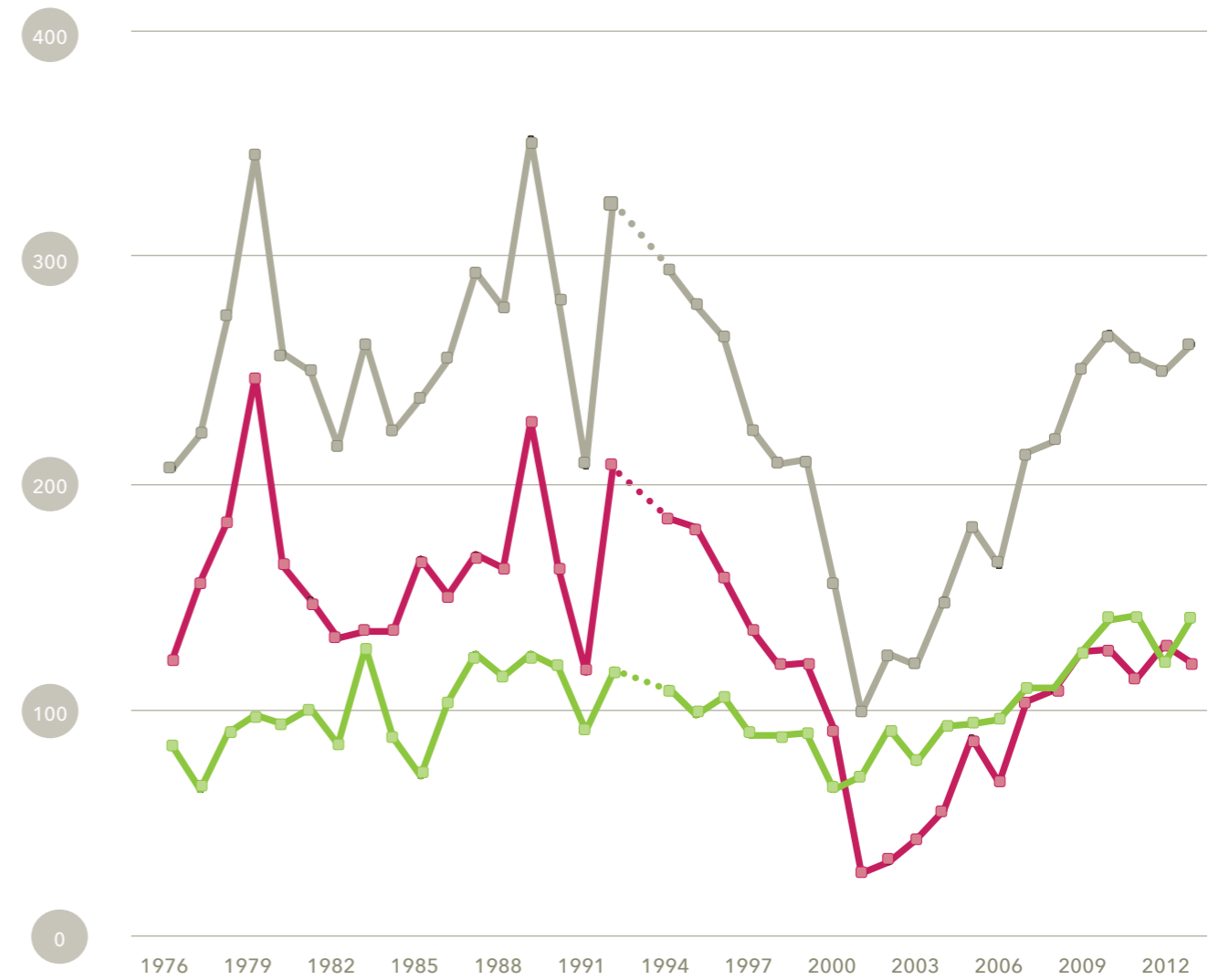
חילופי הנוער בין גרמניה לישראל תלויים על פי רוב בהתפתחויות הפוליטיות והבטחוניות במזרח התיכון. דבר זה משתקף גם במספר התכניות שהתקיימו בישראל: תכניות חילופים רבות הועברו לגרמניה, בוטלו בהתראה קצרה או נדחו למועד מאוחר יותר בזמן מלחמת לבנון הראשונה ב-1982, מלחמת לבנון השנייה ב-2006, בזמן מלחמת המפרץ השנייה בשנים 1990-1991 ואחרי פרוץ האינתיפאדה השנייה בשנים 2000-2001. על רקע זה בולט הקשר החזק והעקבי של השותפויות, השומר על המשכיותו למרות המשברים ומאפשר להן לשוב במהירות לשיתוף הפעולה המתוכנן. אולם דווקא בשל כך נדרש ליווי רציף ועקבי של השותפויות בין מקומות ההשמה של תכניות החילופים בגרמניה ובישראל.

משנת 2001 תומך מרכז התיאום לחילופי נוער וצעירים בין גרמניה לישראל "קוואקט" בשיתוף הפעולה ובהרחבת הקשרים בין בני הנוער והצעירים. בזמן הזה נוצרו כמאה שותפויות חדשות של תכניות חילופים, ובסך הכל הוכפלו מספר התכניות והמשתתפים בעשר השנים האחרונות ובכך שב והגיע לשיעורו לפני פרוץ האינתיפאדה השנייה.

כיום מוגשת תמיכה שנתית לכשלוש מאות תכניות בשתי הארצות, שבהן נוטלים חלק כשבעת אלפים משתתפים. חילופי הנוער בין גרמניה לישראל מקבלים תמיכה בסך 2,2 מיליון אירו מדי שנה מן המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער.

הנתונים המוצגים בהמשך לקוחים הן מן הנתונים הסטטיסטיים של המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער והן מן הסטטיסטיקות שקוואקט מנהל מתחילת עבודתו בשנת 2001 בנוגע לפעילויות הנתמכות בידי ממשלת גרמניה בתחום חילופי הנוער ואנשי ההדרכה החוץ-בית-ספריים בין גרמניה לישראל. היות שכך, לא כל ההתפתחויות ניתנות לפירוש חד משמעי. אולם הנתונים והמספרים מתארים את המגמות הכלליות ומעידים על התפתחות חיובית בתחום חילופי הנוער בין גרמניה לישראל.

מספר תכניות הנוער והמדריכים בין השנים 1976-2013*

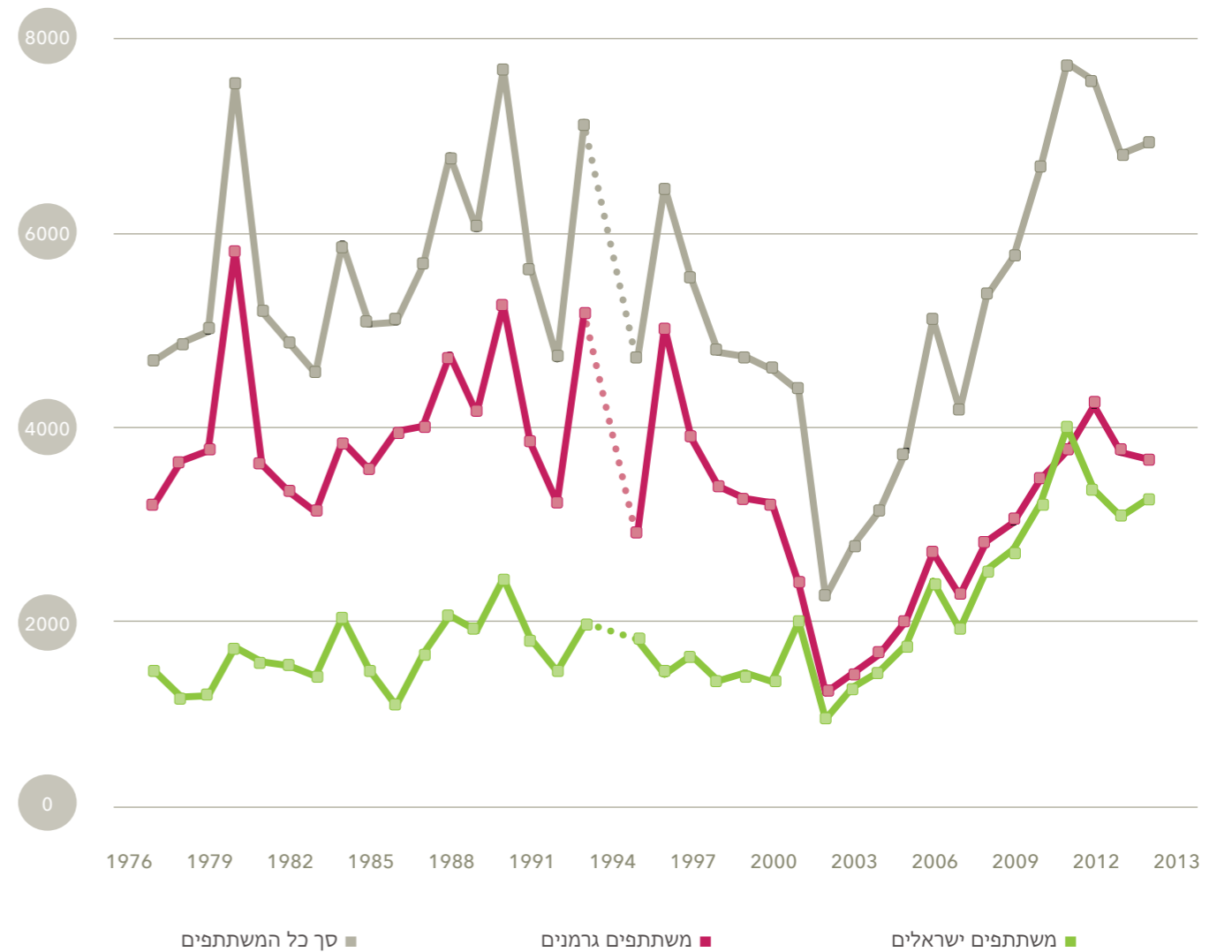

* עבר שנת 1993 אין נתונים בשל קשיים מחדשים

- מאז תחילת הספירה בשנת 1976 גדל מספר תכניות הנוער והמדריכים שהתקיימו בגרמניה בכ-68% – מ-84 ל-141. ניכר כי בטווח הזמן שבין 1976-1990 התקיימו יותר תוכניות בישראל מאשר בגרמניה ורק בעשר השנים האחרונות גבר במידה ניכרת העניין של ישראלים צעירים בהשתתפות בתכניות מפגשים ובביקורים בגרמניה.

- בטווח הזמן הזה היה מספר התכניות בישראל נתון לתנודות גדולות, אך בינתיים שב והתייצב בשיעור גבוה. השיאים הבולטים בשנים 1979, 1989 ו-1992 אינם ניתנים לפירוש חד משמעי. עובדה ודאית היא כי אחרי 1990 הצטרף מספר רב של תכניות וארגונים חדשים ממדינות מזרח-גרמניה לחילופים עם ישראל; ייתכן שזו הסיבה לשיעור הגבוה של יותר ממאתיים פעילויות בישראל בשנת 1992.

מספר המשתתפים בתכניות נוער ומדריכים בין השנים 1976-2013*

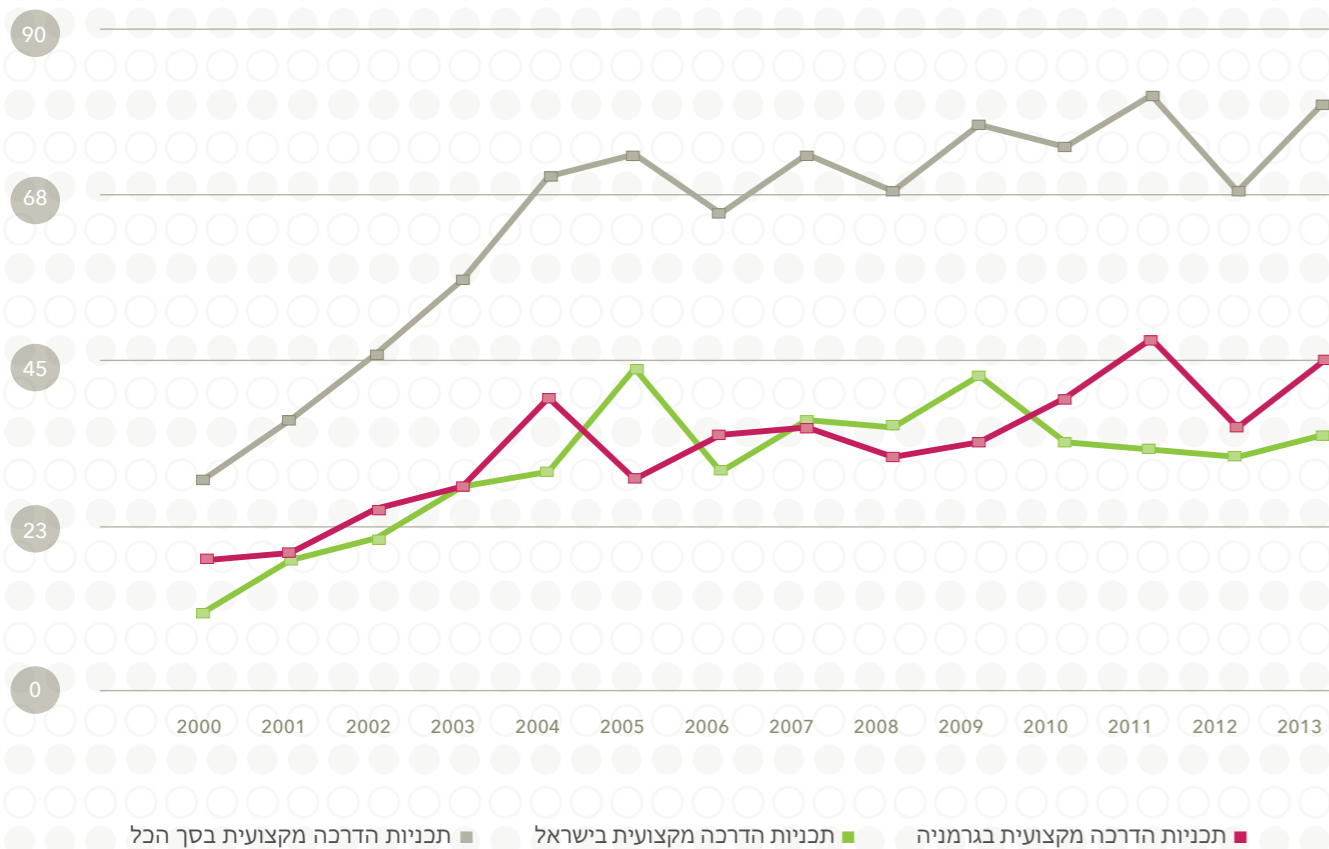
* עבור שנת 1993 אין נתונים בשל קשיים מתודיים. בשנים 1976-1999 נכללו במספר המשתתפים הישראלים רק אותם משתתפים שנטלו חלק בתכניות נוער ומדריכים בגרמניה. אי ספירתם של המשתתפים הישראלים בפעילויות בישראל נובע מטעמים מתודיים. משנת 2001 קוואקט משתמש בשיטה שונה של ניתוח נתונים כדי לעמוד על מספר המשתתפים הישראלים בסך הכול.

- מתחילת הספירה בשנת 1976 נשאר מספר המשתתפים בתכניות נוער ומדריכים עקבי באופן כללי, אולם היה נתון לעתים לתנודות גדולות. כיום הוא מונה כ-7000 משתתפים בשנה.

- מספר המשתתפים הגרמני – פרט לשנת 2010 – עולה תמיד במקצת על מספר המשתתפים הישראלים.

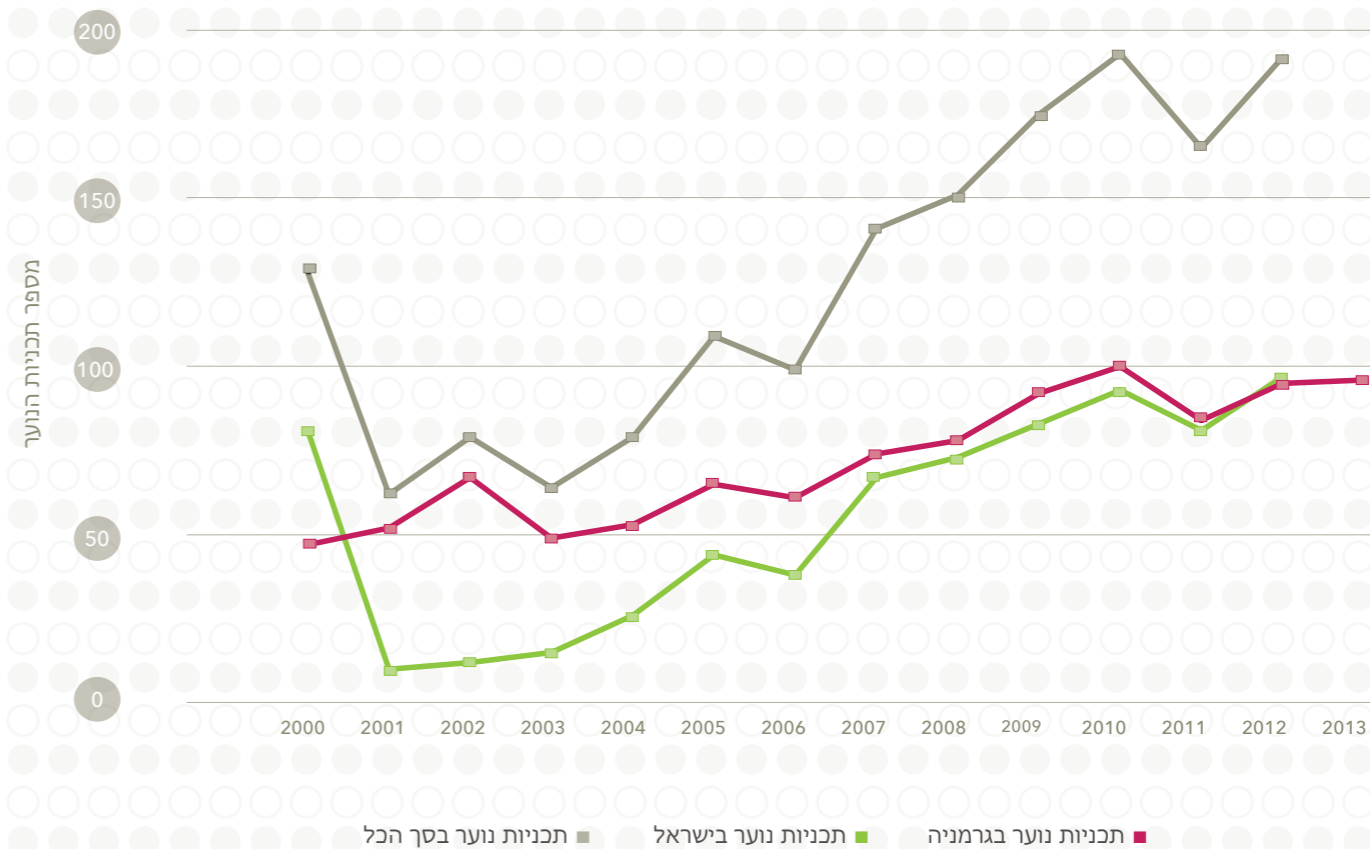
- קיימת אפשרות שהתנודות הניכרות במספרי המשתתפים הגרמנים בין השנים 1985-1995 – המקבילות חלקית לתנודות בכמות התכניות בשנים האלה – נובעות מסוגי התמיכה בטווח הזמן הזה. נוסף על התמיכה מממשלת גרמניה זכו תכניות לחילופי נוער בין גרמניה לישראל בשנים החזקות האלה גם לתמיכה מהמדינות הפדרליות של גרמניה, כך שייתכן שהנתונים כאן משקפים דינמיקות של שיטות תמיכה שונות.

מספר תכניות ההדרכה המקצועית בתחום העבודה עם נוער בגרמניה ובישראל בין השנים 2000-2013

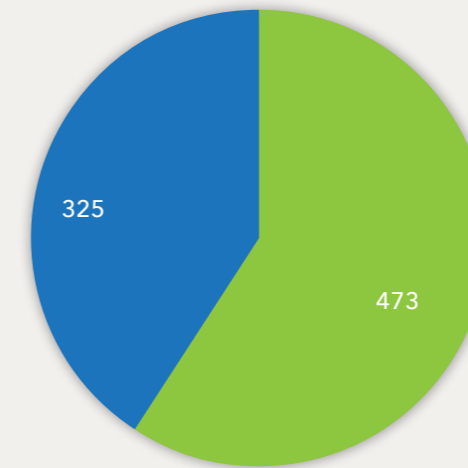
- משנת 2000 גדל מספר תכניות ההדרכה המקצועית בגרמניה ובישראל ב-176% וכעת הוא מונה 80 תכניות בשנה.
- מכך עולה שגם בתכניות החילופין בין אנשי ההדרכה המקצועית הביקורים המקצועיים בשתי הארצות מתקיימים באופן הדדי. בעיקר בזמן האינתיפאדה השנייה, בין השנים הקשות 2001-2005, כאשר תכניות חילופי נוער לא התקיימו בשל סיבות בטחוניות, דורבנו הארגונים להמשיך ולהעמיק את החילופים במישור המקצועי לפחות.

מספר תכניות הנוער בגרמניה ובישראל בין השנים 2000-2013

- משנת 2000 ניכרת עלייה כללית של כ-42% – מ-128 ל-182 פעילויות – במספר תכניות הנוער.
- מספר תכניות הנוער בגרמניה נמצא במגמת עלייה מתמדת.
- אחרי צניחה זמנית במספר התכניות בזמן האינתיפאדה השנייה בשל שיקולים פוליטיים-בטחוניים התאושש גם מספר התכניות בישראל.
- בסך הכל מספר התכניות המתקיימות בגרמניה ובישראל הוא שקול. מכך עולה המסקנה המשמחת שהארגונים המשתתפים בחילופים מקיימים שותפות רציפה ועקבית בשתי הארצות.

מספר הארגונים הגרמניים והישראליים בחילופים הדו-צדדיים בין השנים 2001-2014 (סה"כ: 798)

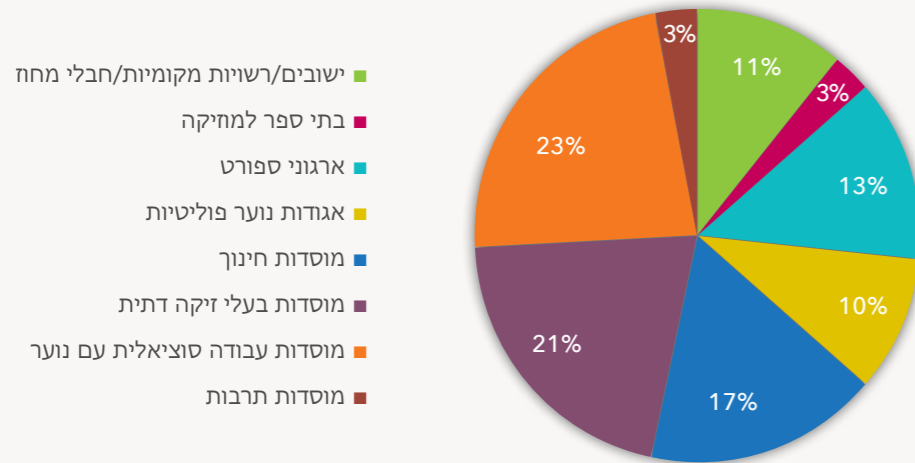

מאז הקמת מרכז התיאום קוואקט בשנת 2001 זכו 798 ארגונים שונים לתמיכה בארגון ובביצוע תכניות של מפגשי נוער.

59% מן הארגונים הרבים האלה הם מגרמניה ו-41% הם מישראל. עם זאת סדר הגודל השונה מבחינה מספרית של הארגונים המשתתפים, מספר התוכניות ומספר המשתתפים, נובע מגודלן השונה של שתי הארצות וממספרם של השותפים הפוטנציאליים: שותפים לא מעטים בישראל משתתפים בתכניות חילופים עם כמה אזורים בגרמניה ועם יותר מארגון גרמני אחד.

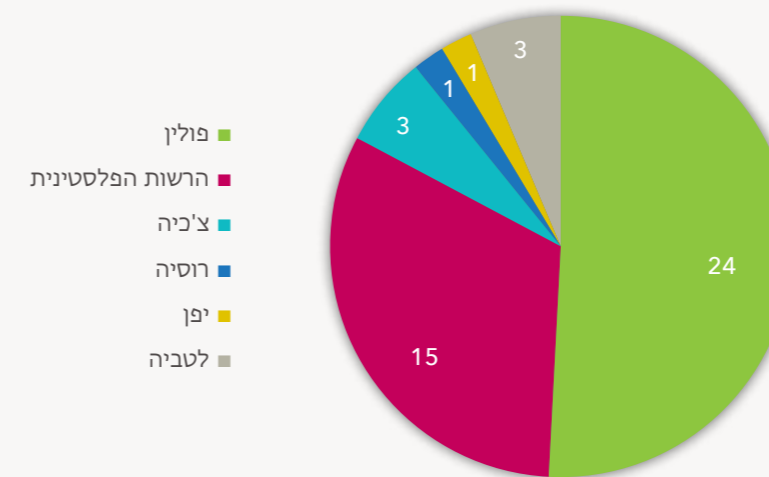
■ ארגונים גרמניים
■ ארגונים ישראלים

קשת הארגונים בגרמניה (סה"כ: 473)

קשת הארגונים המעורבים בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל רחב מאוד. חלק גדול מן הארגונים בגרמניה הם ארגונים מתחום העבודה הסוציאלית עם נוער, בתי ספר ומוסדות חינוך אחרים וגם מוסדות בעלי זיקה דתית, כגון: קבוצות הצופים הנוצרים או מוסדות של הכנסייה האוונגלית או הקתולית. כמו כן, קיים ייצוג בולט לאגודות נוער פוליטיות, לארגוני ספורט ולישובים, לרשויות מקומיות ולחבלי מחוז.

פרויקטים תלת-צדדיים שזכו לתמיכה באמצעות קוואקט בין השנים 2003-2013 (סה"כ: 45)

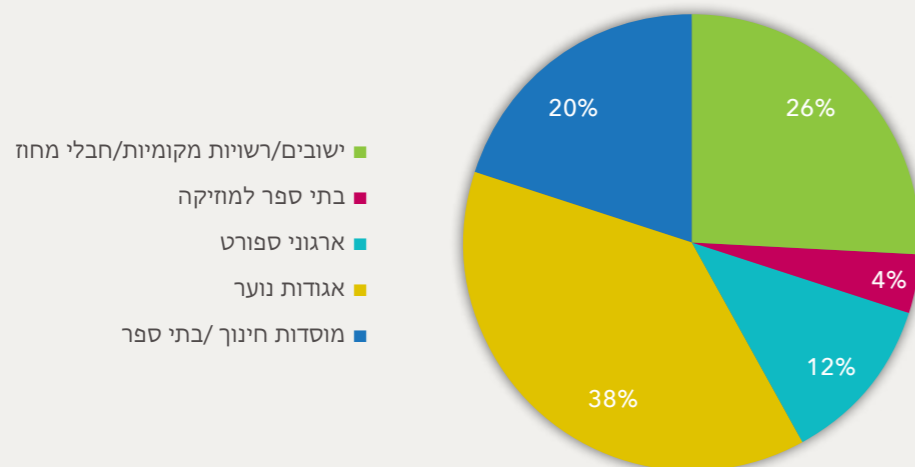

משנת 2003 זכו לתמיכה באמצעות קוואקט 45 פרויקטים תלת-צדדיים שבהם השתתפו – פרט לישראלים ולגרמנים – בני נוער או אנשי הדרכה מפולין, מן הרשות הפלסטינית, מצ'כיה, מרוסיה, מיפן ומלטביה.

חלק הארי של הפרויקטים התלת-צדדיים התקיים בהשתתפות פולנים או פלסטינים.

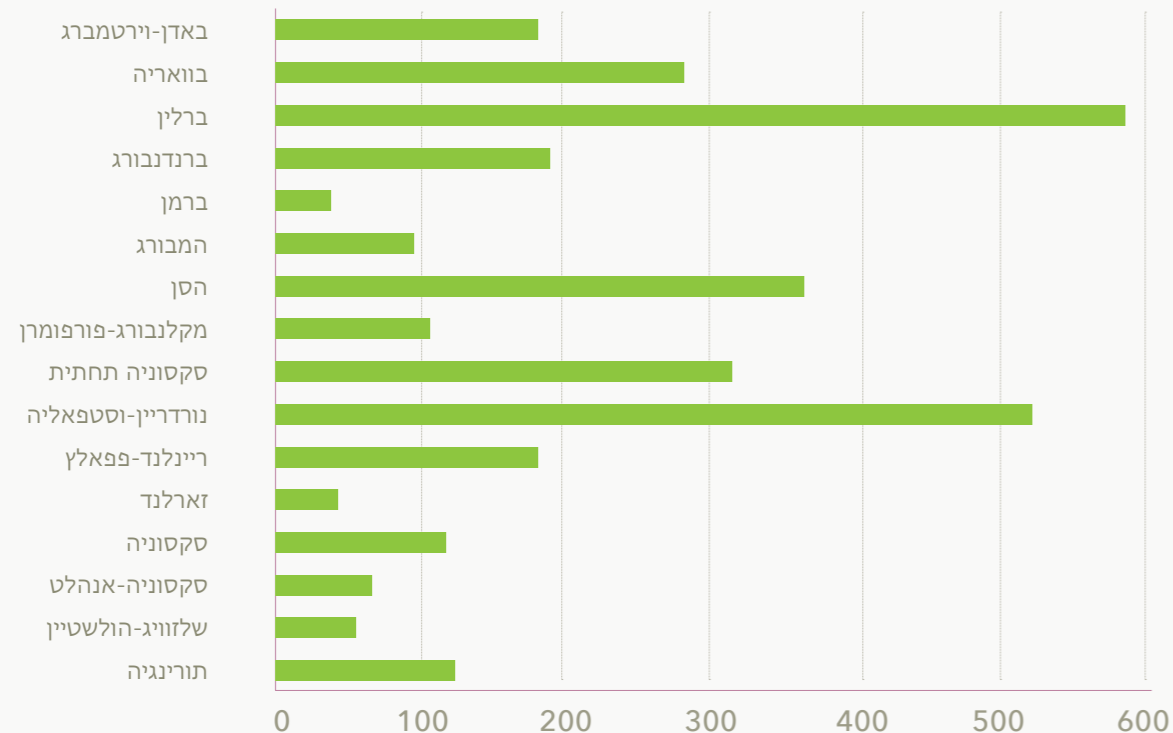
■ פולין
■ הרשות הפלסטינית
■ צ'כיה
■ רוסיה
■ יפן
■ לטביה

קשת הארגונים בישראל (סה"כ: 325)

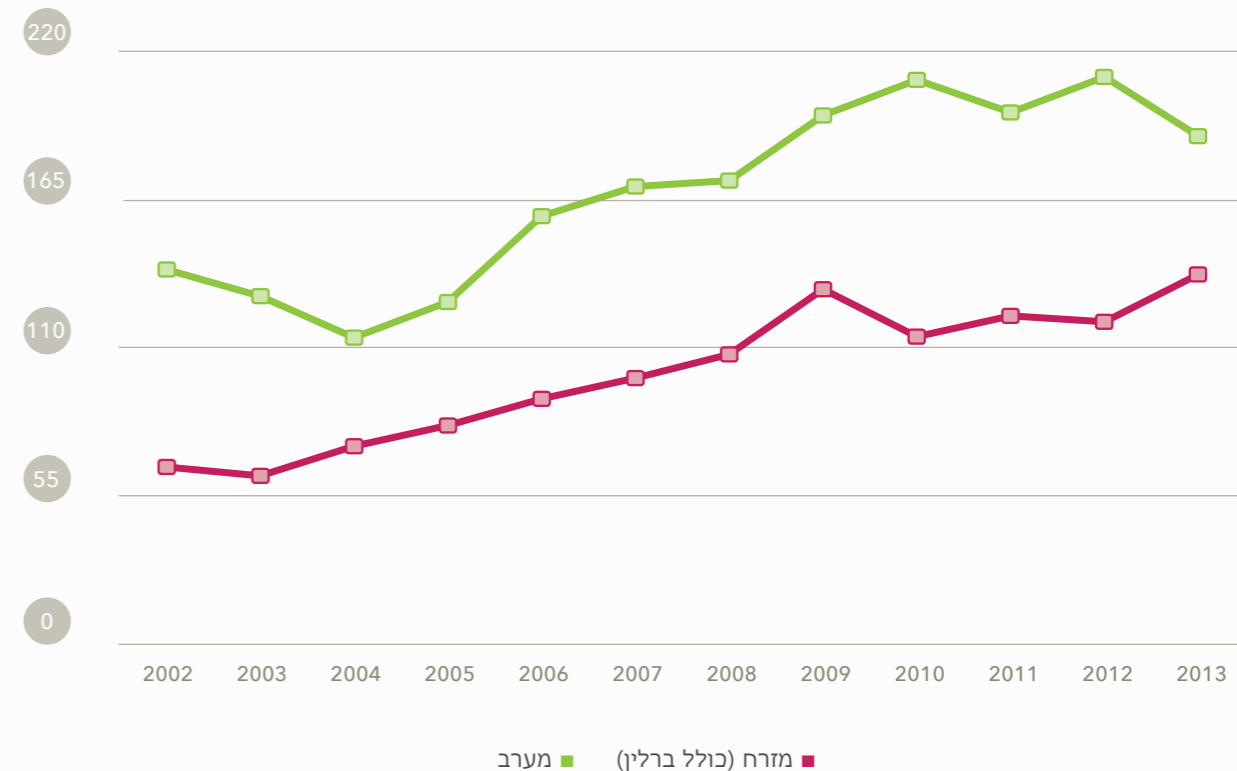

גם בישראל יש קשת רחבה של ארגונים. חלק הארי מן הארגונים הן אגודות הנוער, אחריהן הישובים והרשויות המקומיות, בתי הספר ומוסדות חינוך אחרים.

מספרן של בקשות התמיכה בפרויקטים בשנים 2002-2013 לפי מדינות מחוז

בקשות תמיכה לפרויקטים בגרמניה המזרחית ובגרמניה המערבית בין השנים 2002-2013

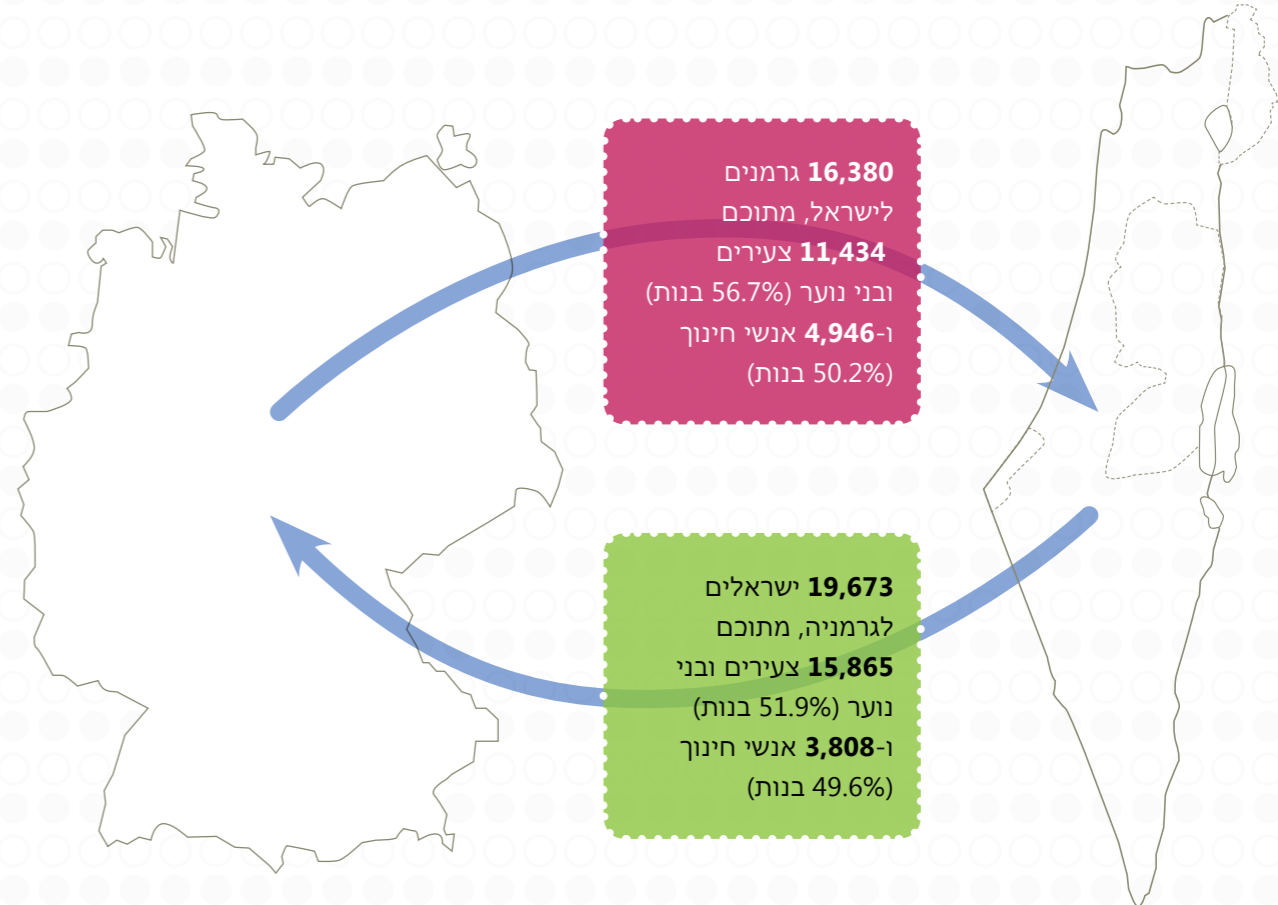

■ בהשוואה למספרי הפרויקטים לפי מדינות מחוז משנת 2002 ניכר בבירור מעמדה המיוחד של ברלין. עיר הבירה ניצבת בראש הרשימה הזו עם 582 מפגשי נוער, שנייה לה היא מדינת נורדרין-וסטפאליה מרובת האוכלוסין (518). המדינות הזוכות לייצוג בולט אחריהן הן הסן (362), סכסוניה תחתית (313) ובוואריה (280).

■ מן ההתפתחות של הבקשות לתמיכה בפרויקטים בהשוואה בין גרמניה המערבית לגרמניה המזרחית (כולל ברלין) עולה כי מאז הקמת קוואקט עלה מספר הפרויקטים במזרח ב-97% ובמערב ב-31%.

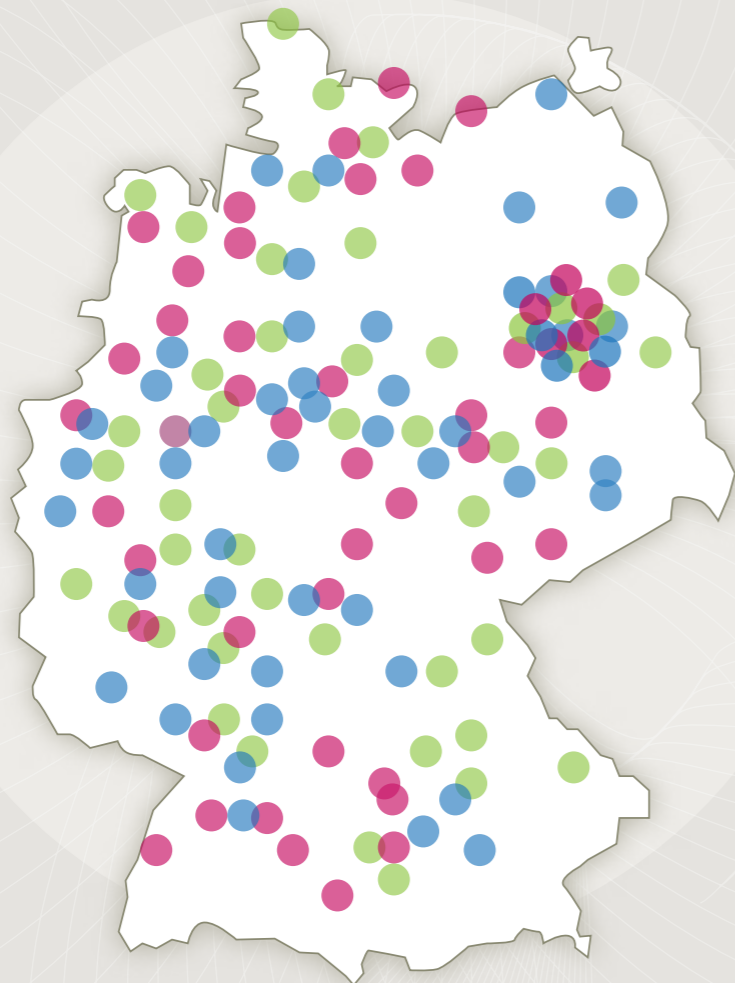
■ השוני בעליות החדות של שיעורי הגשת הבקשות אינו נובע ממעמדה המיוחד של ברלין כעיר בירה וכמושבם של ארגונים רבים. גם אם מוציאים את ברלין מן המאזן, שיעור בקשות התמיכה לפרויקטים במדינות המחוז החדשות גדל ב-89%. התעניינותה הגדולה של גרמניה המזרחית בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל ורצונה להשלים את החסר אחרי איחוד הגרמניות מתבטא כיום במספר רב של תכניות פעילות.

ביקורים בתמיכה ממשלתית בין גרמניה לישראל 2000-2013

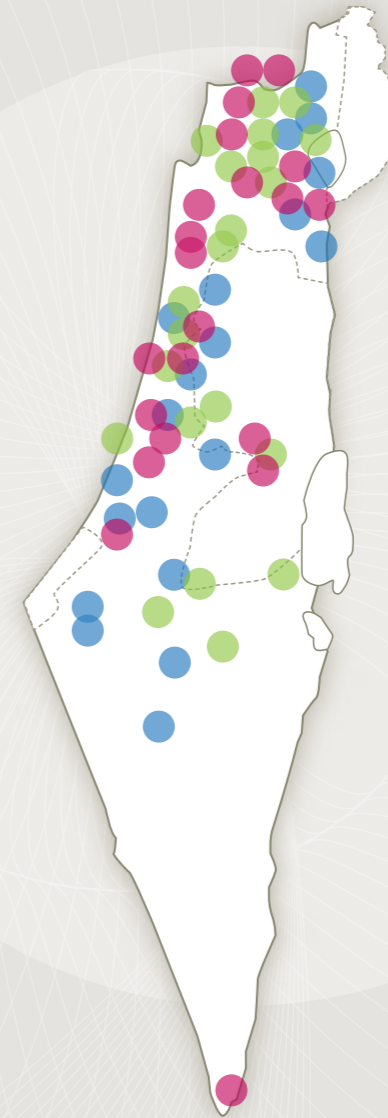

- כל מפגש נוער מוסיף לחילופים נקודות מבט. אולם חוויה מיוחדת במינה היא ההשתלבות העצמית בחברה האחרת. משנת 2000 מאפשרת התמיכה באמצעות קוואקט ליותר מ-27,000 צעירים ובני נוער ולכ-9,000 אנשי הדרכה העוסקים בעבודה עם נוער לבקר בארץ השותפה. פרט לכך השתתף בחילופים מספר שווה של בני נוער ואנשי הדרכה שלא נסעו לארץ האחרת. הם אירחו את השותפים במולדתם.
- יחסי המינים היו במסגרת זו כמעט שקולים.

ארגונים גרמנים 2001-2014 – חלוקה אזורית

ארגונים ישראלים 2001-2014 – חלוקה אזורית

הארגונים המעורבים בחילופי הנוער והצעירים בין גרמניה לישראל משקפים קשת חברתית רחבה לא רק מבחינת תכניהם – הם גם יושבים במגוון רב של אזורים בישראל ובגרמניה. מרביתם יושבים במרכזים האורבניים ובאגדי הערים של שתי הארצות, אבל דווקא בישראל מצויים רבים ממקומות ההשמה גם באזורים כפריים. בשל הגדלים השונים והמבנים האורבניים של שתי הארצות יצירת שותפויות חדשות בעלות התאמה מבנית היא בגדר אתגר תמידי.

סיכום ומבט לעתיד

חילופי הנוער והצעירים בין גרמניה לישראל מברך על העניין הרציף בפעילותו במשך עשרות השנים. להקשרי החיים ולמציאות היומיומית בגרמניה ובישראל יש השפעה רבה על ההתפתחויות של עבודת החילופים: תכניות בגרמניה הן בנות-ביצוע בסבירות תכנונית גבוהה, אך הפרויקטים המתוכננים בישראל – בשל תנאי המסגרת הפוליטיים והבטחוניים המשתנים במזרח התיכון – עומדים פעם אחר פעם בסימן שאלה. הדבר ניכר במספר התכניות.

דווקא על רקע זה יש להמשכיות היציבה של שותפויות החילופים בין גרמניה לישראל חשיבות מרכזית עבור צמיחתם של מספרי התכניות, שרבות מהן נשמרות עשרות שנים. במקביל מגוון הארגונים המשתתפים משתנה ומתרחב, גם ובעיקר בזכות העבודה הפעילה והמלווה של מדינות המחוז השונות בגרמניה, של אגודות הנוער ושל ארגוני הגג בחילופים. מטרה חשובה היא למצוא גם בעתיד מקומות השמה חדשים ולכלול קבוצות יעד חדשות.

הודות למעורבותם הגבוהה של מקומות השמה ושל יחידים בישראל ובגרמניה, חילופי הנוער בין גרמניה לישראל שבו והגיעו לנקודות השיא הסטטיסטיות של שנות ה-80 והם ממשיכים במגמת עלייה. אי לכך הגדיל המשרד הגרמני הפדרלי לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער בשנת 2013 את הקצאת המשאבים העומדים לרשות תכניות החילופים בין גרמניה לישראל ב-10% וכיום הם עומדים על 2,2 מיליון אירו.

קולות מהשטח

דיוקנאות האנשים והארגונים המשתתפים בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל

▲ משתתפי מפגש הנוער בין גיאורגסמריינהוטה ורמת השרון בביקור בכותל המערבי בירושלים, מארס 2008

▶ בני נוער בתכנית החילופים בין האקדמיה האוונגלית איירלוהן ובין מועצת הנוער של ראשון לציון באוקטובר 2004 בטיול בגן הלאומי עין גדי

” אין ספק כי ישנם גם אנשים בעלי דעות קדומות אשר עדיין לא הותירו את העבר מאחוריהם. כך, לדוגמה, יהודי אמריקאי בכותל המערבי נתן לנו להבין בפנים כעוסות שהוא היה מעדיף לראות אותנו במקום אחר. כך, למדתי שהחילופין שלנו חשובים על מנת להתגבר על הדעות הקדומות הללו בקרב הישראלים היהודים. לדעתי, איננו צריכים לחוש אשמים, אלא לראות את ההיסטוריה שלנו כאחריות ולהתקרב זה לזה.

משתתפת גרמניה בסדנת הכתיבה הגרמנית-ישראלית "ישראל במילים" בברלין, 2009

▲ משתתפי מפגש הנוער בין גיאורגסמריינהוטה ורמת השרון בביקור בשיט קאנו בירדן, אפריל 2007

” אנחנו אלה שיכולים להמשיך ולספר את הסיפור הישראלי-גרמני, בדרך שלנו, בדרך חדשה. עלינו ללמוד להבין את אירועי העבר מחד, ולאחז בעט ולהוסיף ולכתוב מאידך. לא ניתן לשנות את העבר. אולם, ניתן לשנות את העתיד, והעתיד שייך לנו.

משתתפת גרמניה בסדנת הכתיבה הגרמנית-ישראלית "ישראל במילים" בברלין, 2009

קולות רשמיים על אודות חילופי הנוער בין גרמניה לישראל

"ביקשתי מהם לשפוט את ארצי לפי המציאות של היום. אעשה עוד צעד אחד קדימה: לכולנו מוכרת יכולת הפגיעה וההרס של חשד לא מוצדק. הדמוקרטיה הגרמנית זקוקה לאמון. היא ראויה לעזרה הזאת מפני שאסור להאשים את הדור החף מכל אשמה בחטאיהם ובכשלונותיהם של אבותיו. בשם הנוער הזה אני משיב אתכם לעזור גם אתם במציאת התחלה חדשה, כדי שהדרך למשפחת העמים החופשיים תהיה פתוחה לכל מי שרוצה בכך."

וילי בראנדט, ראש העיר של ברלין, בנאומו "גרמניה, ישראל והיהודים" במכון הרצל, 19 במרס 1961 בניו יורק

"מחקר הטרוריסם אנו יודעים: המועדים לאלימות ולאגרסיות הם בראש ובראשונה צעירים שאינם יודעים מנין הם באים ולאן הם הולכים. לצעירים האלה חסרה 'מולדת' נפשית ועוגן במשמעות-חיים, שנותר יציב על כנו גם ברגעי משבר. ככל שנרבה להציע להם אפשרויות ומטרות חיוביות עבור החיפוש אחר משמעות ועבור מעורבות בחברה, כך ימעטו לבחור בדרכי מילוט כגון סמים."

פרופ' ריטה זוסמוט, השרה לענייני נוער, משפחה, נשים ובריאות של גרמניה המערבית, 19 בספטמבר 1986 במכון ון ליר בירושלים בנאומה "הנוער הגרמני היום"

"גם במשלחת שלי יש כמה תלמידים שאירחו אצלם בני נוער ישראלים. אני יודע שמקשרים כאלה צמחו חברויות אמת. חילופי הנוער הם השקעה בעתיד. הצעירים בארצותינו חייבים להכיר אלה את אלה טוב יותר, לדבר יחדיו על העבר ועל העתיד של עולמנו. אני מסכים עם הנשיא קצב באומרו שעל הממשלות להקדיש תשומת לב רבה אף יותר לחילופי הנוער. כי אין ברור מזה: הצעירים של היום הם שיחליטו באיזו דרך יצעדו היחסים בין גרמניה לישראל בעתיד."

הורסט קוהלר, נשיא גרמניה הפדרלית, בנאומו לפני הכנסת בירושלים, 2 בפברואר 2005

"אין חיים בלי זיכרון. גורלם של הדורות הבאים נקשר תמיד בגורלם של המתים. [...] מחובתנו לחזור ולהסביר לילדינו את הזיקות האלה. לכן, חידוד המודעות ההיסטורית הוא אחת המשימות הפוליטיות והתרבותיות החשובות ביותר ביחסים בין גרמניה לישראל. על הידע הזה להימסר לידי הצעירים ולהישמר היטב אחרי מותם של עדי התקופה."

ד"ר לשם כבוד יוהאנס ראו, נשיא גרמניה המערבית, בנאומו לפני הכנסת בירושלים, 16 בפברואר 2000

"גרמניה וישראל בונות להן עתיד משותף; עתיד שבסופו של דבר מופקד בידיהם של הצעירים והצעירות. לכן כולי תקווה שגם בעתיד יציגו ישראלים וגרמנים את רעיונותיהם בתחום חילופי הנוער, ינסו להביט על הארץ האחרת מנקודות מבט חדשות ויקשרו חברויות אמיצות וארוכות טווח."

כריסטיאן וולף, נשיא גרמניה, בנאומו בחגיגות העשור ל"קוואקט - מרכז תיאום לחילופי נוער בין גרמניה לישראל", 7 בנובמבר 2011 בארמון בלוו, ברלין

"הייתי רוצה שיותר צעירים ישראלים יוכלו להתרשם באופן עצמאי מגרמניה. כאשר אני שומע על ישראלית צעירה שבמשך זמן רב הסתירה מהוריה את ביקוריה השנתיים אצל סביה ששבו לגרמניה מפני שהתביישה בכך, הדבר מכאיב לי. אני יכול להבין היטב את ההיסוס להתקרב אל גרמניה. אבל בלעדי המגע בין הצעירים בשתי ארצותינו לא נוכל לפתח ולהעשיר את עתיד הקשר הייחודי שלנו כפי שהיינו רוצים."

ד"ר לשם כבוד יוהאנס ראו, נשיא גרמניה המערבית, בנאומו לפני הכנסת בירושלים, 16 בפברואר 2000

"ובעוד ליבי נקרע אל מול זיכרונות העבר הנורא - צופות עיניי אל עתיד משותף של עולם צעיר, של עולם חף מכל שנאה. עולם שבו המילים "מלחמה" ו"אנטישמיות" יהיו מילים מתות. [...] זו שעת חסד לדור הצעיר בכל מקום. שיזכור, שלא ישכח, שידע את מה שקרה ושלעולם, אבל לעולם, לא יעלה על דעתו, שיש אפשרות אחרת לבד משלום, פיוס ואהבה."

שמעון פרס, נשיא מדינת ישראל, בנאומו בבונדסטאג הגרמני, 27 בינואר 2010

ישראל פרץ

תנועת מכבי ישראל

אין ידידות בלי קשר אישי

טרנטיים יכולים לעזור לשמור על קשר בעתות משבר, אבל הם אינם מהווים תחליף. היות שכך, כאשר יש ראל פרץ חושב על העתיד הוא מאמין במפגש הישיר: "הייתי רוצה שהפעילויות החשובות בחילופי הנוער יימשכו בהיקפן הנוכחי, אחרי שנים שבהן מספרן של המשלחות גדל בהתמדה. טכנולוגיות התקשורת, למרות כל התקדמותן, אינן יכולות להחליף את המפגש האישי בין צעירים. אבל הן יכולות להקל עלינו ליצור את התנאים למפגשי החילופים".

פרץ רואה צורך מיוחד בהגברת התמיכה בתכניות חילופים בתחום הספורט. "מפגשי חילופים כאלה יוצרים אופק חווייתי והבנה בין הצעירים משני הצדדים. נוכחנו שכך פשוט הרבה יותר לשבור את הקרח. חוץ מזה, יש הרבה ביקוש וצורך גדול לתכניות חילופים בספורט", מסביר פרץ.

ישראל פרץ

תנועת מכבי ישראל

כפר המכביה

ת.ד. 919

52105 רמת גן

ישראל

+972 (0)54 489 88 54

israjon@bezeqint.net

ארגון שותף בגרמניה

ארגון הנוער של ענף הספורט בגרמניה

אינגו וייס

תנועת הנוער של ענף הספורט בגרמניה

תהליך פיוס מלווה בקשיים

תנועת הנוער של ענף הספורט בגרמניה מעורבת בחילופים בין גרמניה לישראל זה יותר מחמישים שנה. עוד בקיץ 1965 הזמין ארגון הספורט הישראלי "הפועל" מדריכי נוער גרמנים לנסיעה לימודית בישראל. עבור אינגו וייס, יושב הראש הראשון של תנועת הנוער של ענף הספורט בגרמניה זוהי דוגמה נהדרת לתפקיד החשוב של ענף הספורט הייתה פעילה בחילופים בין גרמניה לישראל עוד בשנות השישים האת מתוך תחושת מחויבות היסטורית ורצון להבין את ערכיה שלה עצמה. במבט לאחור אפשר לומר בגאווה שיכולתו של הספורט לאחד עמים השפיעה על היחסים בין המדינות אפילו לפני תחילת הקשרים הדיפלומטיים וקידמה באופן ניכר את תהליך הפיוס שבא לאחריהם.

אבל היחסים בין גרמניה לישראל מושפעים גם מנקודת המוצא ההיסטורית המיוחדת והפשעים שנעשו לעם היהודי, כפי שאומר וייס: "הזיכרון של הדברים האלה ולקיימת האחריות על הפשעים ממלאים תפקיד חשוב בכל מפגש ומפגש, בין עם בני נוער ובין עם מדריכים. מובן שהאווירה במפגשים השתנתה במהלך חמשת העשורים האחרונים בזכות שיתוף הפעולה הטוב, אולם היא אינה נשכחת אף פעם." בין שני קצוות המתיחות הזאת החילופים נעים, כאן ניכרת השפעת המיוחדת. "פגשנו בישראל גם אנשים שידעו גרמנית היטב אבל לא דיברו בה מתוך עיקרון. העובדה שאחדים מהם נעשו לבסוף מעורבים בעצמם בחילופים בין גרמניה לישראל בזכות חוויותיהם עם בני נוער גרמנים הייתה מרגשת מאוד", מזכיר וייס.

שילוב ההיסטוריה המשותפת בתכניות החילופים באופן שמואתם לקבר צות היעד ולבני נוער הוא אתגר חינוכי. "החומרים הפדגוגיים שקוואקט מכינה ומספקת לשם כך הם בסיס הכרחי", אומר וייס בשמחה, אבל גם

מנצל את ההזדמנות כדי לציין קושי נוסף – המצב הביטחוני בישראל: "החילופים עצמם אינם מוטלים בספק בדרך כלל, אבל ההורים מודאגים לא פעם כשהמצב אינו יציב וחוששים לשלוח את ילדיהם לישראל במסגרת מפגש נוער. ההתייחסות לכך בגרמניה מושפעת בעיקר מאמצעי התקשורת. מאחר שההתייחסות בישראל עשויה להיות שונה, זהו נושא רגיש. לחיכוכים צבאיים יש תוצאות ישירות על החילופים, כמוכך. למשל בשנת 2014 התקיימו בישראל רק שבעה מפגשים מתוך עשרים ושבעה שתוכננו, רובם לפני מבצע צוק איתן בקיץ".

למרות המכשולים האלה אינגו וייס נשאר אופטימי: "היחסים בין גרמניה לישראל עלו על דרך המלך. בחמישים השנים האחרונות הושגו הישגים רבים בתהליך הפיוס בין שתי המדינות. המפגשים בין צעירים ובני נוער משתי המדינות, בייחוד בתחום הספורט, תרמו רבות לכך. אנחנו מאוד מעוניינים להמשיך להיות פעילים בחילופים בין גרמניה לישראל גם בעתיד. אנחנו אסירי תודה על המסגרת הנחוצה לכך שניתנת לנו בגרמניה ובישראל. מרכיב חשוב במסגרת הזאת הם אמצעים כספיים מספיקים כדי להבטיח את חופש התכנון. אולם משאלתי הגדולה ביותר היא שיימצא פתרון בדרכי שלום לסכסוך במזרח התיכון. אז יהיו החיכוכים הצבאיים לנחלת העבר וחברינו הישראלים יוכלו לחיות בביטחון, כמונו באירופה".

Ingo Weiss

Deutsche Sportjugend I 1. Vorsitzender

Otto-Fleck-Schneise 12

60528 Frankfurt am Main | Deutschland

+49 (0)69 67 00-338 | weiss@djs.de

ארגון שותף בישראל

תנועת מכבי ישראל

טוני נאסר

הנוער העובד והלומד

פעילויות משותפות הן המפתח להצלחה

עם ה"פאלקן" הברלינאים ועם המרכז המחזי לנוער של ארגון הרווחה לעובדים (AWO) התקיימו למרות המצב הבטחוני הקשה. בכל הזמנים היה למועצה לחילופי נוער וצעירים בישראל – כיום הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים – תפקיד חשוב בשיתוף הפעולה בין תנועות נוער מגרמניה ומישראל, זאת באמצעות סמינרים, השתלמויות ותמיכה בתכניות. טוני נאסר משבח את העקרונות הדמוקרטיים של הרשות: "היא עודדה צעירים מכל שכבות החברה הישראלית להשתתף בתכניות והייתה סמל ומופת של יחס שוויוני, שבלעדיו לא הייתה מתאפשרת השתתפותם של עשרות יועצים ערבים במשלחות השונות, גברים כנשים. גם על האינטגרציה של מתנדבים ערבים בפרויקט 'קום מתנדב' ראוי לשבח את המועצה ואת הנהלתה."

משאלתו של טוני נאסר לעתיד היא לא רק להמשיך בפעילויות החילופים. חשוב לו לצרף עוד ועוד חברים מתנועות הנוער שיש להם הפוטנציאל להוסיף ולפתח את היחסים בין ישראל ובין גרמניה עבור הדורות הבאים.

טוני נאסר

הנוער העובד והלומד
ראש אגף הנוער הערבי
רחוב קיבוץ גליות 120 | תל אביב 66877 | ישראל
+972 (0)3 512 51 56
tony.noal1@gmail.com

ארגונים שותפים בגרמניה

המרכז המחזי לנוער של ארגון הרווחה לעובדים (AWO)
ברייך התחתון
ה"פאלקן" – הנוער הסוציאליסטי הגרמני (SJD)

יוכן רומנהלר

מועצת הנוער הפדרלית בגרמניה

פיתוח משותף של סיכויים

אבל גם בעת ההתקפות של הימין הקיצוני בגרמניה – הצלחנו לשמור את סדירות החילופים ולצרף שותפים חדשים. בזמן הזה היה ארגון "קוןאקט" בעיני יוכן רומנהלר כלי עזר חשוב ש"קידם ועודד איגודי נוער באופן פעיל".

לאור האתגרים הצפויים התמיכה הזאת חשובה לאין ערוך. העיסוק בהיסטוריה המשותפת יישאר מרכיב קבוע בעבודה. אולם שאלה אחת מטרידה כעת יותר מתמיד: "כיצד להתמודד עם מותם של ניצולים ועדים מן התקופה? כיצד אנו יכולים להנציח את החוויות שנחוו בשואה?" לשאלה זו עלינו למצוא תשובות המתאימות לת"קופה שבה אנו חיים. מועצות הנוער בגרמניה, בישראל ובפולין מציינות ב-2015 את יום השנה ה-70 לשחרור מחנה הריכוז אושוויץ בסמינר משותף המבקש לתת סימן נגד השכחה. הן תומכות בנטילת האחריות ובמאבק בכל צורה של שואה, של אלימות ושל גזענות. למועצת הנוער הפדרלית בגרמניה חשוב במיוחד לכלול מהגרים צעירים משתי הארצות בתכניות החילופים וללמד אותם על חשיבות היחסים בין גרמניה לישראל. לאור ההתפתחויות הפוליטיות במזרח התיכון משימתם של ארגוני הנוער חייבת להיות "פיתוח משותף של סיכויים לחיים משותפים של שלום ושלווה".

Jochen Rummenholler

Deutscher Bundesjugendring
Referent für internationale Aufgaben
Mühlendamm 3 | 10178 Berlin | Deutschland
+49 (0)30 400 40-416
jochen.rummenhoeller@dbjr.de

ארגון שותף בישראל

מועצת תנועות הנוער בישראל

"בשהותי הראשונה ביש" ראל הרגשתי חוסר ביטחון: מה צפוי לי? את ההרגשה הזאת לא הכרתי מביקר רים בארצות אחרות."

היום יוכן רומנהלר רגוע הרבה יותר כשהוא נוסע לישראל. הוא כבר ראה לא פעם שותפויות פעילות שנוצרו לאחר הסתייגויות או סירוב ראשוני: "קורה שאני נוסע לישראל ופוגש אנשים שאומרים במפורש שהם לא רוצים כל קשר עם גרמניה. אם האנשים האלה רוצים בעצמם ליחוס תכניות חילופים אחרי הגעגוע הראשון עם בני נוער מגרמניה זאת חוויה מיוחדת במינה שנחרתת בזיכרון." כך נוצרו קשרים של אמון וקרבה ובנסיעותיו לארץ הוא נוסע אל חברים שבהם הוא בוטח.

זה נכון לא רק לגבי קשרים אישיים. הממונה על משימות בינ"לאומיות במועצת הנוער הפדרלית בגרמניה יודע שבתחום העבודה עם נוער אפשר למצוא יחסים שהתחילו עוד לפני היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות: "אגודות הנוער הן שסללו את הדרך להתקרבות זהירה בין גרמניה ובין ישראל." זה יותר מארבעים שנה מתקיים שיתוף הפעולה בין מועצת הנוער הפדרלית הגרמנית ובין מועצת תנועות הנוער והצעירים בישראל (מת"ן). היא מייצגת כך קשת רחבה של פעילויות של בני נוער הן מאיגודים דתיים, אקולוגיים, הומניטריים ותרבותיים והן מארגונים של עובדים, של תנועת הצופים ושל מהגרים צעירים.

יוכן רומנהלר נזכר בעליות ובמורדות הרבות שהשפיעו מאוד על העבודה בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל: "אני חושב שביש" ראל היה המספר הגבוה ביותר של נסיגות לאחור בגלל שינויים ואירועים פוליטיים; אבל גם של חוויות חיוביות של המשכיות, של סיפוק מכך שאנחנו מצליחים לשמור את החילופים בחיים." למרות הדיונים על המצב הבטחוני – בזמן האינתיפאדה בישראל

מיכאל קארס

חבר בוועדה המקצועית המעורבת לחילופי נוער בין גרמניה לישראל
כנציג מועצת הנוער הפדרלית של גרמניה מטעם אגודת הנוער האוונגלי

פעולה ארוכת טווח במקום פתרונות בני חלוף

"הישראלים מוכנים ומ" זומנים – מי יטפל בכך?" כך, בפתאומיות ובאופן בלתי צפוי, בשל מצוקת כוח אדם במרכז האוונ"ג

גלי לילדים ולנוער במנהיים, החלה מעורבותו של מיכאל קארס בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל. זה היה כבר לפני יותר משלושים שנה, אבל קארס לא חווה מעולם רגע דל: "זהו התחום המרתק ביותר של מפגשים בינלאומיים שעסקתי בו עד כה. גם כל מי שאני מכיר שהתחילו לעסוק בו שוב לא יכלו להפסיק", מהלל קארס.

הקשר ההיסטורי בין שתי הארצות פשוט אינו ניתן להפרדה מן הפעילות ונוכחותו גוברת ככל שמרבים לה" תעסק בתחום הזה: "נקודות חיבור בין גרמנים לישראלים, בין יהודים לנוצרים. מכל זווית שלא תסתכל על זה – הרשת סבוכה הרבה יותר ממה שחשבת. בייחוד אנשים צעירי רים שואלים את עצמם בעקבות המפגשים שאלות חדשות לגמרי על זהותם, על השתייכות ועל אחריות." בין נושאי הבסיס של המפגשים – לבד מן השואה וממשמעותה עבור

חיי הצעירים כיום – עולה שוב ושוב גם השאלה על מלחמה ושלוש. הצ" עירים מביאים אל הדיון נקודות מבט שונות לחלוטין ומשוחחים על תנאי חייהם ועל מניעיהם ביחס לחובת הגיוס לצבא או לשירות האזרחי בגרמניה. "נוצרות חברויות בקרב הדור" רות הצעירים של מבצעים וקורבנות – מתנה יקרה מפז", אומר קארס. אך גם שאלות אקטואליות בענייני פוליטיקה וחברה – אם בנושאים אקולוגיים ואם בשאלת האינטגרציה של מהגרים – טומנות בחובן את האפשרות ללמוד זה מזה. "אנחנו יכולים ללמוד הרבה מישראל, שה" תמוודה עם מצב שונה לגמרי של אינטגרציה מזה שאנו מתמודדים עמו כעת בגרמניה." באמצעות חילופי נקודות המבט האלה יכולים הצעירי רים גם לתקן את הדימוי הציבורי של הארץ האחרת, המסולף לא פעם: "כאשר הצעירים חוזרים מישראל הם מתבוננים בדיווחי התקשורת שלנו בצורה אחרת." גם בקרב הישראלים הצעירים ניכרת השפעה דומה. מיכאל קארס נזכר בימי הייסוד של "קוואקט", שהיו עבורו מ"רגעי הזוהר של חילופי הנוער". בימים ההם גילה

מחקר שמראה שלישאלים צעירים אין דעה חיובית על גרמניה. לקריאות לפעולה מיידית השיב קארס: "איננו זקוקים לפתרונות מהירים וחד פעמיים, הם מאבדים מתוקפם מהר מאוד, נחוצה לנו השקעה ארוכת טווח במפגש בין אנשים צעירים." קארס עצמו מאמין בכך, מרכז הנוער והצעירים האוונגלי מאמין בכך, אבל גם מרכז התיאום "קוואקט", שאת עבודתו קארס מעריך מאוד, מאמין בכך: "כשאני רואה את המספר הרב של ארגונים-שותפים חדשים שקמו בזכות תכניות החילופים, את הצ" לחת התמיכה בחילופים בין אנשי מקצוע וגם את הרעיונות החדשים הרבים, כמו תכנית המתנדבים היש"

ראלים בגרמניה 'קום-מתנדב' – אני יודע שכל זה לא היה מתאפשר בל" עדי קוואקט." כששואלים אותו מה היה מבקש שי" קרה לחילופי הנוער בין גרמניה לישראל ראל בעתיד אומר קארס שהיה רוצה שהמעגל הרחב של איגודים וגופים תומכים יישמר ואפילו יצרף לשורותיו ארגונים חדשים. פרט לכך, יש פוטנציאל רב לשינוי: "הייתי רוצה שנצליח לצרף גם מדינות שותפות אחרות, כי ניסיון העבר מלמד שכאשר ישנם יחסים דו-צדדיים מתפקדים, קל יותר ליצור קשר עם שותפים נוספים." לנוכח ההתפתחויות במזרח התיכון הקמת תשתיות כאלה היא תחום בעל אפשרויות מרתקות. ■

Michael Cares
Deutscher Bundesjugendring
Mitglied im Gemischten
Fachausschuss für den
deutsch-israelischen
Jugendaustausch
Mühlendamm 3
10178 Berlin I Deutschland
+49 (0)30 400 40-400
info@dbjr.de

נפתלי דרעי

מועצת תנועות הנוער בישראל

המפגשים הם העיקר

"בעיני יש לחילופי הנוער בין גרמניה לישראל שני צדדים: האחד הוא ההיסטוריה המשותפת שלנו. זה הרקע שנמצא תמיד שם כשאנחנו מדברים על חילופי נוער בין שתי הארצות. הצד האחר הוא ההווה והעתיד: כאשר אנחנו מדברים על הקשר בין גרמניה ובין ישראל אסור לנו לשכוח את ההיסטוריה. אבל עלינו גם להסתכל קדימה ולחשוב מה אנחנו יכולים לשפר בעתיד. בתחום חילופי הנוער אנחנו הרי עובדים תמיד עם אנשים צעירים. חלק חשוב מהעבודה הזאת הוא לתת לצעירים תקווה וסיכוי. הבסיס לכך הוא יחסים טובים ויציבים ביניהם. ויחסים מוצלחים נובעים מכך שהם מתודעים זה לזה, שהם מיטיבים להבין את תרבותו של האחר, את ארצו ואת ההיסטוריה שלו, כך שבסוף נוצרות חברויות אמיתיות. אני עובד בתחום עשרים וארבע שנים. התחלתי כמזכיר הכללי של האיחוד ה"קלאי, אחר כך הייתי חבר בהנהלת מועצת תנועות הנוער בישראל. בשנת 1990 הייתי בברלין בפעם הראשונה, שנה אחרי נפילת החומה. זאת הייתה גם הפעם הראשונה שהייתי בגרמניה בכלל. אחר כך הייתי

למזכיר הכללי של מועצת תנועות הנוער בישראל. בתפקיד הזה התחלתי לעבוד עם השותפה הגרמנית שלנו, מועצת הנוער הפדרלית הגרמנית. מאז זמנו פרויקטים רבים, לא רק דו-צדדיים. בכל פעם שמ"שלחת שלנו מגיעה לגרמניה אנחנו דנים באפשרות להקים פרויקט מפגשים חדש עם ארץ אירופית נוספת. לפני ארבע שנים, למשל, נפגשנו לראשונה עם מועצת תנועות הנוער של צ'כיה. הצעד הראשון היה פרויקט משולש, אחר כך התחלנו פרויקט ישראלי-צ'כי דו-צדדי, שכיום הוא מצליח מאוד. פרויקט נוסף הוא בשיתוף עם מועצת תנועות הנוער של פולין, שקיימנו לרגל 70 שנה לשחרור מחנה הריכוז אושוויץ. משתתפים ומשתתפות מגרמניה, מפולין ומישראל ביקרו יחדיו בסמינר בקרקוב וב-27 בינואר 2015 ארגנו יחדיו טקס זיכרון באתר ההנצחה. רגע מיוחד באמת במהלך עבודתי היה הקמת קונאקט וההסכם שחתמו יוסי שריד, שר החינוך דאז בישראל, וכריסטינה ברגמן, השרה לענייני משפחה דאז בגרמניה. אני עדיין זוכר היטב את פגישתי הראשונה עם כריסטינה מהלר, מנהלת קונאקט. זה היה בסוף שנת 2001, בזמן האינתיפאדה השנייה בישראל, תקופה

סוערת למדי, ואנחנו ישבנו יחד ושאלנו את עצמנו: מה ביכולתנו לעשות כדי לשמר את תכניות החילופים בין שתי ארצותינו? אני זוכר שחשבנו על כך רבות, איך נוכל לעודד את השותפים לשמור על הקשר ולקיים את המפגשים רק בגרמניה, למשל, או בארץ שלי. פרויקט מן השנים האחרונות שקרוב מאוד ללבי הוא "קום מתנדב". בהתחלה הקמנו ועדה שפיתחה את הרעיון. מועצת תנועות הנוער בישראל הוציאה את הפרויקט לפועל. אני חושב שבעזרת התכנית הזאת הצלחנו ליצור רובד חדש ביחסים בין בני הנוער בשתי הארצות. שירות התנדבותי בגרמניה דווקא, אחרי שנתיים או שלוש שנים של שירות צבאי בישראל, אינו פשוט ומוכן מאליו כלל וכלל. מי שמתנדב לשירות כזה תורם ליחסים בין שתי הארצות באופן מיוחד. התכנית ומימונה השתנו במקצת אחרי שלב הניסיון, אבל אני משוכנע שהיא

תימשך. אני מאמין בפרויקט הזה. כשאני חושב על העבר, "קום מתנדב" הוא אחד משניים או שלושה פרויקטים שהיו החשובים ביותר עבורי בעשר השנים האחרונות. תחום חילופי הנוער מתמקד במפגשים בין אנשים. אינני מאמין בטכנולוגיות חדשות ישנו את חילופי הנוער בצורה משמעותית. בסופו של דבר, לב העניין הוא מפגש בין אנשים מארצות שונות. אני מאוד מקווה שממשלת ישראל תעמיד לרשותנו עוד משאבים בעתיד כדי שנוכל להגשים הלכה למעשה את הפרויקטים שלנו. עלינו להמשיך ולעבוד יחדיו על הנושאים המסוימים הרלוונטיים לשתי החברות. חמישה-עשר המתנדבים המשתתפים כעת בתכנית "קום מתנדב" הם ההתחלה, יהיו מתנדבים נוספים. וחילופי הנוער בין צעירים משתי הארצות נותנים לנו תמיד תקווה חדשה להמשך הפיתוח וההרחבה של יחסינו ההדדיים." ■

נפתלי דרעי
מועצת תנועות הנוער בישראל
מזכיר כללי
רחוב היסמין 1
רמת אפעל 52960
ישראל
+972 (0)3 53 54 47 77
naftali1@013.net

ארגון שותף בגרמניה
מועצת הנוער הפדרלית הגרמנית

פרנסואז כפרי

עיריית ירושלים

המפגש האישי הוא החשוב

"אני דור שני לשואה. בתור בת לאמא שנאלצה להסתתר מהגסטפו ומהנאצים במשך חמש שנים, הקשר עם גרמניה אינו טבעי עבורי בכלל. כשהייתי ילדה היה ברור למשפחתי שלא יהיה לנו שום קשר לגרמניה, שלא נקנה מוצרים גרמניים וכו'. אחר כך עליתי לישראל והגורל רצה אחרת. חיפשתי עבודה ועיריית ירושלים חיפשה מישהו שדובר גרמנית. מאחר שנולדתי בשווייץ הבנתי את השפה היטב וקיבלתי את המשרה – השאר הוא היסטוריה. בתחום חילופי הנוער בין גרמניה לישראל צל השואה מעיב על הכול. אפילו עבור הדור הרביעי שמשותף עכשיו בחילופים השואה היא משא כבד. הצעירים יודעים שאי אפשר להימנע מהנושא ושקשה לדבר עליו. אבל כשהם מתחילים לדון בכך ולעסוק בעבר, הקשר שנוצר ביניהם חזק ועמוק כל כך עד שהוא נמשך לפעמים חיים שלמים. אם בני הנוער מתגברים על הטאבו שבדיבור על נושאים כאובים, אם הם מתגברים על ביישנותם ועדיין נשארים חברים אחר כך, אז החברות ביניהם נושאת בסוף אופי אחר.

האתגר הגדול בחילופים הוא לשמור על הקשר לעבר ובה בעת להפנות את המבט לעתיד. זה עניין אישי מאוד, אבל אנחנו עושים כל שביכולתנו להכין את המשלחות לכך. חלק מההכנה היא לתת לצעירים את הביטחון שאפשר לדבר על נושאים קשים כאלה ושזה משתלם בסופו של דבר. אחת השיטות החינוכיות שפיתחנו במהלך השנים היא ההכנה המשותפת של ביקור

באתר הנצחה. קבוצות הנוער נפגשות לפני כן ומכינות יחדיו את טקס הזיכרון. כי כאשר בוחרים יחד טקסטים, כאשר מדברים על מה שרוצים להביע, כאשר חולקים ערכים אוניברסליים – שהחיים הם הדבר היקר ביותר ושדמוקרטיה וחברה אזרחית הן הישגים חשובים – אז החוויות שהצעירים חווים הן משמעותיות ומכוננות באמת. ואחר כך הם גם לעתים קרובות פעילים הרבה יותר בחברות שלהם. הם הראשונים להתנגד לתנועות קיצוניות, לאלימות ולגזענות, מפני שהבינו איך זה עלול להיגמר. לכן אני משוכנעת שחילופי הנוער והדיאלוג שמתקיים בתכניות האלה מביאים רבים מבני הנוער לתפוס עמדות בולטות בחברותיהם אחר כך. אנחנו מקנים כך ערכי יסוד.

בזמנים שבהם החילופים קשים מסיבות פוליטיות תמיד מרגש מאוד לראות שכל הפעילים בחילופים מביעים את תמיכתם ואת דאגתם בשל המצב. בזמן מבצע "צוק איתן" בקיץ 2014 קיבלנו שיחות טלפון ואימיילים רבים שהראו לנו שלשותפים שלנו בגרמניה אכפת מאתנו. בחודשים ההם תיירים רבים ביטלו את נסיעתם לישראל, למשל. אבל לא השותפים הגרמנים שהיו מעורבים בחילופי הנוער. כי הם מכירים אישית את השותפים הישראלים שלהם ובוטחים בהם. מעטים דחו את תכניות החילופים שלהם בכמה שבועות, אבל כמעט כולם הגיעו בשל הקשרים שנוצרו. ומבני הנוער עצמם אני שומעת שהם בקשר יומיומי עם חבריהם באמצעים של מדיה חברתית, שהם מתכתבים ומצ'טטים. זה מאוד מרגש. כי זה לא סתם המשך של קשר, הקשר שהם שומרים עליו הוא מיוחד מאוד ובעל ערך רב. אני

עובדת בתחום הזה עשרות שנים. לפעמים אני פוגשת היום הורים שהשתתפו בעצמם בחילופים כשהיו בני נוער והם אומרים לי כמה חשובים היו החילופים עבורם אז. רבים רוצים שגם ילדיהם יחוו את החוויה הזאת, מפני שזאת היתה נקודת תפנית חשובה מאוד בחייהם בזמן ההוא.

אני חושבת שלבני הדור השני לשואה היה קשה יותר להשתתף בחילופים מאשר לבני הנוער כיום. עבורם השואה היא היסטוריה. אבל עבור הדור השני הייתה זאת ההיסטוריה האישית של הוריהם. חוץ מזה, ההורים של אז לא דיברו עם ילדיהם על מה שעברו. הילדים סבלו מן הלחץ הזה מבלי שיכלו לבטאו במילים. הדור הצעיר היום חופשי הרבה יותר. מהנה לראות היום איך סבים וסבתות מדברים עם נכדיהם על כל מה שלא יכלו מעולם לדבר עליו עם ילדיהם שלהם. יש לי הרושם שלאט-לאט נפתח משהו ושזה נהיה קל יותר. אבל חשוב למצוא לתכניות החילופים בני נוער בעלי מוטיבציה ועניין, שבאמת מוכנים להיפתח לניסיון הזה. הדבר החשוב ביותר הוא לבחור את בני הנוער הנכונים ולהכיןם כהלכה כדי להשיג תוצאות טובות בסוף. עלינו להקפיד על שני השלבים האלה כדי שהמפגשים יניבו פרי. אתגר גדול לעתיד הוא להישאר רלוונטיים. עלינו למצוא דרכים להביא אל תכניות החילופים צעירים רבים ככל האפשר. במסגרת החילופים נפגשים בני נוער שלא היו נפגשים בשום מסגרת אחרת. הנושאים שמעניינים אותם אינם בהכרח אותם הנושאים שעניינו את בני הנוער לפני חמש או עשר שנים. יש לנו היום יותר פרויקטים אינטראקטיביים, למשל, וגם הרכב הקבוצות מגוון יותר. אני חושבת שכדאי לחדש את המתודולוגיה שלנו כל הזמן ולהתאים אותה למציאות החברתית החדשה. האופן שבו אנו פונים לצעירים משתנה. מה שנשאר – אם לפני 30 שנה, לפני 10 שנים או היום – הוא המפגש עצמו וקשירת הקשר האישי בין שני אנשים. המפגש הוא שנוגע באדם האחר ומעניק את המשמעות לעבודה שלנו בסופו של דבר. זה יוצר הבדל גדול, גם אם הקבוצות לפעמים שונות מאוד. המפגש האישי הוא החשוב – זה מה שיפה בעבודה שלנו. ■

פרנסואז כפרי

עיריית ירושלים

המחלקה לחילופי משלחות נוער

רחוב יפו 19 | ירושלים 94141 | ישראל

+972 (0)2 625 50 55

fkafri@jerusalem.muni.il

ארגונים שותפים בגרמניה

מועצת הנוער הבווארית,

בירת מדינת המחוז מינכן

העיר בראונשווייג

מחוז הוכזאוארלנד

עמותת אות האומץ האזרחי פירנה

העיר אובראהאן

אריאלה גיל

הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים

הצעירים הם העתיד

"אני זוכרת היטב את בי" קורי הראשון בגרמניה. הייתי בת שבע-עשרה וחצי והגעתי לגרמניה לבדי. הרכבת התחתית

הראשונה שנסעתי בה במינכן עברה דרך דכאו. הייתי המומה מכך שאנשים גרים שם; לא ידעתי שזהו גם מקום מגורים. לא סיפרתי להורי על הביקור. אמי היא ניצולת שואה, גדלתי בלי סבא וסבתא, לכן היה לי חשוב לראות את המקום הזה במו עיני. אני עוסקת כבר עשרים ושבע שנים בתחום חילופי הנוער בין ישראל לגרמניה מפני שאני מאמינה בכך ובאמת אוהבת את התחום. אני חושבת שאי אפשר לעבוד בתחום היח"סים הבינלאומיים אם לא מאמינים בכך באמונה שלמה ובכל הלב. מעניינים אותי אנשים. אני אוהבת ללמוד על אנשים אחרים ועל תרבותם. למרות שאנו חיים היום בעידן האינטרנט, אני מאמינה בקשר הישיר, ושהמפגש הבלתי אמצעי, הוא ללא תחליף. אני סבורה ששינוי הוא אפשרי רק באמצעות מפגש ישיר.

כשהייתי סטודנטית, עסקתי בפיקוח על הכנת משלחות המועצה לקראת נסיעתן לחו"ל והעברתי דיווח למשרד החינוך. כשסיימתי את לימודי, הוצעה לי משרה

במועצה לחילופי נוער: "תישארי אצלנו, מפגשי נוער וצעירים הם העתיד", אמרו אז, היום אני שמחה מאוד שנשמעתי להם ועשיתי כעצתם.

חילופי הנוער בין גרמניה לישראל הם תחום מיוחד. אני יכולה לספר על כך אנקדוטה: בדרכי לברלין, לקחתי מונית מביתי אל נמל התעופה. נהג המונית שאל אותי מה אני עושה, כשעניתי שאני עובדת בתחום הי"לופי הנוער בין גרמניה לישראל, הוא היה מופתע ושאל

"למה לקיים חילופי נוער עם גרמניה אחרי מה שהם עשו? הם אנשים רעים" זה מה שעניתי לו:

"אומרים שנהגי מוניות רמאים, הם מאריכים את הדרך כדי לגבות יותר כסף, גם אתה עושה את זה? מובן שלא, הוא ענה... אתה מבין? שאלתי. אנחנו לא יכולים להאשים את הדור של היום בפשעים שהסבים והסבתות שלהם ביצעו. מטרת העבודה הזאת היא לא לסלוח זה לזה, אלא ללמוד זה מזה ולעצב את העתיד ביחד. אנחנו לא יכולים לשנות את ההיסטוריה, מה שקרה קרה. אבל אנחנו יכולים לשפר את הקיום המשותף שלנו בעולם. אם לא נפתח את לבנו ואת דלתנו בפני הזולת, באיזה מין עולם נחיה?" אני חושבת שקבלת הזולת והלמידה ממנו

היא אתגר כללי בחיים. האנשים סביבנו מאתגרים אותנו יום-יום, ובתור בת של ניצולת שואה הקשר עם גרמניה קשה לי במיוחד. בכל פעם שאני נכנסת לגרמניה לבי מחסיר פעימה בבדיקת הדרכונים. ברגע הקצר הזה, לפני שמחתימים לי את הדרכון, אני תמיד מפחדת, אף על פי שאני יודעת היטב ששום דבר לא יכול לקרות לי. זה אתגר, היות שע"כשיו כבר כמה מחברי הטובים ביותר הם גרמנים. לא חשבתי שזה אפשרי, אבל זה באמת קרה. האתגר בחילופי הנוער הוא בדיוק בכך: להתייחד עם אנשים שיש לך עליהם דעות קדומות. רק כשמתחילים להכיר את האחרים באופן אישי מגלים שהם שונים לגמרי מכפי שחשבת בהתחלה.

לארגון "קוואקט" יש תפקיד מהותי בחילופי הנוער בין שתי המדינות. את העבודה של קוואקט אי אפשר להשוות למה שנעשה בתחום לפני כן. זה ניכר במספר הפרויקטים הגדל בהתמדה וגם באיכות התכניות. אני מעריכה את היצירתיות הרבה, את העובדה שאין

הרבה בירוקרטיה – שיתוף הפעולה נעשה בצורה נעימה מאוד. אנחנו אולי לא תמיד תמימי דעים, אבל להקמת "קוואקט" יש בלי ספק חשיבות מכרעת – עכשיו קל הרבה יותר להוציא לפועל תכניות איכותיות, עם ארגונים-שותפים מקצועיים בצד הגרמני. אני פעילה בתחום חילופי הנוער שנים רבות ואני לא יכולה לדמיין שותף טוב יותר מ"קוואקט". הייתי רוצה שבעתיד צעירים נוספים יתעניינו בחילופי הנוער בין גרמניה לישראל. אני עושה את זה בעצמי עם ילדי שלי. בתי היא בת חמש-עשרה ואני מתייעצת אתה בכל מיני שאלות מפני שאני רוצה לשמוע את חוות דעתה. הצעירים הם העתיד. אנחנו רק מציעים להם את המסגרת, אבל אלה הם הרעיונות שלהם, היצירתיות שלהם. התפקיד שלנו הוא לתת להם הזדמנות ולחשוף אותם לאפשרויות. חשוב לי שחילופי הנוער יוסיפו להתקיים ולהתפתח בזכות הרבה רעיונות חדשים ורעננים של הדור הבא. ■

אריאלה גיל

הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים
רחוב האספרגוס 11 | תל אביב 67949
ישראל
+972 (0)3 696 93 90
ariella@youthex.co.il

ארגון שותף בגרמניה

קוואקט – מרכז תיאום לחילופי נוער
בין גרמניה לישראל

טים שולץ

מרכז החינוך לנוער על שם קורט לוונשטיין, ה"פאלקן" (הבזים) –
הנוער הסוציאליסטי בגרמניה

חזון של עבודת חינוך ומפגשים

התרחשויות פוליטיות ומשבריים מקומיים מאפילים ממילא לעתים קרובות על תכניות חילופי נוער בין גרמניה לישראל, אך בזמנים של הסלמה כמו בזמן מלחמת לבנון, האינתיפאדה השנייה או מבצע "צוק איתן", מתגלים המכשולים הייחודיים לעבודה זו: "גם אם בני נוער אינם מסכימים בנקל לקבל את גרסת הממשלות לסכסוך – לאווירה החברתית כרגע יש השפעה על רצונם של ישראלים יהודים וישראלים ערבים להיפגש. אלה הן חברות מקבילות שיש לגשר על הפערים ביניהן, זה קשה מאוד במצבי סכסוך", מסביר טים שולץ. למרות או שמא דווקא בשל העתיד הלא בטוח במזרח התיכון, יש צורך בחזון. שולץ מייחס חשיבות רבה לקיום שיתופי פעולה רבי-צדדיים גם בעתיד, שכן בישראל קיים עניין גדול במפגש ובהיכרות עם בני נוער מארצות שכנות. ארגוני נוער גרמנים יכולים למלא בכך תפקיד מתווך כדי לפתוח בתהליך של דיאלוג ולסייע באופן זמני לייצוב האזור.

זה יותר משלושים שנה ארגון ה"פאלקן" – הנוער הסוציאליסטי בגרמניה – משתתף בחילופי נוער עם ישראל. בעבודה עם הארגונים השותפים "הנוער העובד והלומד" או "השומר הצעיר" חויית הריבוי התרבותי היא מרכיב קבוע: "בעיני הדבר המרתק הוא המפגש בין תרבויות שונות שעל רקע היסטורי משוחחות כיצד היו רוצות לחיות בצוותא בעתיד", אומר טים שולץ. טים, המנהל הפדגוגי של מרכז החינוך לנוער על שם קורט לוונשטיין היה ממונה על תחום המפגשים הבינלאומיים במשך שמונה שנים ולכן יודע היטב שמן העבודה הגרמנית ישראלית עם הנוער אפשר ללמוד לקחים חשובים גם בלא קשר למוצא האתני. עבודה זו אמנם טבועה תמיד בחותם השואה, אבל מן הלמידה המשותפת צריך גם להבין שיש "לכבד זכויות אדם ולגרום לאנשים להיות פעילים נגד כל הסוגים של ביטויי איבה כלפי קבוצה". רק כשמצליחים לראות את השואה לא רק כהתרחשות היסטורית אלא להסיק ממנה מסקנות עבור פעולה עכשווית, אפשר לכלול גם ישראלים ערבים בשיחה. עבור מרכז החינוך לנוער על שם קורט לוונשטיין התהליך הזה הוא מרכיב חשוב בעבודת החילופים והזדמנות לקדם יחמות שלום מן השטח. שולץ מדגיש: "ההיכרות היא צעד חשוב כדי לדון בהדבקות תוויות ובדעות קדומות בשני הצדדים. זהו אתגר גדול – ליצור דו-שיח, לקשר בין בני נוער מן האזור ובתוך כך גם לשקף את תפקיד הגרמנים." מרכז החינוך לנוער נוקט בגישה הזאת בעקביות, גם כאשר בתוך כך הוא נתקל שוב ושוב בתגרים קשים.

Tim Scholz
Jugendbildungsstätte Kurt Löwenstein e.V.
Pädagogische Leitung
Freienwalder Allee 8-10
16356 Werneuchen/Werftpfuhl
Deutschland
+49 (0)33398 89 99 18
t.scholz@kurt-loewenstein.de

ארגונים שותפים בישראל
השומר הצעיר, הנוער העובד והלומד, גבעת חביבה

נדיה חלף

המרכז המחזי לנוער של ארגון הרווחה לעובדים (AWO) הריין התחתון

ריבוי ותרבות דיון

בתכנון מפגשי הנוער. כשנדיה חלף חושבת על הצהרותיהם של פוליטיקאים גרמנים בנוגע לחשיבותם של החילופים עם ישראל, היא הייתה רוצה שדבריהם יהיו יותר ממס שפתיים: "במה שנוגע לסיוע, במה שנוגע לכניסה לישראל – יש לנו אנשים עם רקע הגירתי – עדיין יש הרבה עבודה." בתחום הזה גם נותרה הרבה עבודת שכנוע פוליטית. כך גם לגבי פרויקטים עתידיים של מרכז הנוער הריין התחתון. המטרה היא ליצור מפגש תלת-לאומי עם צעירים פלסטינים יחסים עם איגוד הנוער הפלסטיני כבר קיימים. אמנם עדיין נחוצה עבודת ייצוג אינטרסים פוליטיים וקיום דיונים מקצועיים רבים בכל הנוגע להכנות ולתנאי התמיכה והמסגרת, אבל חלף ועמיתיה לא הרימו ידיים גם בזמנים הקשים ביותר: "כשפר" צה האינתיפאדה השנייה התלבטנו הרבה ובסוף ביטלנו את התכניות וטסנו מגרמניה רק עם משלחת קטנה כדי להפגין הזדהות ולבדוק איך כדאי להמשיך בשנים הבאות. הארגון השותף שלנו העריך זאת מאוד. היחסים שלנו התהדקו מאוד עקב כך והידידות התחזקה." כך נוצר בסיס איתן להמשך העבודה על היחסים העתידיים ועל מפגשי החילופים.

תכניות המפגשים בין גרמניה לישראל של ארגון הרווחה לעובדים (AWO) בריין התחתון החלו בשנת 1979 בחילופים בין אנשי חינוך. נדיה חלף, המנהלת של המרכז המחזי לנוער, מארגנת ומלווה את העבודה זה שנים רבות. לדעתה, ייחודיות הקשרים אינה נובעת רק מן ההיסטוריה המחברת בין שתי הארצות חיבור הדוק. גם לדיווחי התקשורת יש תפקיד בכך: "אנחנו מכירים את הסכסוך במרחב התיכון מהתקשורת, אבל שבים וחווים אותו בשטח בצורה שונה לגמרי ומפתחים כך גם הבנה אחרת." העבודה עם הנוער מנסה אפוא להתייחס גם לדעות הקדומות ולעודד תרבות דיון רגישה לדקויות. "הנושאים הנידונים במסגרת המפגשים האלה – אם זו השואה ואם הסכסוך במזרח התיכון – הם נושאים עדינים על פי רוב. אצלנו באגודת הנוער מדיניות הדיון פתוחה מאוד, רק צריך להקפיד איך מנסחים את הדברים כדי לא לדרוך לבן השיח על היבלות. זה אתגר גדול בשביל רבים מהמשתתפים. גם הריבוי התרבותי של הקבוצות מהווה לפעמים אתגר, אך בו זמנית מעשיר את השיח. חלף נזכרת: "במפגש אחד בגרמניה השיחה הגיעה לטונים די גבוהים כאשר דובר על כך שאנחנו מבקרים 'רק' בבתי כנסת. מאז אנחנו מבקרים גם בקתדרלה של קלן, במסגד ובבית כנסת." הארגון השותף הישראלי של המרכז המחזי לנוער של ארגון הרווחה לעובדים בריין התחתון – הנוער העובד והלומד – מאחד תחת גג אחד בני נוער ומדריכי קבוצות נוער יהודים, מוסלמים ודרחים. "והקבוצה גם מרגישה מלוכדת כקבוצה ישראלית כשהיא שוהה אצלנו בחוץ לארץ שבועיים", שמחה חלף לספר. גם הריבוי התרבותי בקרב הקבוצה הגרמנית יכול להוות אתגר

Nadia Khalaf
Bezirksjugendwerk der AWO Niederrhein
Geschäftsführerin
Lützwstr. 32 | 45141 Essen | Deutschland
+49 (0)201 31 05-284 | nadia@jugendwerk.de

ארגון שותף בישראל
הנוער העובד והלומד

עבודה דו-צדדית – חילופי פרספקטיבות – פעולה משותפת

ליווי וקידום חילופי הנוער והצעירים בין גרמניה לישראל במשך 60 שנה

▲ שרה ושירלי, משתתפות בחילופי נוער בין ברלין-פאנקו ותל אביב, אוקטובר 2011

„I managed to touch their heart and soul and make them feel this curiosity about my country and I think it was and it still is one of my greatest goals as an Israeli volunteer.“

מתנדב ישראלי בתכנית "קום מתנדב" 2013

„I see myself as an open minded person and I want to get to know other people, even though their grandfathers may did terrible things to mine. That is the reason why I chose this destination, even though most of the people from my environment were against the idea of volunteering in the German society.“

מתנדבת ישראלית בתכנית "קום מתנדב" 2012

▲ מתנדבים ישראלים בתכנית "קום מתנדב" ומתנדבים גרמנים לשעבר בישראל במסגרת סמינר ליווי ליד כיפת הרייכסטאג, פברואר 2014 ברלין

עבודה דו-צדדית – חילופי פרספקטיבות – פעולה משותפת: ליווי וקידום חילופי הנוער והצעירים בין גרמניה לישראל במשך שישים שנה

הארצות את, הוועדה המעורבת לחילופי נוער בין גרמניה לישראל. המועצה הדו-צדדית הזאת נפגשת מאז פעם בשנה בגרמניה ובישראל לסירוגין כדי לדון בהתפתחויות ובתכנים בעבודת החילופים. חברים בה נציגים של מקומות ההשמה הגדולים של הארגונים והרשויות משני הצדדים – אגודות הנוער, ארגון הספורט לנוער, המועצות הפדרליות של הרשויות המקומיות ונציגים ממדינות המחוז של גרמניה וממוסדות חינוך נבחרים. מתחילת שנות השבעים עד שנת 2000 סייע, השירות הבינלאומי של גרמניה הפדרלית לחילופי נוער ומבקרים (IYAB) – כיום, המשרד לעבודה בינלאומית עם נוער, ולפני כן, השירות הבינלאומי של גרמניה המערבית לחילופי נוער ומבקרים – למשרד הנוער של גרמניה ביישום יעדים ותכניות בצד הישראלי הייתה, המועצה הציבורית לחילופי נוער וצעירים" ממונה על ליווי הארגונים. אחרי נפילת החומה ב-1990 ניתנה תמיכה רחבה למכון, 'תמריצים חדשים' לחילופי הנוער בין גרמניה לישראל, היושב בברלין, במטרה לכלול בחילופים עם ישראל גם מקומות השמה ובני נוער מן המדינות המזרח-גרמניות החדשות. שוב ושוב התדיינו הממונים משני הצדדים גם על הקמתו של מרכז נוער

משתתפים בסמינר ההדרכה Reflect-and-Plan, פוליטיקה וצעירים – השפעה והשתתפות בחיי היומיום, מאי 2009 בתל אביב

משתתפי כנס המטות של האגודות ושל מדינות המחוז, 8-9 במאי 2012 בוויטנברג

מאז ומעולם חבו תכניות החילופים בין גרמניה לישראל את קיומן להתגייסותם של אנשים יחידים הפועלים במארג הגדל של היחסים בין שתי הארצות ובמסגרת המגוון הרחב של מקומות ההשמה המונים מוסדות חינוך ונוער חוץ-בית-ספריים. מן הראוי היה לנקוב כאן בשמותיהם כולם כדי לתאר את תחום ההשפעה הגדול של חילופי הנוער. כי כל שותפות שנוצרה, כל תכנית חילופים, כל מפגש אינדיבידואלי שהשאייר חותם יש להם חלק בתמונה הגדולה.

יחד עם זאת היה תמיד חשוב להגיש למקומות ההשמה הפעילים תמיכה מלווה, הזדמנויות רישות, אפשרויות הכשרה והשתלמויות הנוגעות לעבודת החילופים. לכן, כדי ללוות באופן מקצועי את חילופי הנוער בין גרמניה לישראל, הקימו בתחילת שנות השבעים המשרדים הממשלתיים הממונים על התחום בשתי

מקצועיים שישתפו פעולה באופן גמיש ועם זאת הדוק ושיתמקדו בהעמקה ובהרחבה של חילופי הנוער בין גרמניה לישראל. בצד הישראלי הוקמה, המועצה לחילופי הנוער בישראל, כיום, הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים" (IYEA), ואילו בצד הגרמני החל בפעילותו בשנת 2001 בעיר ויטנברג שבמדינת סכסוניה-אנהלט, קוואקט, מרכז התיאום לחילופי נוער בין גרמניה לישראל.

בשנת 2015 תחום חילופי המשלחות בין גרמניה לישראל מביט לאחור על שישים שנים של עבודת מפגשים שבהם נטלו חלק יותר מ-600,000 משתתפים בתכניות של חילופי נוער וצעירים, חילופי תלמידים ושירותים התנדבותיים.

קוואקט – פעולה משותפת

שמו של מרכז קוואקט הוא בעת ובעונה אחת קו מנחה ותכנית לעבודה יומיומית: „פעולה משותפת“ – משמע פיתוח קשרי הנוער בין גרמניה לישראל בשיתוף פעולה הדוק עם בני הדורות השונים, עם שותפים גדולים וקטנים בגרמניה ובישראל וגם עם צעירים משתי הארצות, קידום שיתוף פעולה פורה ומלא אמון והעמקת אינטרסים משותפים ונקודות חיבור אקטואליות בין צעירים גרמנים וישראלים.

לשם השגת המטרות האלה, קוואקט מציע מסגרות פעילות המתחלקות לארבעה תחומים:

1. מידע – רישות – שירות

קוואקט מסייע במגוון דרכים למקומות השמה פעילים בחילופים בין גרמניה לישראל ומספק להם מידע, חומרים ואפשרויות רישות.

- **האתר www.ConAct-org.de** הוא פורטל המידע הראשי עבור תכניות החילופים בין גרמניה לישראל: כאן אפשר למצוא מידע עדכני על אירועים ועל התפתחויות חדשות וגם מידע כללי על תחום העבודה הבינלאומית עם נוער ועל תחום היחסים בין גרמניה לישראל וקשרי הנוער בפרט.
- **אתר האינטרנט www.exchange-visions.de** הורחב וחדש בידי קוואקט לרגל שנת היובל לחידוש היחסים הדיפלומטיים בין גרמניה לישראל וכעת הוא מתעד בגרמנית ובעברית ציוני דרך,

חיים כהן (הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים) ותומס טומר (המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער) אחרי החתימה על פרוטוקול הישיבה של הוועדה המקצועית המעורבת, 10-12 בדצמבר 2013 בברלין

פרויקטים ושותפים משישים שנות עבודת החילופים בין גרמניה לישראל.

- **באתר www.kom-mit-nadev-de** מרוכזים מידע, רשמים וערוצי קשר של תכנית המתנדבים הגרמנית-ישראלית, „קום מתנדב“, שבמסגרתה מקומות השמה גרמנים רבים מזמינים ישראלים צעירים לשנת התנדבות בגרמניה.
- **הכנת חומרים:** הסדרה „מבט מקרוב“ משמשת ככלי עזר עבור מקומות השמה לשם בניית תכניות של חילופי נוער וצעירים. היא מספקת מגוון פרטים על אפשרויות תמיכה, על קורסי שפה ועל תכניות התנדבות בישראל ובגרמניה, הן באינטרנט והן בחוברות מידע. חומרים נוספים, כגון אוסף המתודות הרב-לשוניות למפגשי ישראלים-גרמנים או הערכה החינוכית, „לזכור יחד – לבנות גשרים“, מסייעים לעיצוב של תהליכי מפגשים פדגוגיים.
- **ייעוץ ליחידים,** לאגודות ולמקומות השמה בכל שאלה הנוגעת לקשרי נוער בין גרמניה לישראל מוגש לכל המעוניינים בטלפון או בדואר אלקטרוני.
- **הניחולט, Con-T-Acts'** מייצע שש פעמים בשנה שותפים גרמנים וישראלים על אירועים של קוואקט ועל מידע מועיל נוסף.

ברברה קרמר (קוואקט) בשיחת התודעות ביום הכנסיות האוונגליות ה-33, 5-5 ביוני 2011 בדרוזן

בניה הרפז, הינץ ונדלט ואריאלה גיל בסמינר Match-Making בוויתנברג, 9 בפברואר 2006

במסגרת רחבה יותר עם בעלי התפקידים מגרמניה ומישראל.

- **סמינרים מקצועיים דו-צדדיים בנושא שיתופי פעולה הנוגעים למדיניות העבודה עם נוער** מתמקדים בסוגיות נבחרות במדיניות העבודה עם נוער ומתקיימים עם ארגוני השמה בעלי עניין מוגדר בשיתוף פעולה דו-צדדי מקצועי.

4. התפתחות עתידית של קשרי הנוער בין גרמניה לישראל

איך ייראו קשרי הנוער בין גרמניה לישראל בעתיד? כיצד יתפתחו מסגרות חברתיות ומגמות של מדיניות-נוער בגרמניה שבמרכז אירופה ובישראל שבלב המזרח התיכון? כיצד יכול זיכרון משותף של ההיסטוריה להמשיך להיות משמעותי גם בין הדורות הצעירים ולהביא לפעולה מגויסת עבור חברות דמוקרטיות? אילו שינויים יחולל העניין המתמיד בתכניות נוער רב-צדדיות בעבודת החילופים הדו-צדדית? מה ביכולתנו וברצוננו לעשות כדי לגרום גם למפגשים עתידיים להיות לנקודות חיבור מעשירות בין הקשרי החיים במזרח התיכון ובאירופה? שאלות אלה ורבות אחרות מלוות

נציגי הוועדה המקצועית המעורבת לחילופי נוער בין גרמניה לישראל בישיבה השנתית, 29 בנובמבר עד 2 בדצמבר 2010 בהרצל'ה

ומנחות את מלאכתם היומיומית של קוואקט ושל הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים בחיפושם אחר תשובות – באמצעות דיונים המקשרים בין הגופים והאנשים השונים, התוויה רעיונית ותכנון אירועים. בשנים 2001 עד 2014 קיים קוואקט כ-140 אירועים עצמאיים שבהם נטלו חלק כ-5500 משתתפים, בעיקר אנשי מקצוע בתחום חילופי הנוער. בשלושת הנושאים הגדולים „לזכור יחד“, „לחלוק מעורבות“ ו”לחיות את המגוון“ הוצאו לפועל הצעות תוכניות ומעשיות במתכונות השונות עם אנשי מקצוע גרמנים וישראלים מתחום עבודת החינוך והנוער, חאת כדי להמשיך ולפתח את עבודת החילופים מבחינה רעיונית. משימתנו לעתיד היא לקבוע בצוותא את הדגשים הבאים, להרחיב את קבוצות היעד מגרמניה ומישראל, לעקוב אחר מציאות החיים המשתנה של צעירים בשתי המדינות ובכך להמשיך וליצור קשרים משמעותיים בין צעירים גרמנים וישראלים.

אינם יציבים – וליצור מרחב למפגשים אישיים. מטרתן הנוספת של התכניות היא לעדכן את מדריכי הקבוצות בהתפתחויות בנושאים חברתיים ונושאים הנוגעים למדיניות נוער בשתי הארצות כדי שיוכלו לכלול אותם בתכנון הרעיוני של תכניות חילופים חדשניות שנוסו בהצלחה. אי לכך קוואקט והרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים מציעים את מתכונות התכניות הבאות:

- **במסגרת ה-“ConAct-Connect-Tagen”** (ימי יצירת הקשר של קוואקט) מציע קוואקט ימי מידע אזוריים בגרמניה שבו יוכלו מקומות השמה החדשים המעוניינים בחילופים ומקומות השמה שכבר פעילים בחילופים ליצור קשרים באופן בלתי מחייב ולשאל שאלות אקטואליות על החילופים בין גרמניה לישראל. בשנים האחרונות הוחלפו לא פעם ימי המידע הממוקדים ביחסים בין גרמניה לישראל בימי מידע כלליים על אודות העבודה הבינלאומית עם נוער ונערכו בשיתוף עם גופי תמיכה וסיוע נוספים העוסקים בעבודה בינלאומית עם נוער ברחבי גרמניה.
- **ב”כנס המטות של האגודות ושל מדינות המחוז”** דנים עובדי אגודות הנוער ורשויות הנוער הגבוהות בשאלות תוכניות ותקציביות בתחום החילופים בין גרמניה לישראל.

עינב בר, נילי קרן ועדי וולפסון בכינוס המקצועי הדו-צדדי „Facing Changes in the Presence of the Past“, 15-13 בנובמבר 2014

- התכנית **„New Con-T-Acts – Match-Making“** מקיימת הנחיות משותפות למקומות השמה חדשים מגרמניה ומישראל בנוגע לאפשרויות תוכניות ולצרכים פורמליים של תכניות חילופים. השותפים, המחולקים לזוגות עוד לפני הסמינר, מתוודעים זה לזה בשני מפגשים בני חמישה ימים, מבקרים זה אצל זה בהקשרי החיים והעבודה השונים ולבסוף נפרדים כשברשותם תכניות מפורטות לשנה הבאה.
- התכנית **Keep-in-Touch** ב’עות משבר’ הפכה ל-**Reflect & Plan**: מקומות השמה מגרמניה ומישראל שכבר מתקיימת ביניהם שותפות מקבלים אפשרות לטפח את שיתוף הפעולה ביניהם, לדון בתכניותיהם ולשאוב השראה לרעיונות חדשים לעבודה המעשית באופן אישי ובמסגרת סמינר בן כמה ימים.
- **הכינוסים המקצועיים בנושא חילופי נוער בין גרמניה לישראל** עוסקים בשאלות תוכניות מרכזיות בעבודת החילופים בין גרמניה לישראל ומציעים לכל המעוניינים מאמרים מקצועיים ועיוניים הנוגעים

תיעוד מסקנות העבודה בזמן ההשתלמות עבור מדריכי מפגשים „הדרכת פרויקטים – ליווי מפגשים“, 8-2 בספטמבר 2012 בוורטפול

2. מימון ותמיכה

מרכז התיאום קוואקט ממונה מטעם המשרד הפדרלי הגרמני לענייני משפחה, אזרחים ותיקים, נשים ונוער (BMFSFJ) על ניהול הכספים המיוחדים המיועדים לחילופי הנוער בין גרמניה לישראל. המשרד מקצה מדי שנה 2,2 מיליון אירו לפעילויות בתחום הזה. קוואקט מייעץ למקומות השמה המעוניינים לבקש תמיכה, מעביר את הכספים לאגודות נוער ולסניפים המקומיים של המדינות הפדרליות, דואג להשתלשלות עניינים שוטפת ככל האפשר ובודק את קבלות ההוצאות של כשלוש-מאות הפעילויות המתקיימות מדי שנה בתחום חילופי הנוער והמדריכים. גם בתחום התמיכה – דווקא בו – קוואקט משתדל לקיים שיתוף פעולה מפרה עם כל המעורבים כדי לנצל את האמצעים העומדים לרשותם בדרך הטובה ביותר. קוואקט גם מייעץ עבור פרויקטים ספציפיים בנוגע לאפשרויות מימון נוספות באמצעות קרנות ותורמים אחרים.

3. הכשרה של אנשי חינוך ומדריכי קבוצות

קוואקט מציע – פעמים רבות בשיתוף עם הרשות הישראלית לחילופי נוער וצעירים – תכניות הדנות בסוגיות מסוימות בחילופים בין גרמניה לישראל. התכניות נבנות על סמך מסגרות קיימות אחרות בנושא הכשרות והשתלמויות של מדריכי קבוצות ובעלי תפקידים בעבודה הבינלאומית עם נוער. לתכניות ההדרכה בנושא החילופים בין גרמניה לישראל יש שתי מטרות עיקריות: ראשית, לשמר את המשכיות הקשרים וההסכמות ההדדיות למרות התנאים הביטחוניים במזרח התיכון – שלעתים קרובות

Exchange Visions

ציוני דרך בשישה עשורים של חילופי נוער בין גרמניה לישראל

▲ בני נוער בתכנית חילופים בין המועצה האזורית וירצבורג ובין המועצה האזורית מטה יהודה בעת טיפוח המצבות 2003 בבית הקברות היהודי באלרסהיים שבגרמניה

” כישראלי ויהודי, קל לי מאוד להזדהות עם הסיפור היהודי, עם אלו שאיבדו נפשות ממשפחותיהם שנרצחו בשואה. אני יכול רק לדמיין כמה קשה יהיה לגרמני להזדהות עם הכאב כאשר בתחילה הוא עלול ליפול למלכודת של להאשים את משפחתו המורחבת במקרה הטוב ואת עצמו במקרה הרע. למרות זאת, הכאב הוא משותף וההפסד הוא אמיתי. רק דרך חוויה ניתן להזדהות, ורק דרך ההזדהות הזו אפשר לצמוח ולצאת מהמלכודת הזו.

משתתף ישראלי בסדנת הכתיבה הגרמנית-ישראלית "ישראל במילים" בברלין, 2009

◀ טקס זיכרון משותף של בני נוער ישראלים וגרמנים מן הערים התאומות שפאיר וייבנה באתר ההנצחה של מחנה הריכוז לשעבר נאצוויילר-שטרטהוף, 7 ביולי 2004 באלס

▲ משתתפי מפגש הנוער בין גיאורגסמריינהוטה ורמת השרון בביקור בטויל בהרי אילת, מארס 2008

” הצמרמורת שעוברת בגופי כל פעם שאני שומע גרמנית, או פוגש גרמנים, נעלמה. היא נשארה אי שם מאחור לפני ארבע שנים, לפני שלקחתי חלק בחילופי נוער עם גרמניה ופגשתי את הדור החדש.

משתתפת ישראלית בסדנת הכתיבה הגרמנית-ישראלית "ישראל במילים" בברלין, 2009

Exchange-Visions – Internetportal zu 60 Jahren Deutsch-Israelischen Jugendaustauschs

Eine Jugendbegegnung im Jahr 1983, ein Fachkräfteprogramm aus 1996 oder ein Freiwilligendienst 1968 – zu allen Zeiten bedeuteten die Austauschprogramme zwischen Deutschland und Israel die Absicht, Visionen der Annäherung, des Verstehens und der gemeinsamen Gestaltung von Zukunft Realität werden zu lassen.

Verschiedene Generationen deutscher und israelischer junger und älterer Menschen haben seit Mitte der 50er Jahre an organisierten Begegnungen zwischen Deutschland und Israel teilgenommen. Sie haben sich eingelassen auf differierende Wahrnehmungen, starke Emotionen und konträre persönliche,

familiäre und gesellschaftliche Erlebniswelten in Deutschland und Israel. Sie haben damit dazu beigetragen, eine damals kaum vorstellbare Annäherung über traumatische Erfahrungen der Shoah hinweg herzustellen.

Visionen haben diesen Austausch motiviert - ein Austausch von Visionen erfüllt ihn mit Leben.

Die Internetplattform Exchange Visions entstand im Jahr 2005, um die über viele Jahrzehnte geleistete Arbeit im deutsch-israelischen Austausch zu würdigen. Anlässlich des 50. Jubiläums der Aufnahme diplomatischer Beziehungen zwischen Deutschland und Israel im Jahr 2015 erfuhr die Seite einen grundlegenden Relaunch.

Zahlreiche Träger, Organisationen, Jugendinitiativen, Freundschaftsvereine und Bildungseinrichtungen haben zur Entstehung des dichten Geflechts bestehender Austauschbeziehungen beigetragen. Und das Netz wächst weiter - Exchange Visions wird hierzu beitragen - mit Ihrer Hilfe!

Machen Sie mit! Bauen Sie mit am Dokumentationsportal Exchange Visions! Besuchen sie die Seite unter: www.Exchange-Visions.de

Auf den folgenden Seiten finden Sie eine Auswahl an historischen Meilensteinen des deutsch-israelischen Jugendaustausches. Tauchen Sie ein in die Geschichte(n) - hier und auf der Website.

Exchange-Visions פורטל אינטרנט המוקדש ל-50 שנות חילופי משלחות נוער מישראל ומגרמניה

במסגרת חילופי המשלחות לאורך העשורים. לרגל שנת היובל ליחסים הדיפלומטיים בין גרמניה לישראל בשנת 2015, יועלה האתר מחדש בגרסא חדשה לגמרי.

מספר רב של שותפים, ארגונים, יחמות נוער, אגודות ידידות ומוסדות השכלה תרמו ליצירת תשתית מסועפת של קשרי חילופים. מערכת הקשרים הזו מוסיפה לצמוח - exchange-visions - תעזור לנו בכך - בעזרת כל אחד מכם!

השתתפו ! הצטרפו לבניית פורטל התיעד exchange-visions! בקרו אותנו באתר, תחת הכתובת: www.Exchange-Visions.de

בעמודים הבאים תוכלו למצוא מבוחר רחב של אבני דרך היסטוריים בחילופי הנוער הישראליים-גרמניים. תצללו יחד איתנו לסיפורים שבנו את ההיסטוריה, כאן ובאתרנו.

מפגש נוער בשנת 1983, תוכנית לאנשי מקצוע בשנת 1996 או שרות התנדבותי בשנת 1968- לאורך כל הזמנים הייתה כוונת המפגשים בין גרמנים לישראלים להגשים את חזון ההתקרבות, ההבנה ועיצוב העתיד המשותף.

מאמצע שנות ה-50 החלו דורות של גרמנים וישראלים צעירים ומבוגרים להשתתף במפגשים מאורגנים בין שתי המדינות. היחמה האישית, הנכונות לחשוף ולהיחשף לרגשות, הרצון להתמודד ולהבין את תפיסות העולם השונות בישראל ובגרמניה, הם שהביאו להתקרבות, שכמותה קשה היה לחזות, ולהתגברות על תהום זוועות השואה.

החזון הניע את חילופי המשלחות - חילופי החזון הם שנפחו בהם רוח חיים.

פלטפורמת האינטרנט exchange-visions נוצרה בשנת 2005 במטרה לתעד את העבודה הנעשתה

שנות החמישים

Die Fünfzigerjahre

ביוזמת הפרופסור לתאיולוגיה הלמוט גולוויצ'ר נוסדה באוניברסיטה הפתוחה במערב-ברלין קבוצת לימוד גרמנית-ישראלית (DIS). קבוצת הלימוד מארגנת ביקורים הדדיים ומפיצה חומרי מידע על ישראל. לפי הדגם של קבוצת הלימוד הברלינאית נוסדות קבוצות לימוד גרמנית-ישראליות גם באוניברסיטאות גרמניות אחרות. בשנת 1961 חוברות קבוצות הלימוד הגרמניות-ישראליות זו לזו ויוצרות את התאחדות קבוצות הלימוד הגרמניות-ישראליות (BDIS).

Auf Initiative des Theologieprofessors Helmut Gollwitzer wird an der Freien Universität West-Berlin eine Deutsch-Israelische Studiengruppe (DIS) gegründet. Die Studiengruppe organisiert gegenseitige Besuche und verbreitet Informationsmaterial zu Israel. Nach dem Vorbild der Berliner Studiengruppe gründen sich auch an anderen deutschen Universitäten Deutsch-Israelische Studiengruppen. Im Jahr 1961 schließen sich die Deutsch-Israelischen Studiengruppen zum Bundesverband Deutsch-Israelischer Studiengruppen (BDIS) zusammen.

'55

קבוצות צעירים ראשונות מגרמניה נוסעות לישראל. עשר שנים לאחר השואה, אחרי רדיפת ורציחת יותר משישה מיליוני יהודים על ידי הנאצים בגרמניה ובאירופה, חברי הקבוצות הללו מבקשים שיתנו בהם אמון כדור הצעיר בגרמניה שלאחר המלחמה. הם קושרים קשרים אישיים ועושים בזהירות צעדים ראשונים של התקרבות בין שתי הארצות.

Erste Jugendgruppen aus Deutschland reisen nach Israel. Zehn Jahre nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs, nach der Verfolgung und Ermordung von mehr als 6 Mio. Juden durch die Nationalsozialisten in Deutschland und Europa, werben sie um Vertrauen für die junge Generation im Nachkriegsdeutschland. Sie knüpfen persönliche Kontakte und leisten erste vorsichtige Schritte der Annäherung zwischen den beiden Ländern.

'57

Eine Gruppe des BDIS im September 1963 bei der Baumwollernte im Kibbutz Nachal Oz. כמה מאנשי קבוצת הלימוד הגרמנית-ישראלית של ברלין בעת קטיף הכותנה בקיבוץ נחל עוז בספטמבר 1963.

Siegward Lönnendonker

'58

Das israelische Kabinett und Staatspräsident Yitzhak Ben-Zvi im Januar 1958. הקבינט הישראלי ונשיא ישראל יצחק בן צבי בינואר 1958.

Erste Reisen deutscher Jugendgruppen nach Israel werden auf 1955 datiert: Verschiedene Gruppen sehen sich als 'die Ersten' – sie waren es alle: der Bayerische Jugendring, Berliner Jugendgruppen und die deutsche Sportjugend. Kennzeichen dieser Besuche war ihre vorsichtige und einseitige Ausrichtung: Junge Deutsche besuchten Israel, knüpfen persönliche Kontakte und warben für Vertrauen in ein verändertes Nachkriegsdeutschland. Sie setzten persönliche Zeichen - in dem Wunsch, Geschehenes irgendwie 'gut zu machen' und Möglichkeiten der 'Versöhnung' zu suchen. Unsicherheit auf deutscher wie auf israelischer Seite kennzeichnete diese Begegnungen - Deutsche gaben sich teilweise als junge Franzosen oder Engländer aus, um ihre deutsche Herkunft nicht zu zeigen. Trotz beiderseits bewegender, vielfach zufälliger persönlicher Begegnungen erschienen Rückbesuche junger Israelis 'auf deutschem Boden' nach der Shoah nicht vorstellbar: zwei Beschlüsse der Knesset 1958 und 1962 sprachen sich gegen offizielle Delegationsbesuche israelischer Gruppen in Deutschland aus.

משלחות הנוער הגרמני הראשונות הגיעו לישראל ב-1955. קבוצות רבות זוקפות לעצמן את "זכות הראשונים", אך כולן היו בגדר חלוצות: היוגנדרינג הבווארי, קבוצות נוער מברלין ונוער הספורט הגרמני. ביקורי נוער אלה התאפיינו בזהירות ובחד-כיווניות שלהם: צעירים מגרמניה ביקרו בישראל, קשרו קשרים אישיים וניסו לשכנע את מארחיהם בקיומה של גרמניה אחרת שלאחר המלחמה. הם באו כיחידים, בתקווה "לתקן" בדרך זו או אחרת את אשר אירע ובחיפוש אחר אפשרויות ל"פיוס". מפגשים אלה התאפיינו בחוסר ביטחון הן בצד הגרמני והן בצד הישראלי. מקצת המבקרים הגרמנים הציגו את עצמם כצעירים צרפתים או אנגלים כדי להסתיר את מוצאם הגרמני.

למרות המפגשים האישיים שהיו אקראיים לרוב ומרגשים לשני הצדדים, היה אז אי-אפשר להעלות על הדעת ביקורי גומלין של צעירים ישראלים על "אדמת גרמניה" לאחר השואה. הכנסת קיבלה שתי החלטות נגד ביקורי משלחות ישראליות רשמיות בגרמניה - ב-1958 וב-1962.

Die Jugendherberge in Tel Hai. האכסנייה בתל חי.

Rechtsinhaber nicht bekannt

'58

אגודת אכסניות הנוער בישראל מונה 219 לינות של צעירים גרמנים באכסניות נוער ישראליות. Das israelische Jugendherbergswerk zählt 219 Übernachtungen deutscher Jugendlicher in israelischen Jugendherbergen.

שנות השישים

Die Sechzigerjahre

Adolf Eichmann vor dem Jerusalemer Bezirksgericht im April 1961.
אדולף אייכמן לפני בית המשפט המחוזי בירושלים באפריל 1961.

John Hill / Government Press Office

כארבעים קבוצות צעירים מגרמניה כבר נוסעות לישראל. מועצת הנוער הבווארית שולחת ביולי 1960 משלחת מעורבת של תלמידים ומורים לישראל. המשלחת עובדת מספר שבועות בקיבוץ ניר עם.

Etwa 40 Jugendgruppen aus Deutschland reisen bereits nach Israel. Der Bayerische Jugendring entsendet im Juli 1960 eine gemischte Delegation aus Schülern und Lehrern nach Israel, die für mehrere Wochen im Kibbuz Nir Am arbeitet.

עד כינון היחסים הדיפלומטיים בין גרמניה ובין ישראל בשנת 1965 כבר ביקרו בישראל יותר מ-40,000 צעירים גרמנים. בשנת 1965 נמנו 9,635 לינות של צעירים גרמנים באכסניות נוער ישראליות. באותה שנה לנו 2,666 ישראלים צעירים באכסניות נוער גרמניות.

Zum Zeitpunkt der Aufnahme diplomatischer Beziehungen zwischen Deutschland und Israel haben bereits mehr als 40.000 deutsche Jugendliche Israel besucht. Im Jahr 1965 werden in israelischen Jugendherbergen 9.635 Übernachtungen deutscher Jugendlicher gezählt. Im gleichen Jahr übernachteten 2.666 junge Israelis in deutschen Jugendherbergen.

מלחמת ששת הימים מעוררת בגרמניה גל של הזדהות עם ישראל. כ-4,000 צעירים גרמנים פונים אל איגודי נוער גרמניים אל שגרירות ישראל עד אמצע יולי 1967, בבקשה לעזור בהתנדבות בתיקון נזקי המלחמה. לבסוף נוסעות לישראל 29 קבוצות גרמניות, המונות יחד 451 אנשים, לעבודות בנייה ושיקום. קבוצות ההתנדבות האלה מקבלות תמיכה בסך 306,000 דויטשמארק מתקציב תכנית הנוער הממשלתית של גרמניה המערבית.

Der Sechstagekrieg löst in Deutschland eine Welle der Solidarität für Israel aus. Bei deutschen Jugendverbänden und der israelischen Botschaft melden sich bis Mitte Juli 1967 etwa 4.000 junge Deutsche, die in Israel Kriegsschäden beseitigen wollen. Schlussendlich reisen 29 deutsche Gruppen mit insgesamt 451 Personen für Aufbau- und Instandsetzungsarbeiten nach Israel. Aus Mitteln des Bundesjugendplans werden diese Arbeitseinsätze mit 306.000 DM unterstützt.

Während eines Aufbau-lagers des Deutschen Jugendherbergswerks renovieren Jugendliche aus Deutschland im Jahr 1970 Jugendherbergen in Israel. צעירים מגרמניה משפצים אכסניות בישראל בזמן מחנה בנייה של אגודת אכסניות הנוער הגרמנית בשנת 1970.

Archiv Hauptverband des Deutschen Jugendherbergswerks

'60

'61

'65

'67

'69

Archiv Bayerischer Jugendring

בעקבות דיווחי התקשורת על משפט אייכמן בירושלים פוגות קבוצות גדולות יותר של צעירים גרמנים אל המשלחת הישראלית בקלן. באמצעות שירות עבודה בישראל הוצים הצעירים לתמוך בבניית הארץ כמין "פיצוי" ובה בעת להעלות תרומה אישית להדוק הקשר בין גרמנים ובין ישראלים.

Infolge der Berichterstattung über den Eichmann-Prozess in Jerusalem melden sich größere Gruppen deutscher Jugendlicher bei der Israel-Mission in Köln. Durch einen Arbeitseinsatz in Israel wollen sie den Aufbau des Landes als einer Art „Wiedergutmachung“ unterstützen und gleichzeitig einen persönlichen Beitrag zur Annäherung zwischen Deutschen und Israelis leisten.

Gemeinsam mit den Mitgliedern des Kibbuz Nir Am tanzen die Delegationsmitglieder des Bayerischen Jugendrings israelische Volkstänze. חברי המשלחת של מועצת הנוער הבווארית רוקדים ריקודי עם ישראליים יחד עם חברי הקיבוץ ניר עם.

Archiv Aktion Sühnezeichen Friedensdienste e.V.

Der Religionswissenschaftler Shalom Ben Chorin im Gespräch mit Freiwilligend der Aktion Sühnezeichen. חוקר הדתות שלום בן חורין משוחח עם מתנדבים של ארגון אות הכפרה והשלום.

Archiv Der Sozialen Demokratie / Friedrich-Ebert-Stiftung

Der regierende Bürgermeister West-Berlins Willy Brandt mit dem ersten israelischen Botschafter in Deutschland Asher Ben-Natan im Jahr 1966. ראש העיר של מערב-ברלין וילי בראנדט עם שגריר ישראל הראשון בגרמניה אשר בן נתן בשנת 1966.

ממשלת גרמניה וממשלת ישראל מסכימות על תכנית חילופים שנתית. 4,351 צעירים משותפים בשנת 1969 במסגרות חילופים שונות בין גרמניה ובין ישראל. תכנית הנוער הממשלתית של גרמניה המערבית תומכת בחילופי הנוער בין שתי המדינות בסך 1,1 מיליון דויטשמארק.

Zwischen der deutschen und israelischen Regierung werden jährlich stattfindende Austauschprogramme beschlossen. Insgesamt 4.351 Jugendliche nehmen im Jahr 1969 an Austauschmaßnahmen zwischen Deutschland und Israel teil. Aus Mitteln des Bundesjugendplans wird der Jugendaustausch zwischen den beiden Ländern mit insgesamt 1,1 Mio. DM gefördert.

עניין משלחות הנוער מגרמניה בביקורים בישראל גבר עד מהרה: ב-1961 נמנו כבר 60 ביקורים כאלה, וב-1963 ביקרו בישראל יותר מ-200 קבוצות של גרמנים צעירים.

גם ביקורי הגומלין של משלחות נוער ישראלי בגרמניה הלכו וגברו. ב-1963 אירחו האיגודים המקצועיים בגרמניה את משלחת הנוער הישראלית הרשמית הראשונה מטעם ההסתדרות. החל מ-1967, כשלאחר מלחמת ששת הימים גל בין-לאומי של אהדה והצעות לעזרה שטף את ישראל, נרשמה עלייה חדה בחילופי משלחות נוער בין שתי המדינות וגם בכינון הסכמים בדבר קשרים רשמיים: במאי 1968 ביקרה משלחת רשמית מטעם תנועת הצופים הישראלית בברלין, בהזמנת איגוד הצופים הגרמנים. הבונדסיוגנדרין הגרמני ערך בסתיו 1968 סמינר משותף עם מועצת תנועות הנוער הישראלי, למרות הקולות המתנגדים בקרב המועצה.

כבר ב-1969 הוקצו 1.1 מיליון מארק (כ-3 מיליון שקלים) למפגשים הדו-צדדיים שהשתתפו בהם 4,351 צעירים ישראלים וגרמנים.

Schnell stieg das Interesse junger Besuchergruppen an Israel: 1961 wurden bereits 60 solcher Gruppen, 1963 mehr als 200 Gruppen junger Deutscher nach Israel gezählt.

Mehr und mehr kam es zu Gegenbesuchen junger israelischer Gäste in Deutschland; die Gewerkschaften waren im Juli 1963 Gastgeber einer ersten offiziellen Jugenddelegation des israelischen Gewerkschaftsbundes. Der sprunghafte Anstieg gegenseitiger Besuche wie auch Verabredungen offizieller Kontakte zeigte sich nach 1967, als nach dem Sechstage-Krieg eine Welle an Sympathie und Hilfsangeboten an Israel erging: Im Mai 1968 besuchte auf Einladung des Bundes Deutscher Pfadfinder die erste offizielle Delegation der Israelischen Pfadfinder Berlin. Der Deutsche Bundesjugendring lud trotz einiger ablehnender Stimmen im israelischen Jugendring zu einem ersten gemeinsamen Seminar im Herbst 1968 ein.

Bereits 1969 wurden Begegnungen von 4.351 deutschen und israelischen Teilnehmerinnen und Teilnehmer mit 1,1 Mio. DM gefördert.

שנות השבעים

Die Siebzigerjahre

Adiel Amoral gemeinsam mit Rita Süsmuth im Jahr 1987.
 עדיאל אמוראי יחד עם ריטה זוסמוט בשנת 1987.

מספר תוכניות החילופים והארגונים התומכים בהן גדל ומסגרות החילופים מתרחבות. בתוכניות משתתפים כעת 5,900 גרמנים וישראלים, המפגשים זוכים לתמיכה של 2,2 מיליון דויטשמארק. מספר המשתתפים הישראלים במסגרות חילופים בגרמניה גדל בצורה ניכרת.

Zunehmende Programmzahlen und Trägerorganisationen stärken den Austausch. 5.900 deutsche und israelische Teilnehmerinnen und Teilnehmer an Programmen werden gezählt, die Begegnungen mit 2,2 Mio. DM gefördert. Insbesondere eine größer werdende Zahl israelischer Teilnehmerinnen und Teilnehmer an Austauschmaßnahmen in Deutschland wird registriert.

Hermann Sieben

אחרי פיגוע הטרור בחברי משלחת הישראלית באולימפיאדת הקיץ במינכן ב-1972 גדלה התמיכה הכספית הגרמנית בחילופי הנוער עם ישראל בצורה משמעותית.

Nach dem Attentat auf die israelische Mannschaft bei den olympischen Sommerspielen in München 1972 werden von deutscher Seite die Mittel für den Jugendaustausch mit Israel deutlich erhöht.

'71

Kurt Katharina Dressel

Eine Jugendgruppe aus Witten während eines Arbeitseinsatzes im Kibbutz Maggal im Jahr 1974.
 קבוצת צעירים מויטן בחבל הרורח בזמן עבודה התנדבותית בקיבוץ מגל בשנת 1974.

'72

בכנסת מתקבל החוק להקמת "המועצה הציבורית לחילופי נוער". תפקידה של המועצה לתאם את חילופי הנוער עם גרמניה. יושב הראש הראשון של המועצה הוא חבר הכנסת עדיאל אמוראי.

In der Knesset wird ein Gesetz zur Einsetzung des „Öffentlichen Rats für den Jugendaustausch“ beschlossen. Dieses Gremium soll den Jugendaustausch mit Deutschland koordinieren. Erster Vorsitzender des Rats wird der Knessel-abgeordnete Adiel Amoral.

'72

Hermann Sieben

In Erinnerung an die 11 Opfer des Attentats stiftete die Stadt München in Tel Aviv das Jugendgästehaus „Haus München“. לזכר אחד-עשר הקורבנות הקימה העיר מינכן בתל אביב את אכסניית הנוער "בית מינכן".

'73

Hermann Sieben

Der Gemischte Fachausschuss und der israelische Botschafter Johanan Meroz während eines Empfangs beim Ministerpräsident des Landes Rheinland-Pfalz Bernhard Vogel im Jahr 1979.

הוועדה המקצועית ושגריר ישראל יוחנן מרוז בזמן קבלת פנים אצל נשיא מדינת המוחזר ריינלנד-פפאלץ ברנהרד פוגל בשנת 1979.

'74

CONACE

אי שביעות רצון הדדית ממבנה התכנית, מהרכב הקבוצות ומההכנה למפגשים מביאים לפיתוח "התקנות המשותפות לביצוע ולקידום חילופי הנוער בין גרמניה לישראל". במבוא מצוינים היעדים הבאים כיעדים החשובים ביותר של החילופים בין גרמניה לישראל: "התודעות, הידברות ופעולה משותפת".

Die „Gemeinsamen Bestimmungen zur Durchführung und Förderung des deutsch-israelischen Jugendaustauschs“ werden erarbeitet. Ziele des deutsch-israelischen Austauschs sollen demnach „gegenseitiges Kennenlernen, Verständigung und gemeinsames Handeln“ sein.

'79

Hermann Sieben

IJAB organisiert ab 1977 Hebräisch-Sprachkurse für deutsche Jugendleiterinnen und Jugendleiter.

השירות הבינלאומי של גרמניה המערבית לחילופי נוער ומבקרים (IJAB) מארגן שיעורים בשפה העברית בעבור מדריכי נוער גרמנים משנת 1977.

השרה לענייני נוער בגרמניה המערבית אנטיה הובר מבקרת בישראל: "חילופי הנוער הם התחום החשוב ביותר של היחסים האישיים עם ישראל". מתקבלת החלטה להעלות את תקציב התמיכה בעשרה אחוזים. התמיכה השנתית היא כעת 2,4 מיליון דויטשמארק.

Bundesjugendministerin Antje Huber besucht Israel: „Der Jugendaustausch ist der wichtigste Bereich persönlicher Beziehungen zu Israel.“ Eine 10%ige Mittelsteigerung wird beschlossen. Jährliche Förderung: 2,4 Mio. DM.

התגברות מספר התוכניות וריבוי הגורמים המארגנים יצרו בשתי המדינות סבך של העוסקים בעניין.

עקב חוסר שביעות רצון בשני הצדדים מתוכניות הביקורים, מהרכב המשלחות ומהכנת המשתתפים למפגשים הוחלט לבסוף להקים מבנה ממלכתי לחילופי משלחות נוער גרמניה-ישראל: בתום שלב תכנון שארך שנתיים הוקמה ב-1973 "הוועדה המשותפת לחילופי משלחות נוער גרמניה-ישראל". מאז החלו להבדיל בין תוכניות רגילות לחילופי נוער לבין תוכניות מוסמכות על פי הסכמים דו-צדדיים שתכליתם לחזק את שיתוף הפעולה בין ארגוני נוער ישראלים לגרמנים ובין נותני חסות ציבוריים בשני הצדדים.

בעיה קשה למשתתפים הישראלים בתוכניות לחילופי נוער הייתה מס הנסיעות שהוטל על הישראלים היוצאים לחו"ל. ביטול המס לאחר שנים הקל את התנאים למפגשים מסוג זה.

Zunehmende Programmzahlen und eine große Vielfalt veranstaltender Träger-Organisationen führten in beiden Ländern zu schwer überschaubaren Strukturen beteiligter Akteurinnen und Akteure. Beiderseitige Unzufriedenheit mit Programmgestaltung, Gruppenzusammensetzung und Vorbereitung der Teilnehmenden auf die Begegnungen begründete den Wunsch, staatliche Strukturen für den deutsch-israelischen Jugendaustausch zu schaffen: 1973 wurde nach einer zweijährigen Planungsphase der bilaterale „Gemischte Fachausschuss für die Durchführung und Förderung des deutsch-israelischen Jugendaustausches“ gegründet. Konventionelle Jugendaustauschprogramme wurden unterschieden von qualifizierten Programmen im Rahmen bilateraler Absprachen, die die jugendpolitische Zusammenarbeit zwischen deutschen und israelischen Jugendverbänden und öffentlichen Trägern stärken sollten. Ein großes Problem für israelische Teilnehmerinnen und Teilnehmer von Austauschprogrammen stellte die israelische Ausreisesteuer dar, deren Aufhebung durch die israelische Regierung erst viele Jahre später die Rahmenbedingungen für die Begegnungen erleichterte.

1980s

שנות השמונים

Die Achtzigerjahre

Bundesministerin für Jugend, Familie und Gesundheit Rita Süssmuth im Gespräch mit deutschen und israelischen Jugendlichen im Garten der deutschen Botschaft in Tel Aviv. השרה לענייני נוער, משפחה ובריאות ריטה זוסמוט בשיחה עם צעירים גרמנים וישראלים בגינת השגרירות הגרמנית בתל אביב.

Hermann Sieben

מועצת הנשיאות של אגודת הידידות גרמניה-ישראל מחליטה על הקמת פורום נוער כדי לשלב את הדורות הבאים של שתי המדינות בעבודתה של אגודת הידידות בשלב מוקדם. "הפורום הגרמני-ישראלי" מעוניין בייחוד לקדם את היחסים בין צעירים משתי הארצות באמצעות ימי עיון, תוכניות חילופים ופרויקטים דו-צדדיים.

Das Jugendforum der Deutsch-Israelischen Gesellschaft wird gegründet. Es soll nachwachsende Generationen frühzeitig in die Arbeit der Freundschaftsgesellschaften einbinden. Zu diesem Zweck werden Bildungsveranstaltungen und Austauschprogramme durchgeführt.

ביחמת נשיא הבונדסטאג פיליפ יינגר והשרה הגרמנית לענייני נוער ריטה זוסמוט ממונה בספטמבר נוער בשגרירות גרמניה בתל אביב, שתפקידו ללוות ולפתח את קשרי הנוער בין גרמניה ובין ישראל. צעד זה מדגיש את החשיבות הגדולה של חילופי הנוער כחלק מן היחסים הבילטרליים בין שתי המדינות.

Auf Initiative des Bundestagspräsidenten Phillip Jenninger und Bundesjugendministerin Rita Süssmuth wird in der deutschen Botschaft in Tel Aviv ein Jugendattaché berufen und damit beauftragt, die Jugendkontakte zwischen Deutschland und Israel zu begleiten und zu intensivieren. Dieser Schritt betont den hohen Stellenwert des Jugendaustausches als Teil der bilateralen Beziehungen beider Länder.

Die israelische und die deutsche Delegation beim Seminar über den bilateralen Jugendaustausch der Sportjugend in Homburg/Saar. משלחות הספורט של הנוער הישראלי והגרמני בסמינר על חילופי הנוער הבילטרליים בהומבורג בחבל הסאאר.

Hermann Sieben

'86

'86

'87

'88

השרה לענייני נוער בגרמניה המערבית ריטה זוסמוט מבקרת בישראל. זוסמוט מעוניינת לתמוך בעיקר בהכשרה של מדריכי ומדריכות נוער.

Bundesjugendministerin Rita Süssmuth besucht Israel. Süssmuth will insbesondere die Ausbildung von Gruppenleiterinnen und Gruppenleitern fördern.

Christine Möhrer

Teilnehmende eines Austauschprogramms des Deutsch-Israelischen und des Israellisch-Deutschen Jugendforums in Israel im Jahr 1987. משתתפים ומשתתפות בתוכנית חילופים של פורומי הנוער הגרמני-ישראלי והישראלי-גרמני בישראל בשנת 1987.

Hermann Sieben

Bundesministerin für Jugend, Familie und Gesundheit Rita Süssmuth im Gespräch mit deutschen und israelischen Jugendlichen im Garten der deutschen Botschaft in Tel Aviv. השרה לענייני נוער, משפחה ובריאות ריטה זוסמוט בשיחה עם צעירים גרמנים וישראלים בגינת השגרירות הגרמנית בתל אביב.

הנתונים הסטטיסטיים מצביעים על שיאים בפעילות המפגשים בין גרמניה לישראל. כ-9,000 עד 10,000 צעירים משתתפים ב-278 תוכניות בגרמניה ובישראל.

Die statistischen Zahlen belegen die Höhepunkte deutsch-israelischer Begegnungen. An 278 Programmen in Deutschland und Israel werden insgesamt 9.000 bis 10.000 Teilnehmerinnen und Teilnehmer gezählt.

שנות ה-80 סימנו נקודת השיא במפגשים בין בני נוער ישראלים וגרמנים, מבחינה סטטיסטית: בשנת 1988 תמכה הרפובליקה הפדרלית של גרמניה ב-278 תוכניות מפגש כאלה שהשתתפו בהן יותר מ-6,000 בני נוער, וזאת אף שתנאי המסגרת לא היו תמיד נוחים: ב-1982, עם פרוץ מלחמת לבנון, הועמד הדימוי החיובי של ישראל בגרמניה בסימן שאלה. באמצע שנות השמונים, 40 שנה מתום מלחמת העולם השנייה, עמדו היחסים הדו-צדדיים בסימן הפולמוס בשאלת האשמה והאחריות למאורעות העבר. כמו-כן הקשתה האינתיפאדה שפרצה אז על קיום תוכניות המפגשים בישראל.

בו בזמן, פעל המשד הפדראלי לענייני נוער בגרמניה רבות לקידום חילופי משלחות הנוער בין גרמניה לישראל באמצעות הנהגת תוכנית הסמכה למארגנים ולמפעילים של מפגשי נוער גרמנים-ישראלים, שביצועה הוטל על השירות לחילופי ביקורים בין-לאומיים (IJAB).

Die 1980er-Jahre bildeten die statistischen Höhepunkte deutsch-israelischer Begegnungen: Im Jahr 1988 wurden 278 Begegnungsprogramme mit über 6.000 Teilnehmerinnen und Teilnehmer aus Bundesmitteln gefördert.

Dabei waren die Rahmenbedingungen dieses Jahrzehnts nicht nur einfach: Mit dem Libanon-Krieg 1982 wurde das positive Bild Israels in Deutschland in Frage gestellt, Diskussionen um 'die Gnade der späten Geburt' und die deutsche Verantwortung für die Vergangenheit bestimmten Mitte der 1980er-Jahre die Diskussionen 40 Jahre nach Kriegsende und die sog. Erste Intifada, der Aufstand der Palästinenser gegen die israelische Besatzung, erschwerte die Durchführung von Begegnungsprogrammen in Israel.

Gleichzeitig wurde der deutsch-israelische Austausch durch das Bundesjugendministerium mit einem Qualifizierungsprogramm für Verantwortliche und Träger der deutsch-israelischen Jugendkontakte, welches beim Internationalen Jugendaustausch- und Besucherdienst (IJAB) angesiedelt war, intensiv gefördert.

1990s

שנות התשעים

Die Neunzigerjahre

In der Gedenkstätte Lochamei Hagetaot führt Dan Gelbart die Fachkräfte aus Deutschland durch die von ihm gestalteten Ausstellungen.
 דן גלבארט מודרך את אנשי הצוות מגרמניה בתערוכות שאצר באתר ההנצחה בקיבוץ לוחמי הגטאות.

Hermann Sieben

השרה לענייני נשים ונוער אנגלה מרקל מבקרת בישראל. אחרי איחוד גרמניה גדלים אמצעי התמיכה של משרד הנוער של גרמניה במטרה לשתף יותר צעירים ממזרח גרמניה בחילופים עם ישראל.

Ministerin für Frauen und Jugend Angela Merkel besucht Israel. Nach der Wiedervereinigung Deutschlands werden die Fördermittel des Bundes-Jugendministeriums kontinuierlich erhöht, um auch verstärkt Jugendliche aus Ostdeutschland in den Austausch mit Israel einbeziehen zu können.

Fachkräfte der Sportorganisation Hapoel besuchen den Segler-Fachverband Rheinland e.V.
 צוות ארגון הספורט "הפועל" מבקר את איגוד השייטים של ריינלנד.

Friedo Hecken

השרה הגרמנית לענייני נוער קלאודיה נולטה נולטה מבקרת בישראל: היא תומכת בשילוב מוגבר של תכנים הנוגעים לתהליך השלום במזרח התיכון ולאחיד גרמניה במפגשים ומעוניינת בהרחבת החילופים: "אני שמחה מאוד שצעירים רבים ממדינות גרמניה החדשות משתמשים בהדמנות של חילופי המער כדי להכיר את ישראל, לחקור את תולדות העמים שלנו ולפעול מתוך מחשבה על העתיד."

Bundesjugendministerin Claudia Nolte besucht Israel: Sie fordert die stärkere inhaltliche Berücksichtigung des Nahost-Friedensprozesses sowie der deutschen Wiedervereinigung im Jugendaustausch. Sie wünscht einen weiteren Ausbau des Austauschs: „Ich bin sehr froh darüber, dass viele Jugendliche aus den neuen Bundesländern die Chancen des Jugendaustausches nutzen, um Israel kennenzulernen, die Geschichte unserer Völker zu reflektieren und den Blick für die Zukunft zu weiten.“

'90

'91

'96

'96

אחרי איחוד גרמניה נעשה מאמץ מיוחד לכלול ארגונים מזרח-גרמניים בקשרי הנוער הגרמניים-ישראליים. תכנית ראשונה להכשרת אנשי צוות מטעם השירות הבינלאומי של גרמניה הפדרלית לחילופי נוער ומבקרים (IJA8) מציעה קורסי הכשרה עבור מדריכי קבוצות עתידיים.

Nach der Wiedervereinigung werden ostdeutsche Träger gezielt in die deutsch-israelischen Jugendkontakte einbezogen. Ein erstes Fachkräfteprogramm des Internationalen Jugendaustausch- und Besucherdienst der Bundesrepublik Deutschland (IJA8) bietet Qualifizierung für zukünftige Gruppenleiterinnen und Gruppenleiter.

Bundesministerin für Frauen und Jugend Angela Merkel mit dem Bürgermeister von Tel Aviv Shlomo Lahat
 השרה הגרמנית לענייני נשים ונוער אנגלה מרקל עם ראש העיר של תל אביב שלמה להט.

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

Ingo Wellmann

3,886 צעירים גרמנים ו-3,634 צעירים ישראליים משתתפים ב-265 תכניות חילופים בין גרמניה ובין ישראל. חילופי הנוער בין גרמניה לישראל מקבלים תמיכה בסך 2,6 מיליון דויטשמארק מתקציב תכנית הנוער והילדים.

An insgesamt 265 Austauschmaßnahmen zwischen Deutschland und Israel nehmen 3.886 deutsche und 3.634 israelische Jugendliche teil. Aus Mitteln des Kinder- und Jugendplans wird der deutsch-israelische Jugendaustausch mit 2,6 Mio. DM gefördert.

איחודם מחדש של שני חלקי גרמניה הציב אתגר חדש לקשרי הנוער המגוונים בין גרמניה לישראל: שילובם במשלחות הנוער של צעירים מחמש "מדינות [המחוז] החדשות" שהתחנכו במזרח גרמניה על דימוי שליבי בעיקרו של ישראל, וזאת באמצעות מערך תנועות נוער שעוד לא היה קיים במדינות המחוז החדשות.

גם בצד הישראלי לא ידעו תחילה כיצד להתייחס ליוצאי המזרח הקומוניסטי לשעבר. קידום יוזמות מיוחדות לשם גיבוש שותפויות חדשות בין מארגנים של מפגשי נוער ממזרח גרמניה ומישראל ולשם הכנתם למפגשים - לדוגמה, באמצעות המכון Deutschland und Israel (חילופי הנוער המתחדשים בין גרמניה לישראל).

בסך הכול הוקצו בשנות ה-90 באמצעות סעיפי תקציב גלובליים או מיוחדים בכל שנה עד 3.5 מיליון מרק (כ-9.5 מיליון שקלים) מתקציב הנוער והילדים של הרפובליקה הפדרלית לחילופי משלחות הנוער גרמניה-ישראל. כ-3,500 בני נוער גרמנים ו-2,500 בני נוער ישראלים נהנו בכל שנה מתמיכה זו. 40% מהמפגשים נערכו בגרמניה ואילו 60% מהם בישראל.

Für die vielfältigen Jugendkontakte zwischen Deutschland und Israel bedeutete die Wiedervereinigung der westlichen und östlichen Teile Deutschlands eine neue Herausforderung: Über erst aufzubauende jugendverbandliche Strukturen in den ostdeutschen Bundesländern sollten Jugendliche aus den „5 neuen Ländern“, die zu DDR-Zeiten vor allem mit einem Negativbild Israels groß geworden waren, in den Austausch einbezogen werden. Gleichzeitig gab es von israelischer Seite Berührungsängste mit dem einstmaligen kommunistischen Osten. Gezielt wurden Initiativen zum Aufbau neuer Partnerschaften zwischen ostdeutschen und israelischen Trägern wie auch deren Vorbereitung auf die Begegnungen gefördert, so etwa durch ein Qualifizierungsprojekt des Instituts Neue Impulse für den Jugendaustausch zwischen Deutschland und Israel.

Insgesamt flossen in den 1990er-Jahren über Global- und Sondermittel jährlich bis zu 3,5 Mio. DM aus Mitteln des Kinder- und Jugendplans des Bundes in den deutsch-israelischen Jugendaustausch. Etwa 3.500 deutsche und 2.500 israelische Jugendliche profitierten jährlich von dieser Förderung, 40% der Begegnungen fanden in Deutschland, 60% in Israel statt.

Die Zweitausenderjahre

Der deutsche Bundespräsident Horst Köhler und der israelische Staatspräsident Moshe Katzav im Gespräch mit Jugendlichen. נשיא גרמניה הורסט קוהלר ונשיא ישראל משה קצב בשיחה עם צעירים.

ConAct

משרד התיאום לחילופי הנוער בין גרמניה לישראל בצד הגרמני נפתח רשמית בוויטנברג. המשרד עובד תחת השם והמוטו "קוואקט" – פעולה משותפת. השותפה של קוואקט בישראל היא המועצה לחילופי נוער.

Auf deutscher Seite wird das Koordinierungsbüro für den deutsch-israelischen Jugendaustausch in der Lutherstadt Wittenberg offiziell eröffnet. Es arbeitet unter dem Namen und Motto: ConAct – Gemeinsam Handeln. Israelischer Kooperationspartner von ConAct ist das Israel Youth Exchange Council.

'01

ConAct

Der deutsche Bundespräsident Johannes Rau und der israelische Botschafter in Deutschland Shimon Stein eröffnen das ConAct-Büro in der Lutherstadt Wittenberg. הנשיא הגרמני יורנס ראו ושגריר ישראל בגרמניה שמעון שטיין פותחים את משרד "קוואקט" בוויטנברג.

יחד עם 600 צעירים מגרמניה ומישראל חוגגים נשיא גרמניה הורסט קוהלר ונשיא ישראל משה קצב בארמון שרלוטנבורג את יובל ה-40 לתחילת היחסים הדיפלומטיים בין גרמניה ובין ישראל.

Gemeinsam mit 600 Jugendlichen aus Deutschland und Israel feiern der deutsche Bundespräsident Horst Köhler und der israelische Staatspräsident Moshe Katzav im Schloss Charlottenburg das 40. Jubiläum der Aufnahme diplomatischer Beziehungen zwischen Deutschland und Israel.

'05

שנות האלפיים

Unterzeichnung der bilateralen Absichtserklärung zur Eröffnung koordinierender Büros für den deutsch-israelischen Jugendaustausch in Jerusalem

ConAct

החתימה בירושלים על הצהרת הכוונות הביטראלית לפתוח משרדי תיאום לחילופי נוער בין גרמניה לישראל.

'00

במסגרת נסיעה לישראל חותמים הנשיא ראו, השרה הגרמנית לענייני נוער כריסטינה ברגמן ושר החינוך הישראלי יוסי שריד על הצהרת הכוונות הביטראלית לפתוח משרדי תיאום לתמיכה בחילופי הנוער ולהרחבתם. עם תחילת העבודה במשרד בגרמניה גדלה התמיכה המיוחדת של תכנית הנוער והילדים של גרמניה הפדרלית משני מיליון לארבעה מיליון דויטשמארק.

Im Rahmen einer Israelreise unterzeichnen Präsident Rau, die deutsche Bundesjugendministerin Christine Bergmann sowie der israelische Erziehungsminister Yossi Sarid die bilaterale Absichtserklärung für die Eröffnung koordinierender Büros zur Unterstützung und Ausweitung des Jugendaustausches. Mit der Arbeitsaufnahme des Büros in Deutschland wird die Zuwendung aus Sondermitteln des Kinder- und Jugendplans des Bundes von 2 auf 4 Mio. DM aufgestockt.

ConAct veranstaltete im Jahr 2002 in Lutherstadt Wittenberg eine Tagung zum Thema Begegnungen in Krisenzeiten. Teilnehmerinnen und Teilnehmer waren Fachkräfte des deutsch-israelischen Jugendaustauschs.

קוואקט מקיימת בשנת 2002 כינוס בוויטנברג, עירו של לותר, בנושא מפגשים בעתות משבר. המשתתפים הם צוותי הדרכה של חילופי הנוער בין גרמניה לישראל.

'00

ConAct

תחילת האינתיפאדה השנייה בספטמבר 2000 מביאה לנסיגה גרמנית בפעילויות חילופי הנוער בין גרמניה לישראל. בשל טעמים ביטחוניים מתבטלים חלק ממפגשי הנוער בישראל. בעוד שבשנת 2000 עדיין מתקיימים 157 מפגשי נוער וצוותי הדרכה בין גרמניה לישראל, מספר המפגשים יורד בשנת 2001 ל-99 מפגשים. השנים הבאות מתאפיינות בניסיון לשקם את האמון שאבד בין ארגונים ישראליים לגרמניים ובניסיון להמשיך באופן פעיל את חילופי הנוער עם ישראל למרות הנסיבות הפוליטיות הקשות.

Der Beginn der Zweiten Intifada im September 2000 führt zu einem deutlichen Rückgang der Maßnahmen im deutsch-israelischen Jugendaustausch. Aufgrund von Sicherheitsbedenken werden ein Teil der Jugendbegegnungen in Israel ausgesetzt. Während im Jahr 2000 noch 157 Jugend- und Fachkräftebegegnungen zwischen Deutschland und Israel stattfinden, sinkt die Zahl im Jahr 2001 auf 99 Maßnahmen. Die folgenden Jahre sind davon geprägt, verlorengegangenes Vertrauen zwischen israelischen und deutschen Trägern wieder aufzubauen und den Jugendaustausch mit Israel trotz schwieriger politischer Umstände intensiv fortzuschreiben.

בנאום ראשון של נשיא גרמניה בכנסת, בשנת 2000, הזכיר יוהאנס את מפגשי הנוער כאחד מעמדי התווך של היחסים הדו-צדדיים בעלי המשמעות לעיצוב היחסים בעתיד.

לשם עיצובם של יחסים אלה בטווח הארוך הוסכם להקים משרדי תיאום לחילופי משלחות נוער בשתי המדינות. המשרד הגרמני ConAct (ראשי תיבות בלועזית של הצירוף "לפעול יחד") הוקם באוקטובר 2001 בידי שרת הנוער, ד"ר כריסטינה ברגמן, בעירו של הרפורמטור לותר, ויטנברג. תקציב המשרד נקבע לכ-2 מיליון יורו. בצד הישראלי הוטלה המשימה על המועצה הציבורית לחילופי נוער וצעירים.

ואולם הרחבת חילופי משלחות הנוער נתקלה תחילה דווקא בקשיים. בעקבות פרוץ האינתיפאדה השנייה נצפתה האטה בפעילות המפגשים. האווירה בישראל בצל התקפות הטרור התכופות לא הייתה נוחה לביקורי משלחות נוער. התברר כי היקף הפעילות פחת בכ-30%, אך ירידה זו הייתה זמנית. כבר ב-2004 נערכו שוב 150 תוכניות מפגש, כ-50 מהן בישראל.

2000s

2010 ואילך

Seit 2010

Bundespräsident Christin Wulff gemeinsam mit den Mitarbeiterinnen von ConAct und dem Israel Youth Exchange Council.
נשיא גרמניה כריסטיאן וולף עם נשות הצוות של "קואקט" והמועצה הישראלית לחילופי נוער.

במהלך שישים השנים שעברו השתתפו לפחות 600,000 צעירים במסגרות חילופים בין גרמניה ובין ישראל. לרגל יובל החמישים לתחילת היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות בשנת 2015 ישתתפו 300 צעירים מגרמניה ומישראל בקונגרס נוער על מנת לשוחח על תכנים, הישגים והתפתחויות עתידיות בקשרי הנוער הגרמניים-ישראליים.

Während der vergangenen 60 Jahre nahmen mindestens 600.000 Jugendliche an Austauschmaßnahmen zwischen Deutschland und Israel teil. Zum 50. Jubiläum der Aufnahme diplomatischer Beziehungen zwischen den beiden Staaten im Jahr 2015 werden 300 Jugendliche aus Deutschland und Israel zu einem Jugendkongress zusammenkommen, um über Inhalte, Errungenschaften und Perspektiven in den deutsch-israelischen Jugendkontakten zu diskutieren.

נשיא ישראל שמעון פרס מבקר ביקור רשמי בגרמניה בלוויית קבוצת צעירים ישראליים. לרגל יום הזיכרון לקורבנות הנאצים ב-27 בינואר, יום השנה לשחרור מחנה הריכוז אושוויץ, עורכים שני הנשיאים טקס זיכרון משותף בברלין יחד עם צעירים גרמנים וישראלים. ביום הזה אומר הנשיא פרס בפני הבונדסטאג הגרמני: "הנוער מוכרח להיזכר, אסור לו לשכוח ועליו לדעת מה אירע. אסור לו, לעולמי עולמים, להאמין בדבר מה אחר, אסור לו להציב לו מטרת אחרת מלבד שלום, פיוס ואהבה."

Der israelische Staatspräsident Shimon Peres wird auf seinem Staatsbesuch in Deutschland von einer israelischen Jugendgruppe begleitet. Anlässlich des Gedenktags für die Opfer des Nationalsozialismus am 27. Januar, dem Jahrestag der Befreiung des Konzentrationslagers Auschwitz, halten der deutsche und der israelische Präsident sowie Jugendliche aus beiden Ländern in Berlin eine gemeinsame Gedenkveranstaltung ab. An diesem Tag sagt Präsident Peres vor dem deutschen Bundestag: „Die Jugend muss sich erinnern, darf nicht vergessen und muss wissen, was geschehen ist. Sie darf niemals, wirklich niemals, an etwas anderes glauben, sich andere Ziele setzen als Frieden, Versöhnung und Liebe.“

Der deutsche Bundespräsident Christian Wulff heißt die erste Gruppe israelischer Freiwilliger des Kom-Mit-Nadev Freiwilligenprogramms im Schloss Bellevue willkommen.

נשיא גרמניה כריסטיאן וולף מברך את קבוצת המתנדבים הישראלית הראשונה של "קום מתנדב" בארמון בלוו בברלין.

Bundesregierung/Stein

נשיא גרמניה כריסטיאן וולף מבקר ביקור רשמי ראשון בישראל בלוויית קבוצה של צעירים גרמנים. אחת המשתתפות במשלחת היא בתו של וולף, אנלנה. זהו אות לחשיבות הרבה המיוחסת לדורות הצעירים ביחסים בין שתי המדינות.

Zum Antrittsbesuch des Bundespräsidenten Christian Wulff in Israel wird er von einer Gruppe deutscher Jugendlicher begleitet. Als Teilnehmende der Delegation nimmt Wulff seine Tochter Annalena mit. Damit setzt er ein Zeichen für den hohen Stellenwert der jungen Generationen für die Beziehungen zwischen beiden Ländern.

Bundesregierung/Stein

'10

'10

'10

'11

'15

Bundesregierung/Stein

Staatspräsident Peres umringt von Jugendlichen aus Deutschland und Israel.
נשיא ישראל פרס מוקף בצעירים מגרמניה ומישראל.

הקמת תכנית ההתנדבות הבינלאומית "קום מתנדב" עבור ישראלים צעירים המעוניינים להתנדב בגרמניה. כעת, עם תמיכת התכנית - שפותחה בידי ארגונים גרמנים וישראלים בצוותא - קיימת הדדיות גם בתחום שירותי ההתנדבות. קבוצת ראשונה, המונה אחד-עשר מתנדבים ישראלים, מתחילה בספטמבר 2010 שירות התנדבות בן שנה בגרמניה.

Das bilaterale Freiwilligenprogramm „Kom-Mit-Nadev“ für junge Israelis in Deutschland wird begründet. Mit der Einführung dieses Programms, das von deutschen und israelischen Trägern gemeinsam entwickelt wird, gibt es nun auch eine Gegenseitigkeit im Bereich der Freiwilligendienste. Eine erste 11-köpfige Gruppe israelischer Freiwilliger tritt im September 2010 einen einjährigen Freiwilligendienst in Deutschland an.

Foto Privat

Jugendliche der deutschen Delegation zum Antrittsbesuch des Bundespräsidenten in Israel.
צעירים גרמנים במשלחתו של הנשיא הגרמני לרגל תחילת כהונתו בישראל.

לרגל עשור לקיומו של "קואקט" - משרד התיאום לחילופי נוער בין גרמניה לישראל - ולשיתוף הפעולה רב השנים עם המועצה הישראלית לחילופי נוער מומין נשיא גרמניה כריסטיאן וולף כמתאים נציגים ופעילים של קשרי הנוער בין גרמניה לישראל לטקס חגיגי בארמון בלוו בברלין. נשיא גרמניה, שגריר ישראל והשרה הגרמנית לענייני נוער כריסטינה שרדר מציינים לשבח את תרומתם של חילופי הנוער לקירוב הלבבות בין שתי הארצות.

Anlässlich des 10-jährigen Bestehens von ConAct - Koordinierungszentrum Deutsch-Israelischer Jugendaustausch und der langjährigen Kooperation mit dem Israel Youth Exchange Council lädt Bundespräsident Christian Wulff rund 200 Vertreterinnen und Vertreter sowie Aktive der deutsch-israelischen Jugendkontakte zu einer festlichen Feier ins Schloss Bellevue ein. Der Bundespräsident, der israelische Botschafter und die Bundesjugendministerin Kristina Schröder würdigen die Verdienste des Jugendaustausches für die Annäherung beider Länder.

Während seines Staatsbesuchs in Deutschland im Jahr 2010 wurde der israelische Staatspräsident Shimon Peres von israelischen Jugendlichen begleitet. Zu seinem Antrittsbesuch in Israel im gleichen Jahr nahm auch der deutsche Bundespräsident Christian Wulff Jugendliche mit auf die Reise. Diese Geste der beiden Präsidenten zeigt, welch hoher Stellenwert den bilateralen Jugendkontakten für der zukünftigen Entwicklung der Beziehungen zwischen Deutschland und Israel beigemessen wird. In den deutsch-israelischen Jugendkontakten spielen Freiwilligendienste seit jeher eine zentrale Rolle. Nachdem seit vielen Jahren deutsche Freiwillige einen Dienst in Israel leisten, entwickelte sich im Jahr 2010 mit der Gründung des Freiwilligenprogramms „Kom-Mit-Nadev“ auch im Bereich der Freiwilligendienste eine Gegenseitigkeit. Im Rahmen dieses neuen Programms leisten seitdem jährlich bis zu 20 junge israelische Freiwillige einen einjährigen Dienst in zivilgesellschaftlichen Projekten in Deutschland. Die Zahl der Teilnehmerinnen und Teilnehmer an Jugendbegegnungen entwickelt sich stetig: Seit dem Beschluss der Einsetzung koordinierender Büros im Jahr 2000 haben sich die Zahlen mehr als verdoppelt. Mit jährlich etwa 7.000 Teilnehmenden in knapp 300 Begegnungsmaßnahmen nähern sich die Zahlen während der 2010er-Jahre langsam aber kontinuierlich wieder den statistischen Höchstwerten an, die Ende der 1980er-Jahre erreicht wurden.

2010s

בביקורו בגרמניה בשנת 2010 ליוו את נשיא ישראל שמעון פרס בני נוער ישראלים. גם הנשיא הגרמני כריסטיאן וולף לקח עמו בני נוער מגרמניה לביקורו הרשמי הראשון בישראל באותה שנה. מחווה זו של שני הנשיאים מצביעה על החשיבות הגדולה המוענקת לקשרי הנוער הבינלאומיים עבור ההתפתחות העתידית של יחסי גרמניה-ישראל.
מאז ומעולם היה לשירות ההתנדבותי תפקיד מרכזי בקשרי הנוער בין גרמניה לישראל. מתנדבים גרמנים משרתים בישראל זה שנים רבות. עם הקמת תכנית המתנדבים הישראלים בגרמניה בשנת 2010, "קום מתנדב", נוצרת הדדיות גם בתחום שירותי ההתנדבות. במסגרת התכנית החדשה מתנדבים מדי שנה עד 20 ישראלים צעירים בפרויקטים של חברה אזרחית בגרמניה למשך תקופה של שנה.
מספר המשתתפים במפגשי הנוער עולה בהתמדה: מאז ההחלטה להקים משרדי תיאום בשנת 2000 גדל מספר המשתתפים יותר מפי שתיים. עם כ-7000 משתתפים מדי שנה בכמעט 300 מסגרות-מפגש, שיעורי המשתתפים בשנות העשרה של המאה ה-21 חוזרים ומתקרבים אט-אט לשיעורי השיא הסטטיסטיים שנרשמו בשלהי שנות ה-80.
צביון המשתתפים משתנה: יותר ויותר צעירים מרקעים תרבותיים ודתיים שונים - הן מהצד הישראלי והן מהצד הגרמני - משתתפים בתכניות הגרמניות-ישראליות. לכן, הפעילות החינוכית נעזרת בגישות ובשיטות בעלות מודעות גדולה יותר לאוכלוסיות מגוונות - הן בעבודת המפגשים הקונקרטיים והן בעבודת הזיכרון המשותפת.

